

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును.

31/04/24

Vol. 11 } చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 22-వ తేది బుధవారము } No. 171
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్విజమాస బహుళ సవతి ౯. } సంచిక ౧౭౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితో కలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధాపూరిత బాధను,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వర్షము తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

వక-నిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు ౦-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

గొప్పజిన్నింగ్ గ్రౌండ్స్ ఫ్యాక్టరీలాటరీ

మంచితరుణము!

త్వరపడు!!

రూ 2,500 కు లాటరీ టికెట్టు 1-కి రు 5-0-0 10,500 టికెట్టు మాత్రమే

గవర్నమెంటువారి L. DIS. 3505, 1924 గా తెలియపరచి లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాము.

లాటరీ వేయ ఆ స్థితివరము:—కడపజిల్లా జమ్మలమడుగుతాలూక
కొండాపురంలో మాస్టాఫీనానుభవములో వున్న సుమారు 4 యకర
ముల భూమిని చుట్టూ కాంపౌండుగోడ. అందులో వున్న 11 హార్స్
పవర్ పోర్టబిల్ స్ట్రీయింజ్ 10 ప్లాట్ బ్రదర్స్ జిన్నులు. 3 కి. మైల్
డికాక్ టేట్లు, వెల్వేటర్, క్లీనింగ్ మిషన్, ఫిటింగ్ చేయని 2 ఆయిల్
ఎక్స్ ట్రాక్టుమిషనులు, వీటికి సంబంధించిన చిల్లెంగులు గోడవునులు,
సామానులు, కాపురముండుటకు దివ్యమైన మహాలు గల గొప్ప
యిల్లున్న, కాంపౌండులోకి చేరిన మరెవకయిల్లున్న, కూలీలకు
6 కొట్లములు, బావి, నిమ్మతోట గలిగి మంచి వర్షింగు ఆర్డరులో
వున్నది

సౌకర్యములు వగైరా:—రైల్వేస్టేషన్ కాంపౌండుతో యీ
ఫ్యాక్టరీగోడ కలుసుకొని రైలుకు మిగుల చేరికగా వున్నది. కడపనుంచి
తాడిపత్రివరకు బాగుగా పనిచేసిన మొదటితరగతి ఫ్యాక్టరీలలో నది
యొకటి. దినం 1-కి 12 గంటలు పనిచేసిన 100 బార్లల కనికెకాయ
పప్పు, 8 బార్లల దూధితయారగును. ప్రతి శనికెకాయ విశేషముగా
సండు పల్లెలకు మధ్య వున్నది. కొండాపురం శనికెకాయవ్యాపారము
నకు విశేష ప్రసిద్ధికెక్కినదని సర్వలకు తెలిసిన విషయమే.

ఇతరవిషయములు:—టికెట్టుయావత్తు పూర్తి అయిన వెంటనే
లాటరీకలుపుతేది పినాకిని. ఆంధ్రప్రదేశ్, హిందూజాతికలలో ప్రచు
రముచేయించి మ॥ రా॥ గుర్తిదివాక్ బహద్దూర్ పి. కేశవస్వామి
గారున్న యింకా తగుపెద్దమనుష్యులయెదుట లాటరీ కలిపి యెత్తి
బడును. వసూలు అయినసాములో ఖర్చులుపోను, మిగతసాము కడప
యింపియల్ బ్యాంక్ లో డిపాజిట్ చేయబడును. గెలుపొందువానికి
వెంటనే పోస్టుద్వారా తెలుపుతూ పైపత్రికలలో ప్రచురము చేయ
బడును. ఆవెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చులపైని మాన్యు
క్రమమైన దస్తావేజును పొందవచ్చును.

లాటరీ టికెట్టు మానదగిన, మేము నియమించిన ఏజెంట్లవద్ద
గాని, స్వయముగాగాని, మనియారీద్వారా సాముకంపిగాని పొంద
గలరు. లాటరీ టికెట్టు అమ్ముటకుగాను, కమిషన్ యేజెంట్లు కావలెను.
మంచికమిషన్ యివ్వబడును. ఏజెంట్లుగా పనిచేయువారు, గొప్ప
లాభము పొందుటకు మంచితరుణము. కమిషన్ వగైరా అన్ని విష
యములకు లాటరీ స్వంతదారుల మగు మాకు, యీక్రింది అడ్రసుకు
వ్రాసిగాని, స్వంతంగా వచ్చిగాని, యేర్పాట్లు చేసుకొనవచ్చును.

శి. యం. వెద్దరామారెడ్డి, బి. సి. మల్లారెడ్డి

1732

పోస్టు, కొండాపురం.

కడపడి. సి. కృ.

M. S. M. R.

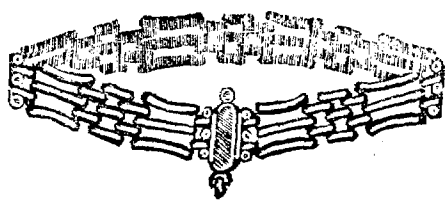
న మ క ము

క లీ లే దు

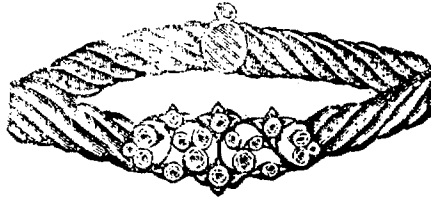
1842

మో న ము లే దు

యీ మూడు విషయములను ప్రతి ఒక్కరు గమనించు తగినవి.

పురుషుల
చేతి గా

లు ను లు.

ప్రస్తుత కాలపు నాగరికమునకు తగినట్లు ఆనేక మందరమైన మాదిరిలో ఈ గొలుసులు 2 1/2 సవరము ఎత్తు మొదలుకొని 6 సవరములు ఎత్తులవరకు తయారు చేయబడును. చేదారం మజారి రు 5 మొదలు రు 15 ల వరకు గలదు. మోపుకు పుష్కరాగ కమలములు, పట్టె కంపులు, నీమకములు అమర్చిన ప్రత్యేకముగా సొమ్ము చెల్లించవలసియుండును. సవరము బంగారుకు, నీమ చెండికి పూచీనిచ్చెదము. 172 పురుషుల చిత్రమైన క్యాలటాను 1.8 ధర రు 1

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

పంజాబు శాసనసభ

సంబంధ 10 తేదీన సమావేశమగునప్పుడు

ప్రవేశపెట్టబడు బిల్లులు

అ.హోరు, అక్టోబరు 20:—పంజాబు శాసనసభ వచ్చే సారి సవంబరు 10 తేదీన సమావేశమగునప్పుడు అధికారులను ఆధికారులనుగూడ కొన్ని బిల్లులను ప్రవేశపెట్టెదము.

ముఖాదాతలను రిజిస్టరు చేయుట

పంజాబులోనున్న ముఖాదాతల నందరిని రిజిస్టరు చేయవలెనని ముఖాదాతల యం. యల్. సి. గా రొక బిల్లును ప్రవేశపెట్టెదరు. ఇందువలన పంజాబులో జరుగు ముఖాదాతల వ్యవహారములు అందరికి తెలియుటయేగాక ముఖాదాతల ముగా వర్తించునట్లును, పంజాబులోని ప్రతిముఖాదాతల స్థానిక ప్రభుత్వమునా కేర్వరచినట్లుగా క్రమమైన లెక్క పుస్తకముల నుంచుకొనునట్లును చేయబడుదురు. ఈ బిల్లు యింగ్లీషు ము నీ లెండింగ్స్ ఆక్టు నను సరించి స్థానిక పరిస్థితులకు సరిపోవునట్లు కొద్దిగా మార్పు చేయబడినది.

అన్యక్షునికి సాలూకు రు 86,000 జీతము నీయవలె నను బిల్లును హెచ్. జె. మేనాడగారు సమర్పించుదురు.

1921 పంజాబు మ్యూనిసిపల్ ఆక్టులోని లోపములను తీర్చుటకు పంజాబు మ్యూనిసిపల్ సవరణ బిల్లును మంత్రి సీల్ హుస్సేను గారు ప్రవేశపెట్టెదరు.

1885 సంవత్సరపు పంజాబు డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ఆక్టులోప ములను తీర్చుటకు యీసభ్యుడే పంజాబుబిల్లు సంఘసవరణ బిల్లును ప్రవేశపెట్టును.

తక్కిన బిల్లులలో 1878 నల్లమందు శాసనము పంజాబు కు వర్తించునట్లు సవరణ జేయు బిల్లుకట్టియు, 1914 పంజాబు ఎక్సైజు శాసనమును సవరణ జేయుబిల్లుకట్టియు గలవు.

అధికారేతర వ్యవహారములు

గవర్నరుగారు సవంబరు 20, 21, 24 తేదీలకు అసభి కార్యవ్యవహారములకు ప్రత్యేకించిరి.

అధికారేతరము 20 తీర్మానములను తయారుచేసియుంచిరి. వీటిలో 4 మాత్రము రాష్ట్రమునకు ఎక్కువగా సంబంధించినది.

సర్దారు గురుబక్షసింగుగారు ఈదినవ తీర్మానముల నుపపాదించుదురు.

“పంజాబు శాసనసభలో జరుగు ఎన్నికలలో ఓట్లెక్కునప్పుడు స్త్రీపురుష భేదములను పోలింపకుండు పంజాబు శాసనసభా యెన్నికనిబంధనలను మార్పుచేయవలసినదని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.”

ఈరాష్ట్రము, రాష్ట్రీయన్యాతంత్ర్యమును పొందుటకు తరిషక్వనలోనికి వచ్చెననియు, కావున దాని నీరాష్ట్రమున కొ సంగల సిన దని యు యీ కొన్ని లు యొక్క అభిప్రాయములను యిండియా దొరతనమువారికిని యిండియా మంత్రికిని తెలియజేయవలసినదని యీ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.

అస్పృశ్యతా నివారణ

బావులను చేదుకొనుటకు అస్పృశ్యులకు గల అభ్యంతరములను తొలగింపవలసినదని స్థానిక సంఘములకు తెలియజేయవలసినదనియు, అట్టి పౌకర్యములకు కలిగించుటకు అవసరమైన చర్యలను వెంటనే దీనికొనవలసినదని నీ సభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు.

మిలిటరీ శిక్ష

వచ్చే సంవత్సరప్రారంభమునుండియు పాళకాలలలోను కళాశాలలలోను మిలిటరీ శిక్షను ప్రవేశపెట్టి నేర్పవలసినదని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేయుచున్నారు. (అ. ప్రె.)

నోటీసు

1735

యందుమూలముగా తెలియజేయడమేమన కృష్ణాజిల్లా గుడ్లవల్లేరు లాకువద్ద వున్న శ్రీ పద్మావతి రైసుమిల్లును నిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్యగారున్న మేమున్న కలసి సమయిల్లును కంట్రాక్టు ని|| గోపాలకృష్ణయ్యగారు అందుసన్న మేతో ద ప్రయుపెట్టి 27.1.24 నుంచి 30.9.24 వరకు వ్యాపారము జరిపియున్నాము. సదరు గోపాలకృష్ణయ్య అందు సన్నవారు మిల్లువ్యాపారములో వారికి వుండున్న భాగమును, యావత్తు లాభనష్టముతో వారికి నిమిత్తంలేకుండా మేము అనుభవించే లాగున వారికి అందున్న హక్కులతోను మేమే భరించునట్లును, వారివల్ల 30.9.24 తేదీన అగ్రిమెంటు పొందియున్నాము కాబట్టి సదరు మిల్లుకు యివ్వవలసిన బాకీదార్లు యావత్తుండిన శామ్ము మావద్దనే చెల్లించి రసీదుపుచ్చుకోవలెను. గాని నిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్య అందు సన్నవారికియ్య నక్కరలేదు. అట్టిచ్చినను మాకు ఏమి నిమిత్తంలేదు. క్రమమైన చర్యజరిపి పుచ్చుకుండుము కాబట్టి తెలియపర్చడమయినది.

టి. సత్యనారాయణ,

న వ ల లు సరస్వతీ గ్రంథమండలి న వ ల లు

ప్రకాశకుడు:

రాజమహేంద్రవరము

సంపాదకుడు:

అడ్వేట్లీ లక్ష్మణస్వామి,

తల్లావజ్రుల శివశంకరశాస్త్రి,

నూతనకథాకల్పితములు—భాషాంతరీకరణములు—మృదుమధురపద సహితములు—మనోరంజకములు—నగు నవలలు కెండుమాసముల కొకటిగ వెలువడును. చక్కని క్యాలికోడైండు. ప్రవేశదముము 0.4-0 యిచ్చి చందాదారు లనువారికి పోటీజాగాక చందాదారులకు రు 1.0-0; ఇతరులకు రు 1.8-0.

కు ము ద్వ తి

రచియిత: శ్రీమతి పులవర్తి కమలాదేవి

వనోహర మైనపదలాలిత్యము—చమత్కారకథాకల్పనము—కుముద్వతీ దైర్ఘసాహసము—రామానందని యుదారస్వభావవర్ణనము—మిక్కిలి రామణీయకము. స్త్రీలూ వ్రాసిన గ్రంథ మిట్లుండుట యరిది యని చదువరులు తెలుసుదు. వెల చందాదారులకు రు 1-0-0; ఇతరులకు రు 1-8-0.

చ ద్ద వే పి

తెలిగించినది: శ్రీయుత చిల్లరిగె శ్రీనివాసరావు.

ఇంద్రకథ లలితమత్కారములు—పాంతన నన్వేషించుట—చీటివారి పట్టుకొనుట—మున్నగు రహస్యాన్వేషణము లిందు మిక్కిలి రమ్యముగ వర్ణింపబడినవి. వెల చందాదారులకు రు 0-8-0; ఇతరులకు 0-12-0.

అత్యద్భుతకుమారోగని వారిణి

గుఱము లేదని రుజువుచేయువారికి రు 1.6-0.0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అట్టడక కుమారోగములగారంటిగ కుదుర్చబడును 1 నెలకు సరిపడు ఔషధము ధర రు. 6-0.0 కెండునెలలకు పరిపడు ఔషధము వెల రు. 10-0.0 ప్యాకింగు పాస్టుఖర్చులు వేరు.

రెడ్డి అందు కో, ప్రొఫెసురు, యం. సుబ్బారెడ్డి, గోపాలపురం, క్రొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

మ తేరియా జ్వరము దానియొక్క కఠినదుర్గుణములను గురించి విచారపడ నవసరములేకుండుటకై

ఇ స నా థే లి యను దివ్యాషధమును సేవించును

ఈ సుప్రసిద్ధమైన మలేరియా నివారిణి ఉష్ణమును తగ్గించి జ్వరగడ్డను కరిగించి మంచి ఆరోగ్యము నిచ్చును. మలేరియా జ్వరమునకు మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనదని జేరుపొందినది. మలేరియానాశక ఆటంక పరచుటకు ప్రతినిము ఉదయము, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రసంకున 15 దినములు సేవించినచాలును.

బిడ్డలకు ద్రవరూపము గ నున్న ఇసనాథేలిని ఆనగా ఇసనాథేలి నాను ఉపయోగించుదు.

(2)

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు,

Gorio Ltd,

Post Box 159,

Fort Bombay.

న ర న ము

దృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది.

యప్పటిమోస్తరుప్రకారము రాగుగా తయారచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగువ తెలుపబడిన బారిడద్ అమృతమునకు నిద్రముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగుజాటికి సుధరా చేయబడినవి. (1429)

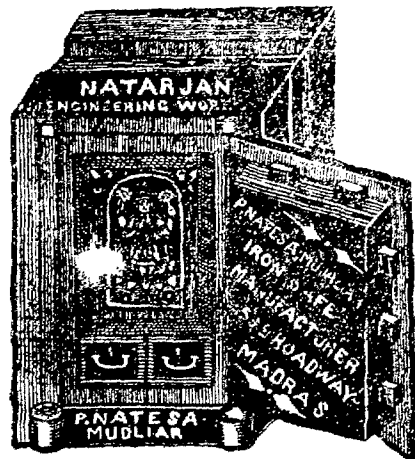
పి. న లే శ మొదలియార్,

ఇరుపపెట్టెలు చేయువారు

(ప్రాప్తి)కు,

59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నటరాజన్ ఎంజినీరింగు వర్కుసు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజనులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుట ఎందు సువర్ణతగలవారు. రైసుమిల్లుకు కావలసిన సిలండర్లు, పాప్స్ గు, నట్టులు, సరముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయశిల్పి, పెద్దనాయకశిల్పి, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు ఆర్డరు యిచ్చిన రియారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు వ్రాసిన బదులు వ్రాయుదురు.

వెలింగులన్ సినిమా

మాంటూ రోడ్డు 1565
18.10.24 లేది శనివారమునుండి 24.10.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు 9-80 గం.

యూనివర్సల్స్ మైటియస్టు సీరియల్

ది స్ట్రీట్ ట్రైయల్ 4 వ భాగము.

ఎల్లియం డన్ కన్, ఎజిత్ బాస్సన్ తో సహా

దీపావళి వినోదము 1703

మతాబాబద్ది

ఇది సాధారణముగ కష్టరలో అమ్మ తీగవలె మాటి
మాటికి ఆరిపోక నిల్చికాలి దానికంటె పదిరెట్లెక్కువకాంతి
నిచ్చును. ధర చాలచౌక.

నుమారు 60 గజములు బద్ది చుట్ట 1 కి 1-12-0

80 గజములు బద్ది చుట్ట 1 కి 0-15-0

వర్తకులకు పేరుధరలు

రు 2 కు మించిన ఆర్డర్లకు పోస్టుఖర్చులు ఉచితము.

నిడమర్రి వెంకటకృష్ణమూర్తి, రాజమండ్రి.

ఆలిబాబా అండ్ ఫాటీరాబర్స్

అవ్వప్ప విజయము

మాండేమాటలు! ఆంధ్రదేశ మంతవర్తంతము కని యె
టుగని అపరాధపరిశోధన రూపక మిదియే; నవరస పరితమై
కడుపుబ్బనవ్వించుచు నాహాహ యనిపించునది యిదియే; సహ
జములగు చక్కనిమాటల పాటలతో విలసిలు నాటకము నిదియే.

నవరసభరితము వెల రు 0-12-0

1. ధ్రువ విజయము (నాటకము) రు 1-0-0

2. కుచేల - కృష్ణ, ,, 1-0-0

3. చిత్రకేతు, ,, 0-14-0

4. జగన్మోహిని ,, 1-0-0

వియనామా:- పామర్రి బుచ్చిరాజుగారు,

1708 గోదావరి జిల్లా, కాకినాడ

ది మద్రాసు అండు

నదరన్ మరాటా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇకాకార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు

సరకులను ప్యాకు చేయుట

కొన్ని సరకులను కొన్ని నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకింగు
చేయవలసినట్లు 1924 సం॥రం ఆక్టోబరునెల మొదటి తారీఖు
నుండి ఏర్పాటు చేయబడినదని యిందుమూలముగా మద్రాసు
అండు సదరన్ మరాటా రైల్వేమీదుగా సరకులను పంపునట్టి
వర్తకులకును, ఇతరులకును తెలియజేయడమైనది. రైల్వే ఉద్యో
గులు ప్యాకింగు సదరు నిబంధనల ననుసరించి చేయబడిననగాని
కన్ పైన్ మెంట్లను అంగీకరించగూడదని స్పష్టముగాను,
నిష్కర్షగాను ఉ తరువు జారీచేయబడినది. సరకులను రవానా
చేయుచు సదరు నిబంధనల ననుసరించి ప్యాకుచేయుటకు
అంగీకరించక పోయినచో ఏరిస్కు నోటును (ఎన్వెస్టఫారము
ను) వ్రాసియచ్చిన అంగీకరించబడును.

గాన సరకులను రవానా చేయువారు వారి స్వలాభము
నిమిత్తమై ప్యాకింగు యే క్రొత్త నిబంధనల ననుసరించి చేయ
బడవలెనో స్టేషనుమాస్టరులను అడిగి, లేక వారికి వ్రాసి తెలిసి
కొనుట ఉత్తము.

పార్కుచాను } ఎఫ్. బి. వాదన్
మదరాసు } జనరల్ ట్రాఫిక్ మేనేజరు.

బొంబాయి రాజధాని మహాసభ

దీయనిద్యామహాసభ

కొల్హాపూరు మహారాజు గారికి జి. పి. వి. ఇ. బిరు
దము నొసంగబడినందుకు అభినందించుట

భూనా, అక్టోబరు 20:- కొల్హాపూరు మహారాజుగారికి జి. పి. వి. ఇ. బిరుదము నొసంగి ప్రభుత్వమువారు గౌర
వించినందుకు ప్రైభువారు మహారాజా సభినందించిరి. మహా
సభవారు తమను గౌరవించినందుకు పంపినము లిప్పించుచు మహా
రాజు గారి ట్లు చెప్పిరి. నేను ను మహమ్మదీ
యులకొరకు నాచేనైనదంతయు చేయుచున్నాను. మహమ్మ
దీయ విద్యార్థులకై యుద్దేశింపబడిన హాస్టలు పూర్తియగుచు
న్నది. మహమ్మదీయవిద్యార్థులలో తగినవారికి విద్యార్థివేతన
ము అందగలుగుటకు దర్బారు గ్రాంటులను చేసియుండెను. తగిన
మహమ్మదీయులకు నా యాస్థానమున ఉన్నతోద్యోగములను
కూడ నిచ్చుచున్నాను. ఈనాపద్ధతులవలన మన మహమ్మ
దీయ సంఘమునకు ప్రోత్సాహము కలుగవచ్చునని నేను తలం
చుచున్నాను.

నివేదికము

జైనరలు సైక్రటరీ యగు ఖాన్ బహదూరు యిబ్రహీం
హయాన్ ఖాన్ గారు తయారుచేసిన మహాసభయొక్క నివే
దికమును పంపగనీలోనున్న మహమ్మదీయ పాఠశాలకు గలంబం
ధించిన మార్గీషేషనాదరుగారు చదివిరి. నివేదికములో 1901
సంవత్సరమునుండి ప్రస్తుతసమయమువరకు మహాసభయొక్క
చరిత్ర యాయబడినది. మహాసభ కేమాత్రమును డబ్బులేదు.
కాంట్రీ భూస్వాములును ఎర్రతులను సహాయము చేయజలసి
యున్నది. ఈవిషయములను వెల్లి నవాబులు మొదలగువారికి
చెప్పగొనుటకు ఒకకమిటీ నేర్పాటు చేయవలెనని నూచింప
బడినది. ఈమొదలగువిషయములు నివేదికయందుండెను. తన
కనేక యితరములను లుండుటచేత ఆనరరీ సైక్రటరీ పనిని శం
కృప్తిగరముగ నిర్వహింపబాలననియు కావున తన సీపీనుండి
విముక్తుని చేయవలసినదనియు జాబితాగారు నివేదికను ముగిం
పుచు చెప్పకొనిరి.

మహాసభవారునూ తమ వారీయందు విశ్వాసతీర్మానము
నొకదానిని గావించి వారి రాజీనామాను నిరాకరించిరి.

ప్రైమరీ యుపాధ్యాయుల సభ

ఈసభను విద్యాశాఖాధికారి హెచ్.కె.గారు ప్రారం
భము జేయించి యిట్లు చెప్పెను:- శిక్షితులైన ఉద్దాయపా
ధ్యాయులుండుట అవసరమని నేనెరుంగదు. రెండు కేంద్ర
ఉద్దా పాఠశాలలు తెరుచువబడునని
గవర్నరుగారు చెప్పిన విషయము నాకిచ్చిమే. పూనాలో ప్రై
యినింగు క్లాసులను ఉంచుటయో తీసికేయుటయో మహాసభ
వారు చెప్పినట్లు నేనంగీకరింతును. డబ్బులే నందున నేమియు
జేయబాలకుంటిని. తీర్మానములలో చెప్పబడినప్రకారము జరి
పించుటకు నాచేతనైనది చేయుదును.

ప్రదర్శనము

మహాసభసంబంధమున ప్రదర్శనము విద్యాంగమంత్రి
జాధవుగారు తెరచిరి.

ఆసందర్భమున నాట్లుచెప్పిరి:- కేనును వెనుకబడి
యున్న తరగతులలోని నాడను గావున మహమ్మదీయులక్షేమ
ములు సరిగా కాపాడబడునని చెప్పగలను. బొంబాయినుండి
యు, గామాసంస్థనుండియు, పార్సీఅనాధశరణాలయమునుండి
యు ప్రదర్శన వస్తువులు పంపబడినవి. రత్నగిరి, కారూరు
అహమ్మదాబాదునుండియు వస్తువులు వచ్చెను. కుట్టుపనిమొదలు
కొని కళానైపుణ్యమును గనబరచు చేతిపనులవరకు యావస్తు
వులలో నుండెను.

తీర్మానములు

కావించబడిన తీర్మానములలో కొన్ని నూతనముగా
చనిపోయిన మహమ్మదీయ పెద్దమునుష్యుల కుటుంబములకునాను
భూతిని ఓదార్పును తెలుపుచుండెను. భోపాలు జేగముగారి కొ
మాల్లిదేరు మృతులైనందుకు మహాసభవారు దుఃఖమును తెలిపిరి.
ప్రతిదీవిజనులలోను ఒకమహమ్మదీయ ఎడ్యుకేషనల్ డిప్యూటీ
యిన స్వేచ్ఛెరును నియమింపవలెనని యు, ప్ర యి వే టు
మహమ్మదీయసంఘములచే నడుపబడుచున్న పాఠశాలలకు
కర్నూలులో సగము ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటులద్వారా నొసంగ
వలసినయు, అంధేరిలో యిస్మాయేల్ కళాశాలనిర్మాణమును
చెంబున వూర్తిజేయవలెననియు, బి. ఏ., యం. ఏ. పరీక్షలకు
బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయ సి నెటువారు ముస్లింహిస్టరీని విచ్చి
క విషయముగా వెట్టవలెననియు మహాసభవారు తీర్మానములను
గావించిరి.

భూనాలోనున్న ఉద్దా ప్రైయినింగు క్లాసును అహమ్మ
దాబాదుకు మార్చక, ఆలస్యము చేయకుండా దానినే ప్రైయి
నింగుకారణగా మార్చవలెనని మహాసభవారు సిఫారసు చేసిరి.

మహమ్మదీయులకువిద్య ఉద్దాభావంలోనే గరవును దేశభావను
ద్వితీయ భావగా నేర్పవలెననియు తీర్మానించబడినది. మహా
సభ ఆధివారమువాడు అగ్రరాత్రునసరికి ముగిసెను.
గా॥ డెహల్విగారు ప్రెసిడెంటు జైనరలు సైక్రటరీ ఇ హెచ్
జాఫరుగారును సభను జనుప్రదముగా నడిపించినవారి కందరి
కిని పంపనములిప్పించిరి. పేషయామాబు,నజీరుమహమ్మద్ మున్సి
మహమ్మద్ యాస్మిఖాను, ఖాన్ బహదూరు షేకు కాంరుద్దీన్
గారు ప్రత్యేకముగా సేర్పొనబడిరి. (అ. (పె.)

కార్మికుల సమూహక్షేము

తీర్మానములు

నాగపురం, అక్టోబరు 24:- బారిష్టరు అభయంకరు
గారి అగ్రాసనాధిపత్యమున సమూహక్షేమైన స్థానిక కార్మికసమితి
వారు రెండుతీర్మానములను గావించిరి. 1. వారమునొకసారి
శనివారం(డకు జీతము నిచ్చుటకును, ప్రసవస్త్రీలకు సహాయనిధి
సేయవలయుననియు అసంబ్ధిలో ప్రవేశపెట్టుబడిన బిల్లులకు 2. కా
ర్మికులరాష్ట్రీయ కేంద్ర శాసనసభలకు ప్రతినిధులనెన్నుకొను స్వా
తంత్ర్యమును కలుగజేయవలయునని సంస్కరణవిచారణసంఘము
వారినికోరిరి. కార్మికులకు కేంద్రశాసనసభయందు 12 స్థానము
లకు తిక్కువగాకుండను రాష్ట్రీయసభలందు నాలుగైదుసంఖ్యలకు
తక్కువ కాకుండనుండవలయునని తీర్మానింపబడినది. (అ. (పె.)

సక్సన్ దంతచూరము నోటిలోని సకలవ్యాధి

పండ్లనోపులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటుట వాచుట దీనివ
లన స్వస్థమగును. నాలుకమీది హక్కులు తొలగను. ఇదిస్వదేశ
మూలిక ఔషధముతోను ఔషధప్రవ్యములతోను చేయబడినది
1 డబ్బీ 0-2-0, డబ్బు 1-4-0. టి.ఎస్. స్వామినాథకాశ్రి,
1191 కెం. 1 ఎ. ఆలంగాతా పిల్లబిడ్డ తిరువల్లికేటి మద్రాసు.

రెడ్డిరాణి సంత చందారు 3

మత,సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయు, విలుక తెలయు
అద్భుతచర్యలు,బీచినర్లన చదివి తీరవలయును. వెల ఆ 12

మిథునానురాగము(పేరుగన్ననవల)వె ఆ 12

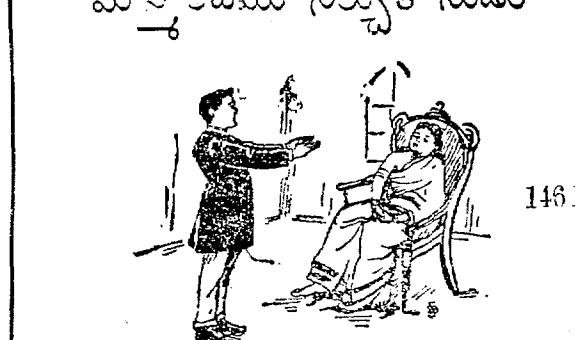
గర్వభంగము(గండి,బలరామ,అంజనేయ,సత్యభామ
గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు)ఆ 10

ఆంధ్రీనామసంగ్రహము(గటిక) వెల ఆ 4

రెడ్డిబ్రదర్స్ రాయవరము,గోదావరిజిల్లా.

మెర్తరిజము నేర్చుకొనుదు

మెస్సరిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ సెన్ ప్రే
షన్, ఆత్మకీర్తి, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెస్సరిజసహ
యమున వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర
హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకనే
ఆభ్యాసయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

వెల ప్రతి 1-కి రు- 1-0-0 పోస్టేజీ 0-4-0

ప్రాఫెసర్, డిప్టర్. మెస్సరిజ్టు ఏలూరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఆపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగవృద్ధి
సామ్రాజ్యము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము,
యంత్రములు, ఆమెరికావారి చీట్లపేక భూతైద్యము, తమా
మాల విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని
మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో
సమాధియగుట శరీరములేని తలకాయచేత మామలాడించుట
భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిధారముగా
నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
ములు చదివిన ఆత్మదృఢముగా మేజిక్ చేయగలరని గ్యూరంటి
యిచ్చుచుచున్నాము. దీని వెల 4-0-0 లు (2118)రి.
పి. ఆర్. ఆచార్యసం గారయన, లంగోయి, గురుజిల్లా

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు - తిరుగు

ఆంధ్ర సాహిత్య పరిషత్తు చిర నారాయణ శాస్త్రిగారి స్వాగతం వ్యాసము.

క. స్వాగతమే సభాపతికి

స్వాగతమే కవయ్య యాద్రోహిణి ముఖం

స్వాగతమే యాద్రోహిణి ముఖం

స్వాగతమే కవయ్య యాద్రోహిణి ముఖం

సభ్యులారా! ఆంధ్ర పరిషత్తు పాఠము యిప్పటికి పదమూ

తు పన్నెండు గడచెను. అది నేటికి మాత్రంకా ప్రజల భాగ్యవశమన చుచుంటున్న ప్రాత్యక్షకారణమున నచ్చటికి వచ్చుట లభించినది పరిషత్తునావేశము జరుగునపుడెల్ల "ప్రతాపాము త్రపం ప్రతే" వ్యవస్థలు ఆయ్యయి ప్రదేశములను గూర్చి ఆంధ్రోహిణినింటి యేమహాభావమున రాజధానియైన యో, కవిత్వమునుంటి యేమహాభావమున యుత్పత్తిగా ననునయో, చరిత్రప్రసిద్ధము గావించి, కొంత ముచ్చటించుట ఆచారమై వచ్చుచున్నది. ఆయినను దేవగుణమునకు నవభ్రంశముగా గానించుచున్నది గోద్రసంగతంబగుటచేసి బహిరంతస్ఫురద్రసంభా తింపకునకు వచ్చుచేత సాధ్యమవుతున్నది. సభ్యులను నుండి చేరగలిగినదని చెప్పటంకే స్వాభావికమో యస్వాభావికమో యేమోకావచ్చునను కూడ తిరస్కారమునగాని పురస్కారము కానేరదు. ఆయిన నిది గమనింపవలయున్నది. ఇచ్చట నన్నయభట్టు యాగము గావించి నట్లు సరస్వతీ సామయజ్ఞ తన పృథుచరిత్రమున "నన్నయ భట్టుగారు యజనం బొనర్చినచోట జమ్మిచెట్టున్నది. తేల్చు తూర్పున" యని వ్రాసెను. ఇట్టివచిత్రములను సమావేశము గుట యదృష్టమున చెప్పవలయును. ఇదింతకు చయములుగాని కారణముని ముందే చెప్పియుంటిని. ఇట్లు చయనాశ్రితంబును అహంపంచకపరిమితంబు నగుటవలన నీవరిషత్తు ఒకయధ్యయ నిశించుకొనుటలో సంశయముండదు. కావున "అనాహూతో ద్యురంగచ్ఛేత్" అని యనుటచేత సాంధ్రపరిషత్తుగము నుపక్రమింపఁ గలుగుటకు గొండులు బుద్ధిజాలను మాత్రము పిలువఁ గలిగినప్పటికిని విశేషించి యాహ్వానింపక యేకవ్యవస్థ ములకొని దూరదూరముల నుండి రావలయునట్టికాధ్యత యాంధ్రాభిమానులగు తిమయందు నిలిచియే యున్నది. అట్టివిహిత కృత్యమును గావించిన తరువాత మాహాహ్వాన సంఘముపక్షమునఁ జేయవలసిన వందనహస్తానుకూల "సువర్ణమంత్రపుష్పం సమర్పయామి" యన్నవిధముగా నొక్కనమస్కారమును మాత్రమైనది కృతజ్ఞతను బ్రదర్శించు యాచారమునకే కాగలదు. మఱియును మనమందరము సాంధ్రభాషాభివృద్ధివిషయమున నేకాశయబద్ధులుగావున ధ్యమించేత నుత్తన్న సాహిత్యము. "ఉత్తన్న సాహిత్యం నా ముపచారం కై తవంభవతి" అనియున్నది. కావున మా సభ్యమును మీదికాడనగుటచే నాతిథ్యము నకు దాతలను గ్రహీతలను మమ్ములను మన్నింపబుమమ్ములను మీరు మన్నించుకొనుటయే యని విన్నవించుకొనుచున్నాను. నేడు మాకు గుడిమములలో నతిశయోక్తి యంతమాత్రమున లేదు. వేయేల మేము ధన్యులు. ఇంతనింతటితో బూర్వరంగము ముగించి ప్రాప్తావసరమైన దేశభాషాప్రాముఖ్యమును గూర్చి కొన్ని మాటలుమాత్రము చెప్పి యటుపిమ్మట బ్రతుతమునకు వచ్చుట యుచితమును సందర్భభేదమును, అభిరీచకంబును, గూడవైయున్నది.

దేశభాష

శ్లో. ఇదమంతము కృత్స్నం జాయేత భవనత్రయమ్!
యదిశబ్దావ్యయంజ్యోతి రాసంసారం నదీవ్యతే॥

అను సుభాషితము సహృదయు లెల్లరు నెరిగినదియే. శబ్దము ధ్వన్యాత్మకముగూడఁ బశుపత్వముల యభిప్రాయమును దెలుపుటకు సైతము సాధనము కాఁగా నింకవర్ణాత్మకమైన యస్యబాదుల శబ్దము మనకు నొండొరుల యాశయముల నెరింగించుటకు సాధకముని మేరక చెప్పవలయునా? అట్టిశబ్దమే లేనిచో భువనము మూఁ ప్రపంచముకాదా? అట్టియొక భవనత్రయము ముందు వెనుకలు తెలియనేరని యంధకారముగా బరిణమించుటలో నాభ్యర్థమేమి. ఇట్టి తమస్సును తొలగించునది శబ్దశ్రోతిస్సుతక్కు మరేమున్నది. ఇంతయేగాక యీ శబ్దమునేకదా వైయాకరణము బ్రాహ్మమందురు, కాబట్టి యిది జ్యోతిశ్శిప్పికాక యానందముని సైతము చెప్పవచ్చును. "ఆనందో బ్రహ్మ"

తీవ్రజానానో" అని వేదము చెప్పుచున్నది. ఈ మానందము కావ్యములలో లోకజ్ఞానముచేత సంస్కరింపఁబడిన హృదయముతోఁ జక్కఁగా నాలోచించునట్టి రసకులకుమాత్ర మునుభవక వేద్యము. "కాదంబరీ రసజ్ఞానా మాహోషిన శోచలే" అనుటయే యిందులకు బ్రమాణము. పౌరుషబల మంతగా లేకపోయియో, భవితవ్యతాబలమునో, నేటికి పండితభాష గామాత్ర మువేద్యమున సంస్కృతభాషయెడల గాక విశేషించివ్యాకరణిక భాషావిషయమున అన్ని విధములనీ "జనమంధ" మనునూక్తి సంబంధించుచున్నది. దేశభాషల మూలముననే యాయా యిభేదముల ప్రత్యేకస్వక్రిత్యము నశింపకపోవుట యటుండగా నయ్యాయిదేశములు ఇతరభాషలయందు భిన్న భిన్నములైన యుచ్చారణమునకు శీతోష్ణ వేధములనుట్టి సౌకర్యమును గల్గింపఁజాలవు. అయ్యది ప్రకృతికి విరుద్ధము కావునవలన నెడ రీతివలెఁ బ్రయాసకరమును నిష్ప్రయోజనమును మాహాహ్వానమును, శ్రుతితోఁగలియుని పాటవలెఁ గర్ణకశోరమునుకూడ గాగలదు. విదేశభాషయే మన తేజాయము విద్యార్థుల రక్తమాంసములను వీల్చి పిప్పికేయముచున్నది. కావున నదియొక రాక్షసి వంటిదన్నచో నింకను హీనోపమయేయగును. మన విద్యార్థుల కదియ కాలమృత్యువుని చెప్పితిరవలసినదే. అవసరమైనచో ఏదేశమునారు ఆదేశభాషలోనికి మఱొక భాషలోనిని జ్ఞానమును మార్చుకొనిననే గాని యిట్టియొక్కట్టులు తొలగనేరవు. మనయాంధ్రములో మనమెన్నియోని జాతీయములు వాడగలుగుదుము. తల్లికిందుడైనను బదుల కదిలేవ్యము కానేరదు. మనకును నితరభాషలవల్ల నట్లే ఏదేని విషయమును బ్రచారము చేయ నెంచినపుడది దేశభాషలోనే తప్ప సాధ్యపడదు. ఈరహస్యమునెరింగినవారిలో బుద్ధుడు మొదటివాడు. కనుకనే యాతడు తనధర్మమును ద్వరగా వ్యాపింపజేయగలిగెను. మనము విదేశములకేగి మనదేశభాషలను వ్యాపింపజేసి, గర్వింపబడు భాగ్యములేదు, సరిగదా మీరుమిక్కిలి యితరభాషలను తెలియు మనదేశము నాక్రమించి ప్రత్యేకస్థానములను మాత్రము మనకు మిగుల్పునంతటి దురవస్థనుగూడఁ దెచ్చిపెట్టుచుండజూచి యారకుండుటకంటెను మరియొక్కటి శోచనీయ ముండునా?

ఆంధ్రభాష

అందును "దేశభాషలందుఁ దెలుగులేస్స" యని మనయాంధ్రభాష పొగడ గావించియున్నది. ఇది స్వాభిమానవేరితమని కొందఁ అనవచ్చును. కాని యందులోఁ గొంత సత్యము లేకపోలేదు. దేశభాషయగుటచేత నితరభాషాపదములకంటెఁ బ్రతేకము తప్పనిసరియగుటవలన నేటికిఁ గొంత పౌరుష్యము సంభవించినప్పటికిని మొట్టమొదటి ముప్పదియారక్షరములను బట్టి చూడగ నింతటి మృదుమధుర కైలిగల భాష లేదని సహృదయులకు స్ఫురింపకమాదు. ఇంతయేల యెవరిపిల్ల వారికి ముద్దు. కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దుగదా?

సీత

పూర్వమెప్పుడో భాషనుగూర్చి శేషశర్మములలోఁగాఁ బోలును బొత్తిగా నుచ్చరింప నేహుడవనియు ఉచ్చరించిన యెడల ననకును ప్రాప్తించుననియు నసభ్యముగా వ్రాయబడిన సంగతి చదివినట్లు జ్ఞప్తియున్నది. దీనిని బట్టి యాంధ్రభాష పట్ల నాద్యుల యనాదరణము స్పష్టమగుచున్నది. కనుకనే "స్వస్థాన దేశభాషాభి మతాస్సంతోరస ప్రబుద్ధియః లోకేబహుమన్యంతే ప్రైకృత కావ్యానిచాన్యదపహేయి॥" అని రసకులైన కొందరు సమ్యక్భులు తెనుగుకావ్యముల గూడ నాదరింతురని తనవ్యాకరణారంభమునకు ప్రయోజనమును సమర్థించుకొనవలసినవచ్చెను. మరియొ నారామద్రావిడ కాళాభూషణమును మేము నేడుదుదారు భాగములుగా ననుభవించుచున్న బోయగిల్లము పల్లారిపల్లయగు నగ్రహారములకు సంపాదకుడుగు కీర్తిశేషుడైన యాణ్ణివై వెంకటేశ్వరులుగారు శ్రీహరితపాటి నీలాద్రికాజుగారి యాస్థానమునఁ బండితుడుగా నున్నయపుడు అధినికులలో నిర్దుష్టకవియనడగిన జగ్గకవి చంద్రేశ్వర విలాసమును వ్రాసి యయాస్థానికిఁ దీసికొనిపోగా నావడ్డర్పన చేత యిది తెలుగు పుస్తకమని ఈసడించినట్లు నుదత్తార్థముగాఁ బాలిపోషిమును బొందజాలక వృథుడగు జగ్గకవి కొన్ని యసభ్యములగు కల్పనలతో నా "విలాస"మును "విలాపము" గా వ్రాసి మార్చినట్లును వాడుకలదు. దీనినిబట్టి మొన్న మొన్నటివరకు నట్టి యనాదరణమే యున్నట్లు కనుపట్టుచున్నది. ఏప్పుడోయన నేల నేడును మనదురదృష్టవశమునఁ గాబోలును గొందరు కేవల సంస్కృత పండితులు తెనుగు భాష నీనడింతురు. దానిమహత్వము నెరుంగరు.

మహత్త్వము

నిజముగా బాధజైనాది మతకలహములకు నిలయమైన యాకాలమున సాహసితాగ్రగణ్యులగు నన్నయభట్టులు అస్తి

కమత పునరుద్ధారణకై వ్యాసునికారణమున జయమును వైశంపాయనుని కారణమున భారతమును, నూతుని కారణమున భారతమున మహాభారతమునుకూడ నెయ్యాచంద్రార్కము స్థాయుగుచిత్తమహాభారతమును దనుగున వ్రాయుకున్నచో దోషము తదవస్థమేయై యాంధ్రదేశమున ఆస్తికమతము నేటికి నశించిపోవలసినదే. వెట్టినమ్మకమునకు లోబడక యాస్తికమతమును సజీవముగను చిరస్థాయిగ నొనర్చినయూర్పులో యనార్యులయైన యాంధ్రకవిజన్మలు యంతయు సాంధ్రలోకమునకుఁ గృతజ్ఞతతో త్రిమూర్తులవలె స్మరణీయులు.

ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు

ఇట్టి ఆంధ్రభాష నభివృద్ధి చెందించు నభిప్రాయముతో సాంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు నిర్మింపఁబడెనట యెల్లరకు విశితమే. ఇది యాయాయి ధనికుల యొక్కయు, రాజాధిరాజులయొక్కయు, శ్రేష్ఠులకు బాత్రమై యేటేట నొక్కొక్కస్థలమున సమావేశమగుటయేమిక్కిలి ప్రజాదరణమును బడెనెనుటకునిదర్శనము. ఈపరిషత్తు నిచట సమావేశపరచుటకై మాసారస్వత సర్వస్వాధిపతిచేసిన ప్రయత్నములు సఫలమగుట యాంధ్రులయొక్కయు నవృత్తమేయని చెప్పవలయును. ఈయాంధ్రపరిషత్తునుగూర్చి సాతస్వాధిపతి పూనుకొనుటయే యిది యానత్యేకభరము నధిష్ఠింపగలవనటకు శుభమాదకము. ఆంధ్రలోకమున కిందుఁ ప్రసాదించవలసినది యాంధ్రసారస్వతమే గదా!

ప్రస్తుతస్థితి-క రవ్యము

ఈపరిషత్తు మనయాంధ్రలోకమునకు గొప్పమేలునే చేయగలిగినది. ఆయినప్పటికిని చేసినదానికంటె జేయవలసినది యింకను నెక్కువగా నుండుటచేత జేసినది యత్యల్పమే యని యందరకు తెలిసినవిషయమే. ఇప్పుడు సాధారణముగాఁ బరిషత్తు సమావేశమయినపుడెల్ల వారివారి యిష్టానుసారముగ వ్రాసి తెచ్చినవ్యాసమునుచదువుచుండుటయే జరుగుచున్నది. ఒక్కొక్కప్పుడవకాశము కాలకపోవుటచే గాబోలును బూర్తిగా చదువకయే విరమింపవలసి వచ్చుచున్నది. అట్లువిరమించి పండితులు మర్యాదకుఁ బాతులగుచున్నారు. నేనొకటి రెండు సభలకు వెళ్ళితిని. నాయనభవమునుబట్టి యంతయుని యెరుంగుదును. అప్పుడు నేనింటికి వెడలుదు సాంధ్రపరిషత్తులోని విషయము లేమని నామిత్రులు నన్నుఁ బ్రశ్నింపగా నేమని చెప్పదునా. యని నన్ను నేనుఁబ్రశ్నించుకొంటిని. అచ్చట తీర్మానమొక్కటియు లేకపోవుటచే బండితులు చచ్చించి యిట్లు తీర్మానించి రని చెప్పుకొట్టి భాగము లేకపోయెఁగదాయని విచారింపవలసినవచ్చెను. కావున యంతమాత్రపుఁబని దీనిఫలితమై యుండజాలదు. ఇదియొక పత్రికమూలమున నెరవేఱగలదు. ఇందులకు నెక్కువ ధనవ్యయముగావించి పండితుల నొక్కొంటికి సమావేశపరచనేల? సమావేశప్రయోజనము పండితుల యభిప్రాయముల గైకొనునదిగా నుండవలయును. అందులకు ముందే చర్చనీయాంశములను తెలిపి వ్యాసముల మూలమున విమర్శింపవలసినదిగాఁ గోరియుండవలెను. దానికిఁగిగిన యవకాశమునకుగాను బరిషత్తులమునుగూడ హెచ్చించుట సమంజసము. చర్చనీయాంశములనుబట్టి పరిషత్తులముండవలయునేకాని సభాకాలమునుబట్టి చర్చనీయాంశము లుండరాదు. ఇందులకుగాను బరిషత్తుగూడకపూర్వము ఒక నెల యున్నదనఁగానే విషయనిర్ణయకసభయొకటి సమకూర్చవలసియున్నది. మరియొను బరిషత్తు నిరంకుశముగానుండరాదు. ఇందన్ని పక్షములను దావుండవలయును. అభిప్రాయములలో భూమ్యాకాశముల యంతరముండవచ్చును. అదిసదుద్దేశములముననే కాగలదు. కాని పారపాటుండవచ్చును. అయ్యది పండితుల సమ్మతుల మూలమున సవరింపఁబడగలదు.

బాధ్యత

మొదటి యంశములనుబట్టి యాపరిషత్తునకు సాంధ్రభాషావిషయమునఁ బండితుల తోడ్పాటుచే నేఁటేట, దీర్ఘముల రూపమునఁ గొన్నికాసములను గావించెదబాధ్యతయేర్పడుచున్నది. మరియొనుఆంధ్రభాషలో యేవిషయమును గురించియైన నొకప్రశ్న వేయబడినపుడు దానిని గర్హించి తప్పక సమాధానమును చెప్పవలయును. ఇట్టిపనికి బరస్పరహాస్యమువసరము. ఇందుఁ బరస్పరస్పర్ధకుఁ దావుండుటగూడ సహజము. అయినది విద్యపట్ల నభివృద్ధికరమే. "స్వర్ధయావర్ధే విద్యా" యనిపెద్దలు చెప్పదురు. సాధారణముగా విద్వాంసుల యెడలనట్టి స్పర్ధదుష్ఫలితమును గలిగింపజాలదు ఏది యెట్లయినను "కూపఖనక" వ్యాయమున సత్యాన్వేషణమునకై కడంగుట యావశ్యకము. అట్లుకానాడు భాషాపరిషత్తున కర్థమే

యూరప్ దేశముల నుండి వచ్చిన వారు నియమ భంగములను గూడ ఖండింపవలయును. అట్టి దివ్య శాస్త్ర తంత్రమునకు భంగకరమనియు నట్లయిన భావము పంతుల పేర్కొనుచున్నందున గొందర వాచును. ఇది యంతగా బాటింప వలసినదిగాదు. నియమముల ద్వారా విచారించుచు, యరగం టయో, పరిశ్రమము గావించునొక ముఖ్యమంత్రి నియమములేక దినమంతయు బరిశ్రమచేయు కార్యములు బలవంతుడగునా? అన్నింటికీని గొన్ని నియమముల త్యాగవశ్యము. నియమములలో నొకవిధమున మహిమ యుండియున్నదనుట సత్యము. కావున భక్తిని నియమములే లేనిచో గడచిన కొలది కొంతకొంతగా మార్పుచేందుచున్నట్లే కనుపట్టి తుదకు భావంతరములో లీన మగు నంతటిదృష్టి తీర వలసివచ్చును. ప్రకృతి ప్రసక్త మైన యావిషయము నింతటితోకాల్చిపరిచి యితర సమయములయందు గావించుచున్న గావించవలసిన వేరువేలు నిర్మాణముల నుద్దేశించి దిక్పర్యవసముగా మార్పిడిమొనరించును.

నిర్మాణము

పరివర్తనమున నొక ప్రకటింపబడుచున్నది. అది సకాలమున వెలువడుటలేదు. కాబట్టి యిన్ని యేండ్లకు ఒక ప్రాచీనపుస్తకములను ముద్రింపగలిగినో లేదో సందేహము క్లిష్టమైన శ్రీచైతాని లచ్చారావు గారి రీతకంపె స్థాపనము గాంధ్ర లోక కృతజ్ఞతకు బాత్రులైరి. భగవంతుడు వారియాత్మకు కాంతి ననుగ్రహించు గాక! సమాజక సందర్భమున జరుగవలయు వ్యాసములను ముద్రింపక పండితుల నిరుత్సాహపరచుట యన్యాయము. ఇతర పత్రికలకు బంపించినను నాలుగు. విమర్శకోపసంఘము నేటికొక పుస్తక మైనను విమర్శించినట్లు లేదు. అందులకు బరివర్తన త్రవ్వ పరిపాలన వలయును. "సూర్యరాయ నిఘంటువు" బయలుదేరుచున్నందుల కంతయు సంతోషపడవలసి యున్నది. ఇందులకు మహాద్వారా ముతోడ యభినవకృష్ణరాయడేవదగిన శ్రీరామపుత్రమహారాజు గారికిని తత్వోత్సాహములకు పరివర్తన వాటికిని గృహింపవలయు గాంధ్ర లోక న నిఘంటువు న కెదురు చూచుచున్నది. మదియు గాంధ్ర తేజ దౌర్భాగ్యమున స్వరణీయ దశకాండన శ్రీకృష్ణారావు గారు గావించుచున్న "విజ్ఞాన సర్వస్వము" బూర్తిచేసి వారియందలి కృతజ్ఞతను బ్రదర్శింప వలసియున్నది. పారిభాషికపదముల పట్టిక గూడ దయచూచేయవలయును. కామిడివంటి ఒక వ్యాకరణపుస్తకము నిర్మించుటకై కొవ్వార సంస్కృతాంధ్ర పాఠశాలాధ్యక్షులు శ్రీతల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావు గారు యత్నించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. అవసరమున వారికి బరివర్తన సహాయము గావించి సులభముగా స్వార్థము నిర్వహించుకొనుట యుక్తము. మన యాంధ్ర దేశమున సంస్కృతమున నున్నంతమంది పండితులైన చెమగున తేరనుకొందును. అట్టి పండితులను దయచూచేయగల యాంధ్ర పాఠశాలలను స్థాపించవలసినదిగా గాంధ్ర సంస్థాపాధికారులను గౌరవించును. ఇంక పశ్చాత్తాపపడవలసిన యవసరము చాలనరకుఁ దీరినది.

ఉపసంహారము

తమ యనుగ్రహమున నీచమావేశము మార్గదర్శక మగు గాక యని గూఁచించుచున్నారము. విజ్ఞానయెదుట విచిత్రయో బునరుక్తమని యెరింగియు నముదాచారము నిర్వర్తించవలెను. అందులకు ప్రయత్నిండు. దాసుని నమస్కారము. ఒక్క పద్యముఁ జదివి సెలవు గైకొనుచున్నాను.

- కవి విజయమున సభాసత్తికిని
- విజయంబగు సంస్కృతాంధ్ర - విద్యాంశులకున్
- విజయమున దేశమాతకు
- విజయమున గాత్రయాంధ్ర - విద్యాసభకున్.

తీర్మానములు

తెలుగులో సమావేశమయిన 18వ ఆంధ్రసాహిత్య పరివర్తనకార్యనిర్వాహకసభలో సీక్రింది తీర్మానములు ప్రకటించబడ్డవి.

ఈ సంవత్సరము ఆంధ్రసాహిత్య పరివర్తన మహారాజు శ్రీ ఆచార్య వేంకటరాయసాంఖ్యాయనకర్తగారు ఆధ్యక్షుల గ నుండుటకు తీర్మానించబడినది. (అంగీకృతము)

కావ్యనిధి ఛైతాని లచ్చారావు గారు, వంగూరి సుబ్బారావు గారు శ్రీరేఖలైనందున వారి యకాలమరణమువలన ఆంధ్రభాషకు జరిగిన కొంతవలన పగచుచు వారికి కార్యతా నందును కలుగుగాక యని సభవారధి ప్రాయశ్చదుచున్నారు. (అంగీకృతము)

సభ్యులుగా చేరువారు సామ్యుచ్చైయింపవలకు సభ్యులుగా నిర్ణయించినది. (అంగీకృతము)

ఈ క్రిందివారిని సభ్యులుగా నియమించబడినది. ధనము చెల్లించినసభ్యులు పన్నెండుగురు, గౌరవసభ్యులు నలుగురు. (అంగీకృతము)

ఈ క్రిందివారి సంవత్సరము కార్యనిర్వహణముచేసి ఆమోదింపబడినది. (అంగీకృతము)

గత సంవత్సరము తునిలో జరిగిన తీర్మానము ననుసరించి పరివర్తనకార్యనిర్వాహకసమితి ఆంధ్ర దేశమునకు వెంటనే మార్పిడి యావనియు గత తీర్మానములో "కావ్యపాఠ్య" అనుటకు మాటుగ "రాజమండ్రి"కి అని మార్పిడియననియు తీర్మానించబడినది. (అంగీకృతము)

పరివర్తనకార్య పరివర్తనించి ప్రకటింపబడిన ప్రాచీనగ్రంథములలోని పాఠములు బుద్ధిపూర్వకముగ మార్పులు తీర్చివేయు కావనియు, ఇప్పటివరకు ప్రకటింపబడిన గ్రంథములకు అనుబంధములుగా ప్రాతీపకులలో పాఠములు ప్రకటింపవలెననియు తీర్మానించబడినది. (అంగీకృతము)

గ్రామ్యము కాని వ్యావహారికాంధ్రభాషలో పూర్వం ప్రచురము ననుసరించి గ్రంథముల రచయించుచున్నవని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (అంగీకృతము)

ఇట్లుపైని పరివర్తనకార్య సభలు జరిగించినప్పుడు ముఖ్యమైన కార్యములను గురించి కళలను గురించి యొక్కొక్కదాని కొక్కొక్కాళ్ళ యేర్పరిచి దానియందాసక్తిలవారు దానితో సంబంధించిన విషయము నవివరముగా చర్చించుటకు అనుమతిమొనరుట చేయవలయునని తీర్మానించబడినది. (అంగీకృతము)

పరివర్తనకార్య తలపెట్టిన యువకులు అనేకములు నెలవేరనందుకు ఈ సభవారు మిక్కిలి విచారించుచున్నారు. (అంగీకృతము)

చందాలు చెల్లించి సాధారణసభ్యులపేళ్లు ఈ తారీఖు మొదలుకొని ఆరుమాసములలోగా బాటిపూరిగా చెల్లించుపండిన రీతివలన నుండి తొలగించవలయుననియు అట్టివారు మరల సభ్యులు కాగోరినయెడల బాకీయున్న సామ్యుతో కూడా ముందుగా శ్రీ త్రవందా చెల్లించవలయునని తీర్మానము. (అంగీకృతము)

ఆంధ్ర గ్రంథాలయ సంఘాధ్యక్షులను శ్రీమూర్తి వెంకట సరసింహాశ్రమి గారు తంజావూరు పరస్పత్తి మహల్ గ్రంథాలయమునందుగల యాంధ్ర గ్రంథముల వివరణపట్టికను దయచూచేయటమగునట్టి వ్రాసిన యాత్రము జదివి అందుకై రు 500 ముందు సంవత్సరము బడ్జెట్టులో చేర్చుటకు తీర్మానము. (అంగీకృతము)

రాజమహేంద్రవర గౌతమీ గ్రంథాలయమువారు తమ భవనమున పరివర్తనకార్యాలయమునకు దగినంత తావిచ్చెదమని తేల్చి వ్రాసియున్నారు గాన ఆ వాగ్దానమునకు వారి వలెనందించుచు గ్రంథాలయసంఘమువారి ఈ తీర్మానము పరివర్తనకార్యనిర్వాహకసమితి ఆరుమాసములలోగా కార్యనిర్వాహకమును మార్పుచేయవలయునని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (అంగీకృతము)

శ్రీరేఖలైన శ్రీ కొమరాజు వెంకట లక్ష్మణరావు గారి స్థానమునందు శ్రీ తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావు గారిని కార్యదర్శిగ నియమించుచు కార్యనిర్వాహకము రాజమహేంద్రవరమునకు మారువరకు మ. రా. శ్రీ సుమ్యుమారి వేంకట రంగారావుగారు ఇప్పటివరకే యచ్చటి కార్యక్రమమును జరుపుచుండవలెనని యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (అంగీకృతము)

సాహిత్య పరివర్తనయొక్క నిబంధనలను ఈసభలో వామోదించబడిన తీర్మానముసారముగా మార్పులు ఈ క్రింది

వారి నుపసంఘముగా చేర్చుచుంటున్నది. వీరి నివేదికమును ఈ లేచి మొదలు ఆరుమాసములలోగా పరివర్తన కందజేయవలెను.

కార్యదర్శి:—తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణ రావు గారు.

సభ్యులు:—అయ్యంగి వెంకట గుణయ్యగారు, చిలుకూరి వారాహగిరావుగారు. (అంగీకృతము)

పరివర్తనకార్యులు చెల్లించవలసిన చందాలు తరగతివారిగా సంవత్సరమునకు రు 6, రు 4, రు 1 చొప్పున నుండవలయుననియు, రు 1 చెల్లించువారి కొట్టు నిచ్చునధికారముమాత్రముండవలెననియు, రు 4 ల నిచ్చువారికి పత్రికాపాఠ్య పంపవలయుననియు, రు 6 ల నిచ్చువారికి మధికారముతోపాటు కార్యనిర్వాహకసభకు ప్రతినిధులుగా నిలుచు నధికార ముండవలయుననియు నిసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. (ఎవ్వరు సంగీకరింపలేదు. తీర్మానము తోసివేయబడినది.)

రాజీవు నాంధ్రసాహిత్య పరివర్తనకు గుంటూరు మండలములో జరుపుటకు గాను ఆహ్వానించుచున్నాము. సభ వారామోదించగోరుచున్నాము. ఉప:—కొన వెంకటరాయ శర్మగారు, గుంటూరుజిల్లా. (అంగీకృతము)

అధ్యక్షులను శ్రీయత ఆచార్య వేంకటరాయసాంఖ్యాయనకర్తగారు పరమశాంతముతోను సమర్థతతోను సభాకార్యక్రమమును ముగియించి ముగిసిన తరువాత ఈసభవారు వారికి హృదయపూర్వకవందనముల నర్పించుచున్నారు. కచ్చిన ప్రతినిధులకు సమస్తసౌకర్యములను గలుగజేసి యాదరించినందుకు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులకును కార్యదర్శులకును ఆహ్వానసంఘమునకును వందనముల నర్పించుచున్నారు. (అంగీకృతము)

చేంబరేనుగారి వెయిన్ బామ్

వాత నొప్పులు, నడుమగొప్పి, కాలినగాయములు, కలనొప్పి, పండ్లనొప్పి, నరుకులు, చెబ్బలు మున్నగునవి దీనివలన తప్పుక గుణ మగును.

అన్ని జాగాలలో విక్రయమునకు కలి దొరకును.

కవచారి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. సహా రూ 1-6-0

దగ్గు క్యాసకోశములందు బుహిసరలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు కైత్యములన ఏర్పడిన దగ్గు. శిశుకాలమున కుబిరించు దగ్గు. క్యాసకోశముల నుత్కృష్ట నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బుననా, తయినదగ్గు దగ్గుకు సేవించవలసిన నందు దగ్గు విధమున బట్టి యాండును.

ఆమ్మతాంజనము దీపో, మదరాసు - బొంబాయి.

మెషిన్లు అమ్మకము

- క్రొత్త 16 గుట్టుల పవరుగల హోరన్సువి యింజను.
- క్రొత్త 12 గుట్టుల పవరుగల బెట్టి యింజను.
- మంచి సకండుహోరు 20-25 గుట్టులపవరుగల ఆక్రాయుడుపైపు, హోరన్సువి యింజను.
- బెట్టి రైసుమల్లులు పాలిషర్లతో సహా నెం 1 ను 7 ను.
- క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల షేపింగ్ మెషిన్.
- 14 అంగులము డ్రైయింగ్ మెషిన్లు, వర్మికల్, పిండిమిల్లు.
- క్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం మూక్కు, కట్టింగ్, శేట్లు, యింకా వుపయోగించిన 12 అడుగులు X 10 అంగులం, 12 అడుగులు X 10 1/2 అంగులం శేట్లును ఉన్నవి.
- ఉపయోగించిన 50 గుట్టుల పవరుగల, బ్లాస్టర్, 65 గుట్టుల పవరుగల, రప్టరు, ప్రాక్టరు, క్రూడా యిలు యింజను, (బొంబాయి స్టాకలోగలవి.)
- ఉపయోగించిన 20 గుట్టుల పవరుగల, మార్షలు, డబ్బిలు, సిలిండరు, పోర్ట్ లిలు, స్ప్రింగ్, యింజను. (కత్తె స్టాక్కులోగలవి.)

మాయొక్కగరలు మిక్కిలి తక్కువ, వచ్చిచూడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, రి, సెంబుదాసువీధి, చెన్నపురి.

మదరాసు శాసనసభ

నిన్నటి కార్యక్రమము

ప్రాంతీయ అధ్యక్షులు

నిన్న మదరాసు శాసనసభలో ప్రశ్నోత్తరములు ముగిసినవి, సం. 2, 6, 31, 32, 77, ప్రాంతీయ అధ్యక్షులకు ప్రశ్నలు ప్రతిపాదించెదమని జి. రామేశ్వరరావు రా. బి. ఎ. ఎన్. క్రిష్ణరావుగారు పంపిననోటిమీసలు విచారించబడెను. ఇవి సెలవుకొనిపోయి విచారణ కంపబడెను.

ఇరిగేషను బిల్లు

ఇరిగేషను బిల్లు సవరణలు పిమ్మట చర్చింపబడెను.

ఇరిగేషను బిల్లుకు మరమ్మత్తు జరుగవలసి యున్నపుడు జిల్లా కలెక్టరు ప్రశ్నపరిపాదించినచో తీసికొనవలసిన చర్యలు గూర్చి డి. అ. క్లాజు నకు ఇ. డబ్ల్యు. లింగం యారీతిగా సవరణ ప్రతిపాదించిరి. "మరమ్మత్తు చేయించి అందుకనుగుణము ప్రభుత్వమువారివద్ద పుష్కలమునకు" అను పదములకు బదులు "సివిల్ కోర్టులో కేసు జేయవచ్చును. అప్పుడు కోర్టు వారు సదామరమ్మత్తును ఎవరు ఎప్పుడు చేయవలసి యున్నది యు నిశ్చయించెదరు." అని యుండవలెను.

ఈ క్లాజు యిప్పుడు చర్చించుటచే చాల అసర్థములు గలుగునని ఆరోపించినప్పుడు ఆర్టికలయపడిరి. కావున దీని శర్యు వేరొకసారి వాయిదా వేయవలెనని లామెంటుగారు కోరిరి. అట్లంగీకరింపబడెను.

17 వ క్లాజున క్లెక్టివరణయు ప్రతిపాదించబడవలెనని యధారీతివే ఆమోదించబడి చట్టమున చేర్చబడెను.

18 వ క్లాజు

జిల్లా కలెక్టరు అనుభవలేనిది ఎవరును ఇరిగేషను పనిలో దీనినిగూడ మాన్యుట మరమ్మత్తుజేయుట లేక నిర్మాణముజేయుట దివర్సగూడవని యాక్టాజు డిలుపుయన్నది. దీనిలో "తనహక్కును సవర్తమున సివిల్ కోర్టుద్వారా స్థిరపరచుకొంటేనే తప్ప" అను మరతును జేర్చవలెనని సి. జి. ఎన్. నరసింహ రాజుగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఈ క్లాజునందు నూచించిన ప్రభుత్వార్థి కారము 4, 7, 8, క్లాజులలో జేర్చొనబడవలెననియ. అందుచే నిది యవసరమని యు, యిదియున్నచో మరతుగూడ నుండవలెననియు చెలిపిరి. తమారముగలము జమిందారుగారు బుధవారము.

సవరణ నంగీకరించినచో చాలచిక్కులు వాటిల్లునని లామెంటుగారు నూచించిరి. ఈ క్లాజునందు జేర్చొనబడినట్టి పనులను రయితులకే విడచిపెట్టినచో నీరువదులుట గట్టుకొట్టుట మున్నగు విషయములలో తగవులువచ్చుననియు, ప్రత్యేకవ్యక్తులకు విడచిపెట్టినను చారుతప్పక ప్రభుత్వమువారికే గోరక మానరనియు సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు చెలిపి సవరణను ప్రతిఘటించిరి.

టి. ఎ. రామలింగచెట్టిగారు, క్లాజును రెండుగా విభజించిన బాగుండునని నూచించిరి. మొదటిభాగమునుబట్టి రయితులహక్కుల గాపాడుటకు సవరణ యవసరమని చెలిపిరి. అడ్వాకేటు జనరలుగారు సవరణనువల ప్రయోజనములేదని చెలిపిరి.

సవరణ ఓటునకు దేగా ఓటిపోయెను. సభవారంతట ఫలహారమునకు లేచిరి.

ఫలహారానంతరము

సభవారు మరలగూడినవిధమున చాల ముఖ్యముగా గారు యాదిగను నూతనక్లాజును 19 వ క్లాజుగా చేర్చవలెనని ప్రతిపాదించిరి:

"ఇరిగేషను పనులపై ప్రభుత్వమువారికి దిక్కులేవనమున్నగు అధికారములు నెలాయించుటకు 9 వ సెక్షన్ ప్రకారము జేయుప్రకటనల నున భూస్వాములకుండు స్వంతాధికారమునకు భంగము వాటిలదు."

అంకి నేను ప్రసాదుగారు ప్రతిపాదనను బుధవారము జమిందారుల హక్కుల నిలబెట్టుకొనుటకు యిదంతయు అవసరమని చెలిపి.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు సవరణ అతిచాలదప్పి గరిగియున్నది. కారణముచే నంగీకరింపబడవలసిని, ఇంతకన్న, పి. క. ప్రభాకర్ శాస్త్రిగారు భూస్వామికి ఇరిగేషను పనులయందు చేపలబట్టుట, పచ్చిక, చెట్లు మున్నగుహక్కులను గూర్చి ప్రతిపాదించిన సవరణ అంగీకరింపబడుట, చిల్లగూడున్నది. నుబ్బు యనుగారి తీర్మానము విశేషముగ లేనందున తగవులు బుధును. అని లామెంటుగారు చెలిపిరి.

రామనాథు రాజుగారు ముఖ్యమంత్రిగారి సవరణ చాలదని చెలిపిరి. సందేహ నివృత్తికై యాసవరణ యవసరమని నరసింహ రాజుగారు చెలిపిరి. ప్రభుత్వమువారు జమిందారుల హక్కులను నిర్వచించిన బాగుండునని పి. అంజనేయులుగారు నూచించిరి.

రామనాథురాజుగారు 18 క్లాజు తరువాత యాదిగను రీతిని నూతనక్లాజు చేర్చవలెనని ప్రతిపాదించిరి: "9 వ సెక్షన్ ప్రకారము ఇరిగేషను లేక డ్రైయి నేడవనిగూర్చి ముందు ప్రకటనలను చాని హక్కుదారునకు చానినైనందు అధికారము కొరతవడదు."

ముఖ్యమంత్రిగారు దీని కంగీకరించి తనసవరణ నువసంపాదించు నెను.

ఎ. రామస్వామి మొదల్యారు గారు రామనాథు రాజుగారి ప్రతిపాదనకు వేరొక ప్రతిపాదన చేర్చిరి. "9 వ సెక్షన్ లో నూచించబడిన అన్ని ఇరిగేషను పనులయందు భూస్వామికి చేపల పచ్చిక చెట్లపై గలహక్కులకు ప్రతిఘటనవై మొదటి నవో హక్కులు కొరతవచ్చు."

ఈ రెండు ప్రతిపాదనలు ఓటునకు పెట్టిగా నంగీకరించబడెను.

19 వ క్లాజు

పెదప చర్చించబడెను. ఈ క్లాజునకు చివరను వ్యాఖ్యానము యారీతిని గలదు: "ఎ ఇరిగేషను పనిలోని నిర్మాణము భూమిపై ప్రవాహములమున తలపయోగించబడినచో చాని ననుభవించినచో గణించబడును."

"అట్టినిరు యుగముందుండి అనుభవించునట్లు గణించబడును." అని లి. మునిస్వామి వాయుడుగారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి. ఇది యవసరమని లింగం యెదుర్కొనిరి. కొంత చర్చ జరిగినపిమ్మట సవరణ ఉపసంహరించి కొనబడెను.

"భూమిపై ప్రవాహములమున లేక, తొడి వేయుట వలన లేక నదీగర్భమున కాల్యలు త్రవ్వటవలన" యని చేర్చవలెనని పి. ఆదినారాయణ చెట్టిగారు ప్రతిపాదించిరి. జలాశయమునుండి నీరు తొడుటవలన సాగువర్షనచో నది వ్యాయమును అనుభవవచ్చునని యగునుకావున దీనిపై శిశు అవసరమని పి. వి. నరసింహ రాజుగారు చెలిపిరి.

లింగం సవరణను ప్రతిఘటించిరి. దీనిపై మిగిలినచర్చ నేడు జరిగినది.

అంతట సభనాటికి ముగిసెను.

గవర్నరు

మలతారు పర్యటన కార్యక్రమము

కారితల్లి, అక్టోబరు 20:—తిరిగియేర్పాటుచేయబడిన మలతారు పర్యటన కార్యక్రమమున గవర్నరు పరివారముతో హిందీ ఫిరోకుండా 28 లేడికి మంత్రేకికెక్కును. అచ్చుల హిందూకుల మస్లింసభవారి రాయవారమును విని తిందొట్టిరెంటులకు దగ్గన విచ్చును. తరువాత తూటూరుమీద మలవ్వరం పోయి మధ్యాహ్నము ఫలాహారము ముగిసినపిమ్మట యిల్లికాట్టుదంపతులతో చేయుదురు. దిగువ మలవ్వరంలో రాయల్ అల్పిరు రైపులనుచూచి కె. మొయిదీన్ గారిస్వాగతమును స్వీకరింతురు. అచ్చటినుండి మోటారులో నీలంబూరువైపు మలతారు పెద్దపల్లె పోలీసుకాంపునుచూచి ఆరాత్రికి దిద్దిపల్లిపర్యటనపై సరు బంగారాలో నుండురు. మరునాటియనయమున బయలుదేరి నెడుంగాయమునకుపోయి గవర్నరుగారు ప్రభుత్వమువారి అడవులను పరీక్షింతురు. తిరిగి నీలంబూరుకు ఉదయముననే 9.30 నిమిషములకుచ్చి పారెట్టుకాన్పురేటు కొసగు ఉదయభోజనమును స్వీకరింతురు.

తరువాత వందూరు, కలికరా, పండికాడ్, మేలూరు, పెరింతలమన్నాలగుండాపోయి ఫుల్లంగోడు రబ్బరు ఎస్టేటునుచూచి 24 లేడికి పారనూరులో సాయంకాలము 4.45 నిమిషములకు బయలుదేరు ప్రత్యేక రైలుబండికి అగడుకొనును. (ఆ. ప్రె.)

ఫోరీరీచారి

రంగూను, అక్టోబరు 21:—రెండు ఎగ్జిక్యూటవ్ కేసులో జుత్తివారంటుల లేదీలను మార్చినందుకు బోట్లకలవాడును మున్సిపల్ పలు కాన్సిల్రును అగు ఖాన్ బహదూర్ డబ్బూ, హెచ్. అబ్దుల్ రహీమాన్ గారిమీదను, ఎర్రకుడును కమిషను యేజింటును అగు యస్. పి. యస్. వశ ఆయ్యరుమీదను చల్లమేజిస్ట్రేటు యిక్ నేను ఫోరీరీచారిలను పెట్టెను. ముద్దాయిలు నిర్దోషులమనిరి. పీఠ సమాధానము చేపట్టకొనుటకు అక్టోబరు 20 లేడి నిశ్చయించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

మార్పు కృష్ణా జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము- బంపరు

జిల్లాము కాంగ్రెస్ ప్రతినిధి యెన్నికలు

ఈ సంవత్సరము జిల్లాములో జరుగనున్న బాతీయ మహాజనసభకు (కాంగ్రెస్) యీ జిల్లానుండి జనాభాప్రకారము 18 మంది ప్రతినిధులనుచూత్రమే పంపవలసియున్నది. ప్రతినిధులుగా పోషించినవారు యీ క్రిందినమానా ప్రకారము దరఖాస్తుపూరము పూర్తిచేసి మూడురూపాయల రుసుముతో సహా యీ నెల (అక్టోబరు) 25 లేడినాటికి మార్కెట్ స్టాంపునుచూచు చేరునట్లు పంపవలెను. అటుపిమ్మట రాబడే దరఖాస్తు లంగీకరింపబడవు. అధ్యక్షిగా నుండువారు ఏ బాతీయోబ (గామజేకపట్టణ) సంఘమునందును సభ్యులుకాకపోయిన గాని; ఆ సంవత్సరమునకు చెల్లించవలసిన నాల్గదాల చందాను చెల్లించనియెడలకాని, దరఖాస్తు నిరూపణ సంతకములు లేకుండైనగాని, దరఖాస్తుతో పంపవలసిన రుసుమును పంపని కారణముచేగాని దరఖాస్తు నిరాకరింపబడును.

ఈ జిల్లానుండి ప్రతినిధులుగా పంపవలసిన 18 గురు సభ్యులలో ఆఖరిభారత బాతీయోబసంఘ సభ్యులకరున్నందున వా రధికారరీత్యా సభ్యులగుదురు. కనుక తక్కిన ప్రతినిధి స్థానములు పన్నెండుమూత్రమే యుండును. పన్నెండు కంటే యెక్కువదరఖాస్తులు రాబడేయెడల నవంబరు నెలలో యెన్నికలు జరుగును.

అధ్యక్షి దరఖాస్తు నమోనా

- 1. పేరు చిరునామా.
2. రెండేలేక భర్త.
3. ఏ సంఘములో సభ్యుడు.
4. తాలూకా జిల్లా.
5. వయస్సు.
6. కులము లేక మతము
7. వృత్తి.
8. స్త్రీయూ పురుషుడు.
9. తానుకొరు నియోజకప్రదేశము.
10. తాను ఏ సంఘములో సభ్యుడో ఆ సంఘములో మరి యెవరి సభ్యుల సంతకములు.
11. తన సంతకము.

నమోనా:—దరఖాస్తుపూరములు కావలసినయెడల కైకలూరు మ-రా-క్రి ఉప్పలూరి ముక్తరాజుగారివద్దను, ముడినే పల్లి తూర్పు కృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెస్ ఖద్దరుడిపోలోను గుడివాడ జిల్లా ఖద్దరుడిపోలోను. పోమురు- ఖుడియూరుము సాంబయ్యగారివద్దను, అయలూరు- మల్లెల రామకృష్ణమూర్తిగారివద్దను, అవనిగడ్డ- తూ. కృ. జి. కాంగ్రెస్ ఖద్దరు డిపోలోను, పెదకల్లెపల్లి- సునర్ల కృష్ణమూర్తిగారివద్దను, పులిటిగడ్డ- వరుమాకి లింగయ్యగారివద్దను దొరకగలవు.

భైరవభొట్ల వెంకటసుబ్బారావు కార్యదర్శి.

ధన్వంతరి జయంతి

ధన్వంతరి జయంతి దినమునుగురించి ఆంధ్ర ప్రాంతమున కొంతసందేహ మేర్పడి కొంత చర్చజరిగెను. అఖిలయము గడచిన కార్తిక మాసమున ఎలూరున జరిగిన ఆంధ్ర విద్యనవైద్య పరిషత్తునను గడచిన మొయి నెలలో నెల్లూరు పురమున జరిగిన 9 వ ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనమునను చర్చించబడి నిర్ధారణ చేయబడెను.

అనిర్ధారము:—కార్తిక బహుళ గతి దశి నమద్రమధనోద్భూత ధన్వంతరి జయంతి దినము ఆశ్వయుజ బహుళ గతి దశి దివోదాస ధన్వంతరి జయంతియనని ప్రమాణ పరిశీలనమున ఎల్పాటు చేయబడెను.

కావున ఆంధ్రులంతరము కార్తిక బ గతి ని ఆది ధన్వంతరి జయంతిని ఆశ్వయుజ బ గతి ని అపర ధన్వంతరి జయంతి ని జరిపి అయూరాశోగ్యంబుల పొందెదరు గాక.

ధన్వంతరి జయంతిని జరుపు పూజావిధానమును కల్పమును ధన్వంతరి దండకమును ముద్రింప బడియున్నవి. వలసినవారు రు. 0.50 పాస్టు తీర్చులు పంపి తెప్పించుకొన వచ్చును.

శ్రీమూక్ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమూచార్యులు, ఆంధ్రవైద్యమండలి అధ్యక్షుడు, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

చెన్నై శాసనసభ

ఇరిగేషన్ బిల్లు ప్రచురణ

జమీందారుల హక్కులు

మదరాసు శాసనసభ వారి రిపోర్టు 11 గంటలకు ది. బి. స్వామి కట్టపిల్లగారి అధ్యక్షతన ఉన్న సమావేశమైనపుడు, ఇరిగేషన్ బిల్లు ప్రచురణపడినది. ఈ దినమున ప్రశ్నోత్తరములు లేవు.

ప్రశ్నోత్తరముల సదుగుహక్కులు

ప్రశ్నోత్తరముల సదుగుహక్కులను గురించి మొదట సత్వము ర్తిగారు ఒక ప్రశ్నోత్తరమును నూచించిరి. ఈ దినమున ప్రశ్నోత్తరములేకుండుట నాశ్చర్యకరము. ప్రశ్నోత్తరములు సిద్ధముగా లేనిచో కార్యక్రమమునుండి ప్రశ్నలను తొలగించుటకు ఆదేశము చేయబడినది. కాని అట్లు సిద్ధముగా నున్న యెడల వానిని కార్యక్రమమునందు చేర్చుటకు తొలగించుటకు అధ్యక్షునకు హక్కు లేదు.

అధ్యక్షుడు

ప్రశ్నోత్తరములను గురించి, గతదినము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు ముద్రాకారమునందు వచ్చినయెడలనే వానిని కార్యక్రమమున చేర్చవలసియుండుననియు, అట్లు రాకపోయినయెడల వానిని కార్యక్రమమున చేర్చుటకు వీలుండదు. అది యట్లుండ, ఓగలు ప్రశ్నలను గురించు ప్రశ్నోత్తరముల నొసగుటకును ఇంకను రూపుద్రవ్యము వీలులేదు. ఈ విషయమును విషయనిర్ణయసభయందు చేసెను.

దీపావళి సభ్యులందఱు వెళ్ళుట

కారామరక్షిగారు:—దీపావళిపండుగకు సభ్యులు స్వగృహములకు జనుటకు వీలుండునటుల, రేపటిదినమునో సభను నిలుపవలెనని గోరుచున్నాను. ఇరిగేషన్ బిల్లు చర్చనలో ముగియవలయు గాని పండుగపుటచే, సీతపాదన మొనర్చవలసి వచ్చెను.

లామెంబరు:—ఈ విషయమున సభ్యులతో సంప్రదించి మధ్యాహ్నము వివిషయము చేర్చవలెను.

ఇరిగేషన్ బిల్లు చర్చ

ఇరిగేషన్ బిల్లు చర్చ ప్రారంభింపబడినపుడు 19 క్లాజులకు ఆదివారమున చెట్టిగారు నిన్న సాయంత్రము ప్రతిపాదించిన సవరణ వోటునకు బెట్టుగా సభ్యులందఱును అంగీకరింపబడినది. సవరణకు 89 మంది అనుకూలముగను 82 మంది ప్రతికూలముగను సమ్మతులు నొసరి.

సెక్షన్ 19 సబ్ క్లాజు

లీగారు:—వివరమునకు చివర ఇరిగేషన్ కార్యములలో గల అట్లులంత నీరు ఇదివర కుపయోగింపబడినది ఈ క్రిందివిషయము నిర్ణయింపబడినది. అని చెప్పవలెను బిల్లు రచించుటలో పొరబాటుచే నివి వదలివేయబడినవినియు క్లాజుస్వప్తముగా నొసగుట కివియవసరమనియు నుడిచెను.

సవరణ అంగీకరింపబడినది.

డి. మునుస్వామినాయుడుగారు సబ్ క్లాజులోని (2) సబ్ క్లాజులోని (ఎ) డి. క్లాజులు అనుపదముల తొలగింపవలెనని యుపపాదించెను.

2 క్లాజు:— రివ సెక్షన్ (బి) (సి) (డి) క్లాజులలో వివరింపబడిన ఇరిగేషన్ సర్క్యులర్లను భూములయజమానులు ఇదివరకెంత నీరుపయోగించుకొనుచుండిరను విషయము. అట్టివిన్ను ప్రభుత్వమువారు వశపరుచుకొను సమయమున వర్షయొక్క శేక్స్ టెక్టియూ, సాధారణముగ సరఫరా చేయు మొత్తమునుబట్టియు, అట్టివర్షులను ప్రభుత్వమువారే వరతులపై నిర్మింప వలయుననిరదానవిషయమును బట్టియు, లేక అట్టివర్షుల ప్రభుత్వమువారిచే నేవరతులపై పైటవర్షుల అంగీకరింప బడినవి విషయమును బట్టియు, లేక అట్టివర్షులయొక్క నిర్వహణము ప్రభుత్వమువారిచే నేవరతులపై ట్రాన్సుఫర్ చేయుటకు విషయమును బట్టియు నిర్ణయింపబడును.

సవరణ నుపపాదించుచు ప్రస్తుతమున్న విధముగానే క్లాజులను వివరింపబడినవిగా వోటులను భంగిముగలుగుననియు, కొంతవరకు ఎట్టివియున్నవదుల సంవత్సరమున కానులు మొదలగునవి భాగములనుబడిన తరువాత అందువలన గలుగు ఫలితము జమీందారి రైతులు పొందుటకు వీలుండదు. ఆనదిని ప్రభుత్వమువారు దీనికొనుటకు పూర్వమెంత నీరుపయోగించుచుండినో అంతన్నినకే వారికి హక్కుగలదు. గాని అంతకంటె నెక్కువయెడలయోగించుకొనుటకు హక్కులేదు. ఈక్లాజు సర్వే శ్రేణివాసయత్యయగారి బిల్లుకంటె గూడ అభివృద్ధియముగ నున్నది.

సర్దుపల్లి జమీందారుగారు సవరణను బలపరచిరి.

లామెంబరు:—ఈ సవరణవలన ప్రభుత్వమువారు నిర్మించు ముక్కలవలన ఫలితముంతయు జమీందారులకే పోవును గాని రైతులకుపయోగముండును. అందుచే నీవర్షులు నిరుపయోగముగను, ఈవిల్లు ఇదివరకును ఇంకను పోయెదగాను.

లోనికి చేబడిన జలములు ప్రవాహములు చాలగలవను విషయము పై నాధారపడియున్నది. ఈసవరణ సంగీకరించునెడల నా ఆచారముపోవును. నదికొన వ నున్న జమీందారులే నీటిసంతకము తమదేని చెప్పి దిగువ నున్న ప్రజలకు అట్టివదులయెడలయోగమును పోగొట్టుచున్నారు. ఈవిషయమున కొద్దులకు అధికార మొసగి వారి నిర్ణయము ప్రకారము వర్షిండుటకు సిద్ధముగ నున్నాము. ఈర్థములన్నియు జమీందారుల కొరకైన హక్కులకంటె గూడ నీసవరణ జమీందారులకింకను అధికముగ హక్కుల నొసగుచున్నది. ఈర్థములన్నియు నొసగుబడిన జమీందారుల హక్కులతో ప్రభుత్వమువారు రెంతమాత్రము తోక్కునగలిగింపజూనరు. ఈ 4, 7 క్లాజులకు భూస్వాములకు ప్రస్తుతమున్న నీటి హక్కులన్నియు కాపాడబడినవి. సవరణ సంగీకరించునెడల ఈవిల్లుయొక్క ముఖ్యముగా ప్రముఖతే భంగముగలుగును. అట్టిసందర్భమున బిల్లునే యుపసంహరించుకొన వలసివచ్చును.

సి. వి. యన్. సభ్యులను చెవరించి వోట్ల సదుగుట సరియగుపరచిగాడు. లామెంబరు:—నేను చెవరించి వోట్ల సదుగుటలేదు. బిల్లు యొక్క ఆదర్శములు నెరవేరనియెడల దాని నుపసంహరించుకొనుటకంటె తేరపాటుములేదు. ప్రభుత్వమువారికిని ఉద్దేశములను సభ్యులకు స్పష్టముగ చెప్పవలెను. అట్లు గానిచో గౌరవనీయసభ్యుడే, తరువాత ప్రభుత్వమువారి నెడల కాతే వీరింపవచ్చును.

సి. వి. యన్. సరసింహరాజుగారు:—ఎట్టివి లండు ప్రపంచమున నీటి నుపయోగించుకొనుటకు జమీందారులకు సరఫరా నగుహక్కు గలదు. జమీందారులు తమ ఎట్టియు నభివృద్ధిపరుచుకొనవలెనన్న వ్యవసాయము నభివృద్ధిపరుచుకొనవలెనన్న ఇదివరకు కంటె ఎక్కువ నీరుపరచును. అట్టివిల్లులో వారే నిక అదనము నీటిహక్కును నిరాకరించుచో ఎట్టివిదారులు వారి జలమును అభివృద్ధి నొందుటకు వీలులేదు. ఈసవరణయందు ప్రభుత్వమువారు నదులు మొదలైనవానిని దీనికొని ఇరిగేషన్ ముక్కలకు ప్రకటించుటకు ఎట్టివిల్లును తలుపులేదు. నెటి రైతులు జరిగినతరువాత జమీందారులు చాలమంది, ఇరిగేషన్ ముక్కల నేర్చుచుకొని, అభివృద్ధి నొనర్చుచుండిరి. ఈసవరణ నొనర్చు కుండునెడల ఆవర్షులవలన ముందుముగ్గులు గలుగులాభముల ననుభవించ వీలుండును.

కామవారురాజుగారు:—ప్రస్తుతము ఎట్టివిల్లులందుగల కారణము మొదలగువానిరుండా ఎంతవీడు సాధ్యమైన వంతనీరు ఉత్పాదించుకొనుటకు జమీందారుల కధికార మొసగవలెనని గోరిరి. లామెంబరు:—సవరణ ఆశీర్వాదమున. కొంత వరకు జమీందారులలో ప్రహించు నదులు మొదలగువానిలోని జలము ఎట్టివిల్లులందున్నంతవరకు పూర్తిగా తామే యుపయోగించుటకు హక్కుగలవని తెలుపుచున్నది. ఇందువలన ఇరిగేషన్ ముక్కల పూర్తియెడలయోగము తగ్గిపోవును. ఉపసంహరించుకొనుటకు ఆశీర్వాదము.

డి. మునుస్వామినాయుడుగారు సవరణ నుపసంహరించుకొనెదనని నుడిచిరి. కాని కొందరుసభ్యులందు కాతేవీచిరి. అందుచే సవరణను సభ్యుల యభిప్రాయమునకు బెట్టుగా నిరాకరింపబడినది.

రైతువాని రెండొక్కాజు వోటునకు బెట్టుగా సభవారిచే సంగీకరింపబడినది. (1) క్లాజు:—పైని శ్రేణిలోని 2, 3, 4 క్లాజులు వర్షింపని ఇరిగేషన్ ముక్కలనుండి సాగుబడియందు, పర్వతములకు కంటె పర్వత, లేక ఈనాము నెటి రైతుల సమయమున గలకాబట్టికే సాగుబడియందును ప్రదేశముల సందర్భమున, భూస్వామికి గల నీటిసరఫరాహక్కు, నెటి రైతుల సమయమున గల వైద్యకపరిశీలనబట్టి అనగా కాలవనైజా, మూయిసలయొక్కయు వైద్యకయొక్కయు కొలతలనుబట్టి నిర్ణయింపబడును.

సవరణ

“నెటి రైతుల సమయమున” అనుపదములకు బదులు “9 క్లాజుల క్రింద ప్రకటన గావించినదీ” అనుపదముల చేర్చవలెనని మునుస్వామినాయుడుగారు సవరణ నుపపాదించిరి.

డి. మునుస్వామినాయుడుగారు పైసవరణ నుపపాదించుచు నెటి రైతుల జరిగిన తరువాత జమీందారులు ఇరిగేషన్ ముక్కల సభివృద్ధిపరుచుకొని రనియు, క్లాజులో చెట్టివిల్లుల నెటి రైతులు కాలమున నుపయోగించుకొనుచున్న మొత్తము కంటె నెక్కువనీటికి వారిహక్కు తొలగింపచు ప్రస్తుతమువారు తమవ్యతిరేకపుట్టలపై నేర్చుచుకొని అనుభవించుచున్న నీటిసమయములు తొలగింపవలెనని నుడిచిరి. అందుచే ప్రభుత్వమువారు ఇరిగేషన్ ముక్కల వశపరుచుకొనుచు జమీందారులనుభవింపచున్న నీటిసమయన్నియు వారి కుండవలెను. 50 శ్రేణివాసయత్యయగారి బిల్లునందుగూడ నీహక్కు అంగీకరింపబడినది.

డా. ముబ్బరాయనుగారు సవరణనుబలపరచిరి. లామెంబరు:—సర్. కె. శ్రీనివాసయ్యగారి బిల్లు నందు, జలాశయములను ప్రవాహములను అన్నిటినిగూడ ప్రభుత్వమువారికి ప్రకటించుట కుద్దేశింపబడినది. ఈవిల్లునందు ప్రతి క్లాజునందును జమీందారులహక్కులు జాగ్రత్త నిర్వచింపబడినవి. ఈర్థముకేను తీర్పును ఈవిల్లునందు చేర్చెదనని నేనిది వరకు వాగ్దానమొనర్చిన రీతిగా అట్టిహక్కుల నన్నిటిని బిల్లులో చేర్చితిని. అందుచే పూర్వపు బిల్లునకును దీనికిని భేదములేదనుట పొరబాటు.

సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు సవరణ నెడిర్చిరి. తరువాత సభవారు ఫలహారములకు చేరిరి.

మదరాసు శాసన సభ

రేపటితో ముగియును

తిరిగి నవంబరు 12 తేదీన కూడును తిరిగి నవంబరు 12 తేదీన కూడును, శాసనసభవారి దినమున ఫలహారానంతరము తిరిగి, సమావేశమైనపుడు చాలమంది సభ్యులు, దీపావళి పండుగకు తమతమ గృహములకు జనుటకు గాను రేపటితో సభను ముగించవలెననిగోరిరి. అధ్యక్షుడు సభ్యులతోకలమై రేపటితో సభను ముగించుట కంగీకరించెను. తిరిగి నవంబరు 12 తేదీన సమావేశమగును. రేపటి దినము తరువాతనికను మిగిలియున్న ఇరిగేషన్ బిల్లు నవంబరులో చర్చింపబడును. నవంబరునెలలో రెండు దినముల సభికారేతర సభ్యులకార్యక్రమమునకు ప్రత్యేకింపబడునని అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను.

మహాత్ముని ప్రయాణము

అంతలో ఆశ్రమమునకు వెళ్లెడు నవంబరునెలముగ్గులో గాని మహాత్ముడు ఆహుదాబాదు సత్తాగ్రహశ్రమమునకు వెళ్లెడు. ఈలోగా కోటాబాదు వెళ్లవచ్చునని తెలిసెడి.

ధిల్లీ బిల్లిమరాను హత్యకేసు

ముద్దాయిలనందరిని వదలివేసిరి ధిల్లీలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును జరిగిన కొట్లాటవిషయమున రేపడిన బిల్లిమరానుహత్యకేసులో జిల్లా జడ్జి నేడు ముద్దాయిలనందరిని వదలివేసెను. (అ.ప్రె)

స్థానిక వార్తలు

ఆగమనము:—పి. హానింగుటను, పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు చెన్నైపురికి వచ్చిరి.

తపాలాఫీసులకు దీపావళి సెలవు:—27 అక్టోబరు దీపావళి పండుగ యగుటచే తపాలాఫీసులకు సెలవు తీసెను. ఆనాడు ఆదివారముతోజా వలెనే పని జరుగునని తపాలాధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

బహిరంగసభ:—మదరాసు శాసనసభ స్వరాజ్య పక్షమువారి యాజమాన్యముక్రింద గురువారమునాడు 500 గంటలకు సౌందర్యపహాలునందు బహిరంగసభ జరుగును. పి. సి. వెంకటకవిరాజుగారు రధ్యతత వహించురు. ఆదివారమున శబ్ద, వెంకటాచలం శబ్ద, రామదాసు, సత్యమూర్తిగారు మొదలగు ప్రముఖులు పాల్గొనుటకు.

వెంట్రిప్రదర్శనమునకు పోయిన బర్మావారు తిరిగివచ్చుట

రంగూను 21 అక్టోబరు:—బ్రిటిషు సామ్రాజ్యప్రదర్శనమునకు ఇంగ్లాండునుండి పోయిన బర్మావారు నేటియధయమున తిరిగిరాగా శేవువద్ద ప్రదర్శనసంఘమువారును తక్కిన జనులును గుంపుగా గూడి స్వాగతమొసంగిరి. ఫారెస్టుమంత్రి జె. యె. మాంగీయగారు పొద్దుట్రుట్టు వైరెన్సు జె. యె. బెర్రి గారును ఉపన్యసించుచు వెంట్రిలో ప్రదర్శనమును జయప్రదముగా జరిపినందుకు వారికి కంఠము తక్కించెరి. (అ.ప్రె)

చీటిఫండు దగాలు

సహకారపద్ధతి పరిపరివిధముల పరిణమించుచున్నది. సహకార సంఘములయందు స్థిరాస్తి తనఖాపెట్టుకొనియు, ప్రాసాదమును స్వల్పవడ్డీలకు అప్పుచేయుచున్నారు. ఆపప్పు పుచ్చుకొనువారికి జామీనుదారులందుచున్నారు. ఈ అప్పులు ఫలాని లేదీనిగా వడ్డీతో సహా చెల్లించవలయునను నియమము, ఆ ప్రకారము నమూనాచేయుటయు, నమూనానిచో చర్యమీద నమూనాపరచుటయు, సంఘముల లెక్కలు తనిఖీ చేయుట మున్నగు కార్యక్రమ ముండుటవలన దగా జరుగుట కేమాత్రమును అనకాశముండదు. మదరాసు ప్రైదాపేటమున్నగు ప్రాంత్యముల నుండివిధమున సహకారపద్ధతులను చీటిఫండులను నడపుచున్నారు. ఇట్లుచేసి పూర్వము కుక్కగొడుగులవలె మొలచి నశించిన ప్రావిడెంటుఫండుల పనికి మోసమున కాక రమ్యులైయున్నవి. అన్నియు మోసము గావించెననియు, ఈ ఫండులను ఏర్పరచువారెల్ల మోసగాండనియు చెప్పనుగాని ఈ పద్ధతినామ్రము మోసములకు తావోసంగ నడకాశము గలిగియున్నది. సహకారపద్ధతులను చీటిఫండు ఈవైపుల చాల గలవని యొక ప్రముఖుడు ఏసందర్భముననో జ్ఞాపకముచేడుగాని తను ఉపన్యాసముననో, వ్యాసముననో డెలుపుట గాంచి సంకెంపించిరి. గాని అతభవమున యీ చీటిఫండులయందు మోసమున కెక్కువ యనకాశము లున్నవని గ్రహింపగలిగిరి. 10 మంది చేరి నెల 1 కి మిసి 1 కి 5 రుపాయల చొప్పున 50 రుపాయల ఒకరివద్ద యివ్వవలెను. వారు ఈ పదిమంది చేర్చుట వ్రాసి ఒక పిల్లవానిచేగాని పిల్లదానిచేగాని ఒక సంచితగాని పెట్టెలోగాని ఉంచినచీట్లను పైకేతీయించి అందు మొదటిచీటి పై వచ్చిన సేరస్తుదారునకు 50 రుపాయల మొదటి నెల లో యివ్వవలెను. అతను నెల 1 కి 5 రుపాయల చొప్పున పది నెలలు యివ్వ 50 రుపాయల తీర్చుకొనవలెను. వడ్డీలేదు. రెండవదాని చీటి యగా వచ్చిన సేరస్తుదారునకు రెండవనెలలో డబ్బుమట్టును ఈ ప్రకార పదికూరలు చీట్లుతీసి ఎవరికేతూరి చీటి తన సేవతో వచ్చునో అన్నో నెలలో అతనికి సొమ్ము మట్టును. కొందరు సొమ్ముమట్టుకు పూర్వమును, కొందరు సొమ్ముమట్టున తర్వాతను మొత్తమున 10 నెలలపాటు నెల 1 కి 5 రుపాయల 50 రుపాయల చీటిఫండుపెట్టిన ఆసామివద్ద చెల్లించవలెను. ఇది యొకవిధమైన సహకారపద్ధతి చీటిఫండు. ఏ నెలలో నమూనయిన సొమ్ము ఆ నెలలో యివ్వవలసినవానికి మట్టువచ్చును యివ్వవలసినవా రివ్వకున్నను ఫండు దివాలాతీసినట్లు బావించవచ్చును పై విధమున నే 10 మంది చేరి నెల 1 కి మిసి 1 కి 5 రుపాయల 50 రుపాయల ఫండుపెట్టినవారి వద్ద కట్టుటయు అతను లాభిచీట్లు వేసినట్లు చీట్లుకులికించి 'శ్రీ' అను చీటి ఎవరికేతూరి వచ్చినప్పుడు వచ్చునో ఆమె త్రమును ఆ నెలలో అతనికిచ్చుటయు యిటులనే ప్రతినెలా తులికించి 'శ్రీ' అను చీటి ఎవరికేతూరి వచ్చిన వచ్చునో సొమ్ము వారికిచ్చుట తటస్థించును. దీనిని వడ్డీలేదు. మొదటిపద్ధతిలో ఎవరెవరికి ఏ నెలలో మట్టువలెనో మొదటనే నిర్ధారణయగును. రెండవదానిలో ప్రతినెలా కుటుంబములను ఏ నెలకానెల డబ్బు మట్టువలసినవాడెవడో చేయును.

ఇక మూడవది నెలలపాటువద్ద 10 మంది చేరి నెల 1 కి మిసి 1 కి 5 రుపాయల చొప్పున ఒకరివద్ద నిచ్చు ఏర్పాటుండును. అనగా నెల 1 కి 50 రుపాయల ఒకరివద్ద చేరును. ఈ పదిమంది ఒకచోటచేరి నెలలపాటుపాడుదురు. ఒకరు 10 రుపాయల తగ్గించి ఎత్తుకొనెదననును; మరియొకరు 15 రుపాయలు. ఇటులనే ఎవరు ఎక్కువమొత్తమును తగ్గించి తీసికొందుకో వారి కానెలలో ఆసొమ్ము మట్టును. ఎంతమంది ఈఫండులోచేరిన అన్ని నెలల నీ నెలలపాటు జరుగును. ఈపద్ధతివలన డబ్బుఎత్తుకొన్నవాడు తగ్గించి తీసికొన్న మొత్తం తక్కిన భాగస్వాములకు వడ్డీక్రింద మట్టును. ఇందు నెల 1 కి మిసి 5 కి 4 రుపాయల చొప్పున వడ్డీ యిచ్చు నట్లుకూడ గన్పించును. కమ్మర్లకి డబ్బు లభించు ననుమాటయే గాని వడ్డీ సొమ్ముకు నివ్వవలసినవచ్చును. ఈఫండులమొత్తములు, జరుగు కాలపరిమితి, ఫండునందు చేరిన సభ్యులనుబట్టియు, ప్రతినెలా చెల్లింప నేర్పరచుకొన్న ప్రీమియమునుబట్టియు మారుచుండును. ఈఫండులన్నియు చాలవరకు నమ్మకముమీద జరుగుచున్నది. ముందుగా డబ్బుపుచ్చుకొన్నవారే ఫండునేర్పరచినవారు యివ్వవలెనని తక్కినసొమ్ముఅయినను, యితను తోసి నేసి పాడినమొత్తం సహా కలుపుకొని అసలుమొత్తంకు నోటు వ్రాయించుచుండును. ఇతను ప్రతినెలా, ఫండు అంత మొందునరకు ఏ నెల కెంత ప్రీమియము పాటు నడునరించి చెల్లింపవలెనో అంత చెల్లించుచూ అందుకు తాను

వ్రాసిన నోటును వాపకు పుచ్చుకొనవలెను. ప్రీమియం తక్కిన చెల్లించినను మొదట ప్రతినెలా చెల్లింప నేర్పాటు చేసుకొన్న ప్రీమియం మొత్తమునే నోటు మీద ప్రతినెలా నమూనాచేయవచ్చును. ఈఫండులు సాధారణముగా మోతుబతులు నాదారులుగూడ స్థాపించుచున్నారు. ఈఫండులలో చేరువారు ఫండు నేర్పరచువారి యొగ్యతను గ్రహించి చేరవలసియుండును. ఈఫండుల నేర్పరచుకొనవచ్చు సాధారణముగా మూజావాని యేర్పాటులేగాని వ్రాతమూలకీర్పాటుండుటలేదు. నమ్మకమే ప్రాధాన్యముగనున్నది. ఈఫండులలో సభ్యులగు చేరువారు సాధారణముగా లోకవ్యవహారమున వారి లేతనివారు వివిగనున్నారు. కమ్మర్లకి డబ్బుచిక్కినవని కొందరు, వడ్డీవచ్చునని కొందరు పొట్టకైన తనక శ్రమకొల్పి పంపాడించిన ద్రవ్యమును ప్రీమియంక్రిందకట్టి కొందరు మోసపోయి విలపించుచున్నారు. చీటిఫండు నేర్పరచినవాడు డబ్బు తీసుకొన్నవానిచే దస్తావేజులు వ్రాయించుకొనవచ్చును. గాని తక్కిన సభ్యులు చెల్లించినమొత్తముల కేసల కాసల రకీ దులిచ్చుటలేదు. దస్తావేజులు వ్రాసినవారకు ఏ నెల కాసల కామొ చెల్లించిన ప్రీమియములను దస్తావేజులమీద నమూనాచేయుటలేదు. అంతయు నమ్మకముమీద సాగిపోవుచున్నది. నేనును 2, 3 వార్లు ఈచీటిఫండుల జేరితినిగాని అవన్నియు సవ్యముగ నే నడచినది. నడచినను ఫండు నేర్పరచినవారి ఖురానాతనము యొగ్యతయే ఈఫండుల జనుమనకు ప్రాధాన్యమనియు వ్రాతమూలక నియామకము లుండకుండుట చాలలోపమనియు ఈదిగు కథవలన ఎల్లరును గుణపాతము గ్రహింపవచ్చును. లోగడ ప్రావిడెంటు ఫండులనోట మట్టిగొట్టినట్లే ఈఫండుల నేర్పరచువారుగావించుచుదగాలు జరుగకుండునట్లు ప్రభుత్వమువారు కొన్ని నియామకముల నేర్పరచి ఈఫండులపైనిగూడ వుండుట అవసరము. ప్రైదాపేటచేరిన మాంబకం కవరై పిల్లలో సానం రాజాపెట్టి ఇతనిభార్య ఆండాశమ్మయు 3 వ పద్ధతినీ నోక చీటిఫండు నేర్పాటుచేసిరి. ఇందు మొగవానివృత్తి నేరజగ్రా ఆదదానివృత్తి దోసెలంగడి. నెల 1 కి 10 రుపాయల ప్రీమియం చొప్పున 280 రుపాయల మొత్తము నేర్పరచి 28 గురు సభ్యులను చేర్చుకొనిరి. ఒక్కొక్కసభ్యునికి అంతరసభ్యులను గలరు. వీరికి ఫండు నేర్పరచునపుడు కవరై పిల్లలో చిన్నయిల్లు కలదు. దోసెలంగడికలదు. ఈఫండు నుమారు 9 మాసము లెట్లా జరిగినది. ఇందులో మొదటిమాసం మొత్తంఫండు నేర్పరచినవారే ఎత్తుకొను మామూలు ననునరించి పై ఫండునేర్పరచినవారు తీసికొనిరి. తర్వాత నుమారు 2 నెలలు వరుసగా పాట పాడినవారు తీసికొనిరి. ఈలోగానే ఫండు నేర్పరచినవారు తమకుటీరమును మరమ్మతుచేయ ప్రారంభించిరి. వీరికి డబ్బు ఎచ్చటిదని యనుమానము కొందరి కంతురించెను గాని వారిని ప్రశ్నింప ఎవరికేమి అవసరము? 4 వ పాటలో కాబోలు సొమ్ము మట్టువలసినవారికి పూర్తిగా మట్టులేదు. అప్పుడే సందేహములు ప్రేవబికినవి. గృహములోకూడ భార్యాభర్తలకు కలసాము లంకు రించినవి. చివరకు గృహముమట్టులయు సంసారము తీంతారగుటయు, ప్రీమియం కట్టుచున్నవారు గడ్గోలు లెట్టులయు తటస్థించెను. ఈఅంతరికలసాములలోనే మరి 3, 4 పాటలు జరిగెను. ఇక చీటినిలచు ముందరపాట ఎవరో అయ్యవారిదని చెప్పి ఆండాశమ్మయే పాడి ఆమె త్రమునుకూడ తానే ఎత్తుకొనెను. ఇట్లు 8 పాటలసొమ్ము దగ్గరదగ్గరగ తినివేసెను. ఇప్పటికి నుమారు 9 పాటలు కాబోలు జరిగినవి. అందు 3 పాటలు ఆండాశమ్మయే పాడినట్లుయెను. సొమ్ము పుచ్చుకొనిన తక్కిన 5, 6 గరినుండి భార్యయో భర్తయో తమపేర దస్తావేజులు వ్రాయించుకొనిరి. తుదకు ప్రీమియం కట్టువారి గాధసంతయు గ్రహించి నిగడదీయగా నిందరీ మోసమంతయు వెల్లడియెను. ఇక వీరివద్ద సొమ్ముకట్టి లాభములేదని ఎల్లరు గ్రహించిరి; జరిగినవనికి జవాబు చెప్పవలసిరి. దోసెలంగడి లేదనిపొయినప్పుడూ జవాబేమివచ్చును? డబ్బు ముందుగాతీసుకొన్నవారును, తీసికొనినవారునుగూడ ప్రీమియం చెల్లించ నిరాకరించిరి. కొందరు వ్యవహార మెట్లయిన చుట్టపడునేమోయని ప్రయత్నించిరి గాని ఇప్పటికినుమారు 4 నెలలు గడచినను వ్యవహారంవచ్చువడ లేదు. చక్కపడుమార్గము కన్పించలేదు. ముందు సొమ్ముపుచ్చుకొన్నవారికి ఎగవేసిన చాలవను సమయము దొరికెను. సొమ్ము తీయనివారికి ఏమిలు పెడబొబ్బలు లభించెను. ఇట్టిపిల్లలో గూడ ఆండాశమ్మ ప్రీమియం విలయనతావుల గ్రహించి సంగ్రహించవలెనని ప్రయత్నించెను గాని డెబ్బదిని బొప్పిగట్టిన వారెంతకు నమ్మెను?

ఈచీటిగాధ ఈవిధముగా పరిణమించెను. ఈచీటిని నడపెదమని కొందరిసభ్యులలో నే కొమ్ముజరచిగాని ఆండా

శమ్మప్రతిబింబములుగ పరిణమించు రేమానుని తక్కినవారెల్ల వెనుకంజకైచిరి. ఈఅండాశమ్మ తెలివిలేటలకు పూరంతయు ఆశ్చర్యముకొందిరి. డబ్బుకోల్పోయినవారు దుమ్మునూలి ఎగమీటిరి. అనేకసంవత్సరములనుండి ఫండులుసాగుచుండెనుగాని ఇట్లెన్నడు జరుగలేదనియు యికజరుగుట కష్టమనియు నమ్మకమువలన లాభములేదనియు ప్రతివారును భయించుచుండిరి. ఆండాశమ్మ కేభయమునులేదు. భర్తను, బిడ్డలకూడ విడచి తింగరంగాయనుమి తిగువలిక్కిచీలో తిరుగుచున్నది.

ఈకథను వినినవారు ఈచీటిఫండులయందు ప్రవేశించునపుడు ముందుగానే ఫండుకట్టినవారి యొగ్యతను, మోతుబరీతనమును గ్రహింపవలసి యుండుననియు, తగినవ్రాతమూలక కట్టుదిట్టము లుండవలెననియు గ్రహించుట మేలు. మదరాసు } 10.10.24 } (ఒకవిలేఖరి)

దక్షిణయిండియా యునైటెడ్డు ప్లాంటరులసంఘము

రెండవదిన కార్యక్రమము

క్రాఫర్డుగారి ప్రసంగము

బెంగళూరు, అక్టోబరు 22: - రెండవదినములో జాల భాగము లెట్టి నెంట్లు కర్మలు క్రాఫర్డుగారు ప్రసంగమునకు వినియోగింపబడిన. క్రాఫర్డుగారు యూరపియను ఆసోసియేషను కార్యదర్శి. భారతసామ్రాజ్యకాసన్సభసభ్యుడు. కార్యనిర్వాహక పర్మమువారి నిబాధు జదువుటకును, అభ్యుత్థకోపన్యాసమునకును మొదటిదినము పట్టెను.

యూరపియనుఆసోసియేషనువారి విధానము భారతీయులకు నష్టముగావించుటకుపయోగించుటలేదని క్రాఫర్డుగారు తెలిపిరి. ఆసోసియేషనువారు భారతదేశములో బ్రిటిషు ప్రమాణము నెక్కువగ నుంచవలయునని కోరుచున్నారు. బ్రిటిషు వారిహక్కులను గాపాడుటయు, తక్కువ సంఖ్యాకులగు బ్రిటిషువారి ప్రయోజనములను రక్షించుటయు, ఆంగ్లో-హిందూయందు సహకారాభివృద్ధినికొందించుటయు, సక్రమకాన్స్ట్రయిషన్ల తీసి సంస్కరణముల గోరువారికి తగిన సహాయముచ్చుటయు నీసంఘమువారి యుద్దేశ్యములు.

సంఘా కేయములు

సక్రమవిధానమున పూర్తిభివృద్ధి నొంద నశ్వేషించుట, దేశమునందు బయలుదేరు కలవరముల నణచుట, తగిన బ్రిటిషు నైస్యము నుండుట, సాంఘిక ఆర్థికకాంతిభంగకరములైన యెల్ల కలవరముల నణచుటకు దొరతనమువారికి దోష్టముట, బాధ్యతాయుతులగు హైందవాభిప్రాయముల నింగ్లాండులో వ్యాపింపజేయుట, హైందవసమస్యలగురించి బాగుగపరిశీలించిన సభ్యులచే నింగ్లాండునందు ప్రబోధము సభ్యులవ్వారా చేయించుట యీ ఆసోసియేషనువారి నీతి. విశోపాసంఘమువారిలో నందరు సభ్యులుగనుండవలయునని చెప్పిరి. సంవత్సరమునకు రు 10 లు చందానిచ్చినచో సంఘనిధి రు 700000 లు వహూలు కాగలదనియు సంఘమువారు చేయదలచుకొనిన మహాకార్యమున కిది చాల దనియు క్రాఫర్డుగారు నడిపిరి. సమావేశానంతరము పెక్కుప్లాంటరుల యీ సంఘముందు సభ్యులగుటకు నియోగిని తక్షణమే ప్రతివారును రు 10 లు చందాలు ఇచ్చిరి. (ఆ.ప్రె.)

ఎగుమతి దిగుమతులు

కలకత్తా, అక్టోబరు 20: - 1924 నెప్టేబరునెలలో దిగుమతులమొత్తము రు 2281 లక్షలు, తిరిగి ఎగుమతి చేసిన వాటితోకూడా ఎగుమతులమొత్తము రు 2840 లక్షలు. ప్రయివేటువ్యక్తులు తెప్పించుకొన్న నికరమైనదనము దిగుమతి రు 97 లక్షలు. సరకులలోను ధనములోనుగూడ మామూలుగా రావలసినదానికంటె హిందూదేశమున కీ నెలలో రు 106 లక్షలు తక్కువవచ్చెను. హిందూదేశము చెల్లింపవలసినదానిలో 788 లక్షలు నష్టముతగిలెను. (ఆ.ప్రె.)

బర్మాగవర్షము

రంగూను, అక్టోబరు 20: - ప్రధానకార్యదర్శి నెగూడి వి. జి. కమిషనరు, కెప్టెనుమూరు, కెప్టెనుబెట్టి ఏడికాంగులతో కలిసి తర్రవాడి, ప్రాము, ధాయల్కొజిల్లా లకు చెల్లి గవర్నరు రంగూనుకు తిరిగివచ్చెను. (ఆ.ప్రె.)

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల

మచిలీపట్నము

శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు రక్షాక్షాపాదు సంవత్సర దీపావళి పర్యవేక్షణమును బందరు, ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల పాలకసంఘమువారు చేయు వందనపూర్వక విజ్ఞప్తి.

ఈ దీపావళి యుత్సవసందర్భమున పై జాతీయవిద్యాలయముకొరకు ధనసహాయమును గొరుచున్నాము. ఈ రాష్ట్రమునందు యియ్యది ప్రధానజాతీయ విద్యాలయముగ నెల్ల రెండింగినదియే. ఇది 1907 వ సంవత్సరమున ప్రతిష్ఠితమై క్రమాభివృద్ధి నొందుచున్నది. దీనియొక్క సంస్థాపకుడును అధ్యక్షుడునైన శ్రీ కోవలె హనుమంతరావు పంతులుగారు అకాలమరణంబునొందుటవలన దీనికి తీరరానినష్టము వాటిల్లినది. ఇప్పటికి పదిహేను సంవత్సరములనుండి దీనికి జీవమై యున్న యాయనకై మేమెంతయు చింతిల్లుచున్నాము. కాని కేవలము చింతిల్లుట కిది సమయము కాదు. ఆయనచే ప్రారంభింపబడి అసంపూర్తిగా విడువబడిన ఈ కార్యమును సాంతముగా నిర్వహించుట మన యొక్క విధుక్తధర్మమై యున్నది. కడచిన సంవత్సరము దీపావళికి రు. 7,000 వరకు విరాళములు వచ్చియున్నవి. నేటి, అద్దకము, ప్రాచ్యచిత్రకళ యను మూడుకాఖలు నూతనముగా చేర్చబడి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్నవి. ఒక్కొక్క కాఖ చేర్చినపుడెల్ల ఖర్చు అధికమగుచుండును. కావున తిరిగి పదివేల వరకు సహాయము చేయగలరను సమ్యక్ముతో మేము మహాజనులను అగ్గించుచున్నాము. హనుమంతరావు నిధికి ఆరువది ఐదు వేలవరకు అప్పుడే ప్రజలువేసి రు. 80,000 వరకు యిచ్చి వండుటగాను పై సమ్యక్ము న్యాయమైనదని మాకు దృఢమగుచున్నది. ఈ సంవత్సరం రు. 10 వేలకు తక్కువగాని దీపావళి చందాలనిచ్చి మా యాశను పూర్తిచేయుటకు మేము ప్రార్థించుచున్నాము.

కళాశాలకు సంబంధించిన కొన్ని యంశములు

సాహిత్య విద్యాకాఖకు భవనములు, పనిముట్లు, యితర ఉపకరణములు వగైరా ఆస్తులఖరీదు రు. 80,000 మెకానికల్ యంజనీరింగు, బట్టలు, తివాళీలు, పేము నేతవగైరా చేతిపనులకు భవనములు పనిముట్లు యితర ఉపకరణములు వగైరా రు. 69,000 నివాసగృహములు 15000 కళాశాలలోని విద్యార్థుల సంఖ్య 216 రాత్రిపాఠశాలలోని విద్యార్థులు 80. పంసము విద్యార్థులు 48 ఇతర జిల్లాలనుండి వచ్చి చదువుకొను విద్యార్థులు:— కృష్ణాజిల్లా 152, గోదావరి 28, గుంటూరు 21, కర్నూలు 4, నెల్లూరు 8, మధుర 8, ఆనంతపురము 2, కోయంబత్తూరు 2, విశాఖపట్టణము 1, చెన్నపట్టణము 1, చిత్తూరు, నార్కట్ పల్లి 1, రామనాథపురం 1, బగోడా 1.

కళాశాలలో చెప్పవలయు:— అయిదవ తరగతి లగా యతు ఇంటరుమీడియేటు తరగతి ఆఖరువరకు పండితభాగమున సంస్కృతము, తెలుగు, యింగ్లీషుభాషలనున్నా, చిత్రలేఖనము సంగీతము చిత్ర బట్టలు తివాళీలు, పేము నేతలున్ను, వడ్రం, కమ్మరం పోతపోయట యంజనులు నడుపుట, టర్నింగు, ఫిటింగు వగైరా మెకానికల్ యంజనీరింగు చేతిపనులను అయియున్నవి.

కళాశాలకు రాత్రిగ్గ సంవత్సర వరుసమును నుమారు రు. 10,000 కళాశాలయొక్క సంవత్సరఖర్చు ,, 24,000

భోజనీ సేవారామయ్య

కార్యదర్శి హనుమంతరావు నిధి

వేమూరి రామచంద్రరావు

కార్యదర్శి, పాలకసంఘము అందు కాన్సిలు

చి. శ్రీనివాసరావు

ప్ర. అధ్యక్షుడు అందు కార్యదర్శి, ఆంధ్రజాతీయవిద్యా పరిషత్తు

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల-మచిలీపట్టణం.

కనిస్తేబులను కొట్టిన కేసు

ఒకపూంగి ముద్దాయి

ఈ నెల 8 వ తేదీని రంగూనులో కేమెండ్సులో మ్యూజీమియమున కనిస్తేబులను యిద్దరిని కొట్టెనని ముసలివాడగు ఒక పూంగిమొరకేసుచేయబడెను. ఆ కేసువిచారణ 21 వ తేదీని జరిగెను. కనిస్తేబు దొంగను సాక్ష్యమిచ్చిరి. ముద్దాయి తాను నిర్దోషి ననెను. తానే సాక్షులను ప్రశ్నించెను. జామీనుమీద తన్ను విడుదలచేయవలెనని కోరెనుగాని మేజిస్ట్రేటు మృత్యువులేదు. (ఆ.ప్రె.)

దీపావళిభిక్ష

పదునైదుసంవత్సరములనుండి దక్షిణ హిందూదేశమందు ఎక్కువ పనిచేయుచున్నట్టియు, సుప్రసిద్ధమైనట్టియు, కృష్ణాజిల్లా బందరు లోని జాతీయవిద్యాలయముగు “శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు” అందరును దీపావళిపండుగసందర్భమున యథాశక్తిదానముచేసి సహాయముజేయ కోరుచున్నాము.

ఆంధ్రపత్రికా సంవత్సరాది సంచిక

ఆర్యులారా!

ఎప్పటి తీరున రాబోవు ‘కోధన’ సంవత్సరాది సంచికను బ్రకటింపబోవుచున్నాము. అందు సారస్వత, సాంఘిక, రాజకీయార్థికాది విషయములకు సంబంధించిన వ్యాసములు ప్రకటింపబడును. తాము పూర్వమువలెనే దయతో సమాలయములగు వ్యాసములతో సంచిక నలంకరించి మాయుద్యమమునకుఁ దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఈ సంచికయందు విషయవిభాగమును గావించి యేవిభాగమునకు సంబంధించిన వ్యాసముల నావిభాగమునందే ముద్రించి ఉగాదినాటి కాంధ్రుల కర్పింపఁ దలచినాము. నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే వ్యాసము లన్నియు మాకుఁ జేసినగాని విషయవిభాగమును గావించ ననుసారము గానేరదు. సంచికాముద్రణ మారంభించిన పిదపఁ బంపువ్యాసములను సంచికయందుఁ జేర్చుటకు వీలుండదు. కావున వ్యాసములు 1924 డిసెంబరునెల 31-వ తేదీలోపల మా కందవలెను. ప్రతివ్యాసమునను ‘సంవత్సరాది సంచికకు’ అని వ్రాసియుండవలెను. వ్యాసములును, వానికి సంబంధించిన చిత్రములును, ఇతర చిత్రములును సంపూర్ణవివరణములతో నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే మాకుఁ బంపుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము. చిత్రములను మాత్రమే ప్రకటింపఁ గోరువారెట్టి చిత్రములను వాని సంపూర్ణవివరములను నియమితకాలమునకుఁ బూర్వమే పంపవలెను.

కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు,

ఆంధ్రపత్రికాధిపతి.

మత కలహములు

అలహాబాదు

అలహాబాదులో జరిగిన మతకలహములను గూర్చి పంచాయతీ సంఘమువారు విచారణచేయుచున్నారు. కాన అంతవరకును కోర్టులలో దాఖలుచేయబడిన కేసులవిచారణను నిలిపియుంచవలెనని జిల్లా మేజిస్ట్రేటును కోరుటకు ఏ. పి. ధూబు, కృష్ణకాంత్ మాలవ్యా, జహూర్హమ్మదు, హుస్సేను గాన్లు వెల్లి విన్నవించిరి. తరువాత ఇద్దరిప్రకారం కోర్టులో పిటిషను పెట్టిరి. అన్ని కేసుల విచారణలకు వాయిదా వేయబడెను. పండిత మోతీలాలు నైహూగారి అధ్యక్షత క్రింద రెండుమతములనాయకులపంచాయితీసంఘవిచారణ జరుగుచున్నది.

అహమదాబాదు

19 వ తేదీ ఉదయమున హిందూసాధువులకును మహమ్మదీయులకును కొట్లాట జరిగినందున ఆ కేసును విచారణచేయువిషయమున మహమ్మదీయుడగు పోలీసుబుయినపెక్టరును నియమింపగూడదని సాధువులు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుకడకే విన్నవించిరి. పోలీసుడిపీ నూపర్నెంటును సిగ్గెయినపెక్టరును ఆ కేసువిచారణచేయు నట్లుఅనగా పోలీసువాకబుచేయునట్లు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుఉత్తరువుచేసెను. ముగ్గురు సాధువులను అరెస్టుచేసి జామీనుమీద వదలిరి. నలుగురు మహమ్మదీయులకును ఒక సాధువుకును గాయములు తగిలెను. వారిని వైద్యశాలకు పంపిరి. వారిలో యిద్దరిని వైద్యశాలలోనే యుంచిరి. తక్కిన యిద్దరికిని చికిత్సచేసి పంపివేసిరి.

ఢిల్లీ

పానుమండి హత్యకేసులో 21 వ తేదీని 4 రల విచారణ జరిగినది. వ్యతిరేకమైన రామప్రసాదుభార్య ముసముతుబసంతి అనునామె సాక్ష్యమిచ్చెను.

“15 వ తేదీని యూర్గాల్లు మాయంటికివచ్చి మొదట మాగనిలోనికిరాగానే నన్నే కొట్టిరి. నాకు చెబులవలన స్వతంత్రమైనది. నేను పడిపోతిని; గానిముద్దాయిలను గుర్తించజాలను. వారు వెండి బంగారువగలను 800 రూపాయలు నగదునుగోచరించి, నన్ను వారముగోజులు వైద్యశాలలో నుంచిరి. ఈ టైపోటులు తలమీదపైచును కుడిభజముమీదకొకటిని తగిలెను. కాళ్ళమీద

దను చేతులమీదను దుడ్డుకర్రచెబ్బలు తగిలెను. అని ఆమె చెప్పెను.

పిమ్మట రాష్ట్రము ఆమె పాలనమునకును సాక్ష్యమిచ్చెను. “మాయంటికిప్రక్కనే చంపబడిన రామప్రసాదుయిల్లున్నది. నేను మాయంటికిటికిగుండ నంతయును చూచితిని. రామప్రసాదుయింటివాకిట 150 మందియుండిరి. ఇచ్చటనున్న ముద్దాయిలలో ముగ్గురు న చట చూచితిని. ఇల్లు తగులబెట్టుట వలన పొగ బయలుదేరగా చూచితిని. వారందరును నెల్లిపోయినపిమ్మట రామప్రసాదు భార్యను బిడ్డలను వైద్యశాలకు గొనిపోవువరకును నాయుంట నుంచితిని” అని యీసాక్షి చెప్పెను.

రామప్రసాదు కనిష్ఠపుత్రుడు చోటేలాలును మరల పిలచిరి. అతడు వెనుకచెప్పిన సంగతులనే మరలచెప్పెను.

(ఆ.ప్రె.)

బుద్ధగయలో వౌద్ధదేవాలయము

పండిత మాలవ్యాగారు ఈదేవాలయమును వౌద్ధులకు నశపరచవలెనను తగాదాను పరిష్కరింపట కొకసంఘము నేర్పరచవలెననియు దానిలో సగముమంది హిందువులుసగముమంది వౌద్ధులు నుండవలెననియును పండిత మదన మోహనమాలవ్యాగారు చేసిన నూతనను బర్యాలోచనము బుద్ధగయసంఘమువా రామోదించిరి. (ఆ.ప్రె.)

గ్రీసను దంపతుల హత్యా ప్రయత్నము

గ్రీసను దంపతులను కూరముగా పథించుటకు ప్రయత్నించుచు రిని రిగురు బర్యావారిమీద కేసుచేయబడెను. వారిలో నలుగురు వౌద్ధస్వామిలు. ఆచంపతులకు ప్రాణాపాయము కలుగలేదుగాని వారిద్దరును యింకను వైద్యశాలలోనే యున్నారు. అందువలన నవంబరు నెల 5 వ తేదీకి కేసు వాయిదావేబడెను.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం. 22-వ తేది

బుధవారము

ఆంధ్ర సభలు

ఆంధ్ర మహాజనసభకు అధ్యక్షతవహించి, కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు మహాజనసభను గావించిరి. వివిధ విషయములను నేర్పుతో చర్చించిరి. ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణము విషయమున, అధ్యక్షుల యభిప్రాయముతో నేకీకరించుట కష్టము. మరికొన్ని రాష్ట్రముల సభికముగ నిర్మించుటచే, కొన్ని యసాకర్యములున్నను అందువలన గలిగెడి లాభములు వానిని మరపించ జేయగలవు. ఏకభాషాప్రజలు గలిసియుండుచోట, సత్వరాభివృద్ధి సాధ్యమగుననుటకు వంగదేశమే నిదర్శనము. వంగదేశవిభాగమునకు ప్రజలుజూపిన తీవ్ర ప్రాతికూల్యమునకు కారణమేమియో యూహించవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రనిర్మాణము త్వరలో జరుగవలయునని, ఆంధ్రసభ వారిభిప్రాయముల సమంజసముగ నున్నది. అధికారవర్గపాలనక్రింద భాషాప్రయుక్త విభాగము చేయవలసి దోచదు. కాని స్వపరిపాలనము లభించినపిమ్మట, భాషల ననుసరించి, రాష్ట్రములను నిర్మించక దప్పదు. స్వరాజ్యవిధాన మెదియయినను, భాషాప్రయుక్త విభాగము నాధారము చేసికొనవలెను. కాంగ్రెసుసభ వారిదివరకే భాషా విభాగముల గావించిరి. కాంగ్రెసువ్యవహారముల కవి యనుకూలించుచున్నది. ఆంధ్రదేశము ప్రజాహితకార్యములలో కొంతవరకు ముందంజ పైచుటకు, కాంగ్రెసుసభవారు ప్రత్యేక రాష్ట్రమును నిర్మించుటయే కారణము. ఇతర భాషాభాగములతో కలిసియున్నచో, ఆంధ్రుల ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వము జయల్పడక పోయిడిదే.

విశ్వవిద్యాలయముగూర్చి ఆంధ్రసభవారు సదభిప్రాయము తెలిపిరి. జాతీయపద్ధతులపై విశ్వవిద్యాలయమును నిర్మించవలయునని తీర్మానింప బడెను. కేవల విజ్ఞాన విద్యకు ప్రాధాన్యమొసగుచు విద్యార్థుల నిజ పురోభివృద్ధికి భంగము కలిగించేడి విశ్వవిద్యాలయములను బంపించవలస ప్రయోజనముండదు. ఆంధ్ర మహాజనసభవారు జేయదగిన పనులన్నియొగలవు. కేవల అనువాదరూప మగు వాఙ్మయము పెరుగుటవలన ఆంధ్రుల ప్రతిభ వెల్లడిగాజాలదు. రామలింగారెడ్డిగారు తెలిపినటులు స్వతంత్ర వాఙ్మయము పెరుగవలయును. ఆంధ్ర సంఘమునకును ఆంధ్రదేశమునకును సంబంధించిన విషయములగూర్చి నవలలను వ్రాయవచ్చును. నాటకములను తయారుజేయవచ్చును. చిత్రములను చిత్రీకరించవచ్చును. ఆంధ్రులు బ. గా. లుగాని పాశ్చాత్యులుగాని గాజాలరు. ఆధునిక నవలలలో కెల్లా "మాలవల్లి" యనునవల ఉత్తమముగ నున్నదని రామలింగారెడ్డిగారు తెలిపిన యభిప్రాయముతో జలుపు రేకీకరించగలరు. ప్రభుత్వమువారు ఈగ్రంథ

మునం చెప్పియో యుపద్రవము గలదని భీతిజెంది దీనిని నిషేధించిరి. ఇట్టిసీత నవలా వాఙ్మయమునకు దురదృష్టమని ఎంచవలయును. స్వతంత్రచలనను ప్రోత్సహించుటకు ఆంధ్రులు బూనుకొనుట ధర్మము.

ఇటులనే లలితకళల విషయమున, ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వము జయల్పడుచున్నది. నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు ఆంధ్రులు పూనితో జనిజేయనటుల, ఆంధ్రమహాజనసభ ప్రోత్సహింప గలదు. ఆంధ్రసభ ప్రత్యేకముగ జరుగుట కవసరము గలదని, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులును అధ్యక్షులునుగూడ నిరూపించిరి. సారస్వత, లలిత, వ్యవసాయ, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక, సాంఘిక శాఖలను నిర్వహించుటకు ఆంధ్రమహాజనసభ ఎటుల యక్కరకు వచ్చునో ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు వివరించిరి. ప్రత్యేక శాఖా సభలున్నను, ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వమును జయల్పరచి హైందవ జాతీయతను సర్వాంగ సుందరము గావించుటకు, ఆంధ్రసభ యవసరమని తెలుప నక్కరలేదు. కాని ఏదనియు లేకుండ, సభలు జరుగునాటికి మాత్రము కన్నుల దెరుచుట వలన, ఆంధ్ర సభా ప్రయోజనము గనుపించుచున్నను, యీమారు జరిగిన సభలో నేర్పడిన స్థాయిసంఘమురాబోవుసంవత్సరమందంతటనుకృషి సలిపెదరు గాక యని కోరెదము. కాంగ్రెసు సభ వారి మహాద్దేశ్యములు నెఱవేరుటకును, దేశపురోభివృద్ధి త్వరితముగ జరుగుటకును, ఆంధ్రసభ తోడ్పడుట కవకాశ మెంతేని గలదు. ఆంధ్రనాయకులెక్కుడుశ్రద్ధ వహించి, ఆంధ్రోద్యమ వికాసమునకు తోడ్పడెదరు గాక. ఇతర ప్రాంతములందలి ఆంధ్రులనుగూడ ఏకవేదికపై దెచ్చుటకు, ఆంధ్ర మహాజనసభవారు గావించిన తీర్మానము ఫలప్రద మగుచో విశేషలాభముండును. ఆంధ్రసభవారు దేశసేవకులకు ప్రోత్సాహ మొసగుటవలన పలువురు ముందుకువచ్చి దేశారాధన మొనర్చుటకు విలగునని తలంపవచ్చును. ఆంధ్ర మహాజనసభోపయోగ మధికమగుకొలదియు ఆంధ్రుల స్వశక్తియు ప్రవర్థమాన మగును. స్వశక్తి ప్రవర్థనము స్వరాజ్యసిద్ధికిదారి జూపునని జెప్పనక్కరలేదు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభలో జరిగిన ముఖ్యమగు తీర్మానముల నిదివరకు వివరించి యుంటిమి. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమువిషయమై జరిగినచర్చ ఆంధ్రదేశమునం దాలోచనను పురికొల్పగలదు. నూలుచందాను నిర్ణయించుట, హిందూ స్వరాజ్యపత్రికల కాశ్చర్యముగ తోచినను ఆంధ్ర మహాజనులకిది సహజముగ దోచును. నూలుచందావలన ప్రజలమధ్య గుడిరెడి నేకీభావము శాశ్వతముగ నుండగలదు. ఇతర విషయములగూర్చి ఎట్టి యభిప్రాయ భేదమున్నను నూలుచందా విషయమై భేదాభిప్రాయము జూపుట భావ్యము గానేరదు. నూలుపడుకుట కనిష్టసామాన్యాంశముగ భావించబడుచున్నది. గాంధీమహాత్ముడు బహిష్కారముల నన్నిటినివదులుకొనినూలుచందాను మాత్రము నిలుపదలచినపుడు అదియ వలదని యనుట ఎంత విష్టారముగ నుండునో జెప్పనక్కరలేదు. బి. సెంటుగారు జూపిన సమరసభావము నయినను, ఇతరులు జూపుట యవసరము. ఇట్టిసీతలో స్వరాజ్యపక్షమువారు భయంతర పెట్టుట, శోచనీయము.

నేటి తంతివార్తల ప్రకారము, నూలుపడుకు వరకును తొలగింపవలయునని స్వరాజ్య పక్షవాదులు గోరినటులను, గాంధీమహాత్ముడు వారితో నీవిషయమై సంప్రదింప నున్నటులను తెలియుచున్నది. ఇది పరిష్కారమయినగాని, మహాత్ముడుకోహటుకు వెడలరనిగూడ తెలియుచున్నది. అహమ్మదాబాదు తీర్మానమున కంగీకరింపని స్వరాజ్యపక్షమువారు, నూలుచందా నంగీకరించుటదుర్లభము. ఫలిత మేమగునోచూడవలయును. ఇతరరాష్ట్రములెటులున్నను, ఆంధ్రరాష్ట్రము మాత్రము ఇందు కంగీకరించునని, రాష్ట్రీయ మహాసభవారు నిర్ణయించి స్వీయకీర్తిని నిలువ పెట్టుకొనిరి.

బహిష్కారములను తొలగించుటకు గాని, స్వరాజ్య విధానములను తయారు జేయుటకు గాని, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభవారు సమ్మతించరయిరి. ఇందు ఆశ్చర్య మేమియులేదు. బెల్గాం కాంగ్రెసు సభలో గాంధీమహాత్ము డేమిసేయుననో, ఇంక రెండు మాసములకుపిమ్మట తెలియగలదు. ఇతర పక్షముల వారితో జరిగెడి సంధి, రాయబారము లెటుల పరిణమించునో ఇంకను తెలియలేదు. అసహాయోద్యమమును స్పృశించిన గాంధీమహాత్మునికి, దాని నెప్పుడు కొనసాగింపవలయునో ఎప్పుడు నిలిపివేయవలయునో, తెలియును. ఆత్మస్థైర్యమును ఆత్మ విశ్వాసమును కోల్పోవజేసెడి సహకారమును విడనాడి, స్వతంత్రశక్తిని పెంపుజేసి అసహాయము నవలంబింపవలెనని మహాత్ముడు కోరెను. అహింసాసందేశమునుతిన్నగ కొనసాగింపకుండుటచేతను, నిరాకరణోత్సాహముతో బాటు నిర్మాణకార్యక్రమముగూడ జరుగకుండుటచేతను, ఉద్యమమునకు తీరనినష్టము వాటిల్లినది. ఐకమత్యముచేడి కలహములు ప్రబలినవి. ఆంధ్రదేశమునందు కలహములంతగ లేకున్నను, ఉత్తరహిందూస్థానము నివికలవర పెట్టుచున్నవి. ఇట్టిసీతలో అసహాయకార్యక్రమమును కొంతకాల మాపి వివిధ పక్ష సంయోగము కొరకు నిర్మాణ కార్యక్రమముపై ననే ఎల్లరును తమ దృష్టిని నిలుపవలయునని మహాత్ముడు కోరవచ్చును. అట్టి యధికారము మహాత్మునకు కలదు. మహాత్మున కావిషయమును వదలిపెట్టక, ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభవారు బహిష్కారములను నిలుపవలయునని తీర్మానించుటగాని, నిరర్థకమగు స్వరాజ్యవిధానములను తయారుజేయవలెనని తీర్మానించుటగాని, సభావ్యము గానేరవు. ఇట్టితీర్మానము నసలే తీసికొనిరాకుండిన బాగుండెడిది. దీనిని నిరాకరించి, బెల్గాం కాంగ్రెసు సభానిర్ణయమున కెదురుజూచుటకు, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభవారు నిశ్చయించిరి.

దేశారాధకులు గ్రామములలో నివసించవలయునని రాష్ట్రీయసభవారు దెచ్చినసలహా నాచరణలోనికి దెచ్చుట యుక్తము. గ్రామములలో పనిచురుకుగ జరుగుచున్నగాని, స్వాతంత్ర్యోద్యమము త్వరలో సఫలము గానేరదు. పునాదులు బలపడకుండ, సౌధము నిలువనేరదు. దేశారాధకుల నివాసము వివిధ గ్రామములలో కార్యదీక్షను పురికొల్పగలదు. శాఖావిభజనావశ్యకతను గూర్చి రాష్ట్రీయసభవారు గావించిన తీర్మానము, చాల ముఖ్యమయినది. ఇందువిషయమై కాంగ్రెసు

సభ్యులు దూరమాలోచించుట యుక్తము. ప్రస్తుతానుభవములను సభ్యులు కొందరు వివరించిరి. ఈర్ష్యకును, మనఃస్పర్థలకును తాపీయక, కాంగ్రెసు కార్యక్రమములను త్వరలో కొనసాగించెడి మార్గముల నవలంబించుట యుక్తము. కాంగ్రెసుసంఘము లలో ప్రతిష్టంభన మార్గముల నవలంబించుటవలన పని మొండికడటదప్ప వేరు లాభము గలుగజాలదు. స్థానికసంఘములను వశపరచుకొనవలయునను తీర్మానము నాచరణలోనికి దెచ్చుటయగాక, అందలి ముఖ్యకార్యములను ఆంధ్రులు గుర్తించుట యవసరము. నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణమున కుపయోగించునంత వరకు, స్థానికసంఘములవలన లాభముండును. అందుకు మూడుగ కేవలకట్టలకును వాగ్వాదములకును ఎడమిచ్చెడి సంఘములవలన లాభమునకన్న నష్టమధికమగును.

ఆంధ్రసభలలో బాటుకడ్డకప్రదర్శనముగావించుటయు నూలుకువడుకు పోటీకీటును నెలకొల్పుటయు ప్రోత్సహకరముగ నున్నవి. ఆంధ్రకడ్డకయొక్క ప్రఖ్యాతి కడ్డకప్రదర్శనమువలన ఇనుమడించుచున్నది. కడ్డక నిర్మాణమునకు ప్రోత్సహమొసగుచున్నది. ఆంధ్ర విద్యార్థిసభ విద్యార్థులలో నూతనసంచలనము గలిగించుటకును, ఆంధ్రమహిళాసభ స్త్రీలకు తేజము గలిగించుటకును తోడ్పడుట సహజము. మొత్తముమీద చెన్ననగరమున ఆంధ్రసభలు జరుగుట నూతనము. ఆంధ్రులలో ప్రబోధము గలిగించుట కీ సభలు తోడ్పడునని తలంపవచ్చును. సభల గావించుటయు తీర్మానముల జేయుటయు విశేషకష్టపు పనులుగావు. వాని నాచరణలోనికి దెచ్చుటయే ముఖ్యము. ఆంధ్ర రాష్ట్రము తనవిద్యుక్తి ధర్మమును నిర్వహించుచో హిందూ షాశ్వదయమునకు మేలుగలుగును. త్వరలో జెల్లాంకాంగ్రెసుసభ జరుగనున్నది. మహాత్ముడు ఆమహాసభకు అధ్యక్షత వహింపనున్నాడు. ఈసభ మహాత్ముని ముగ్ధులనుటకు సందియము లేదు. ఆంధ్రరాష్ట్రీయసభ ఆంధ్రుల మనోభీష్టములను వెల్లడిజేసెను. ఇతరరాష్ట్రములును అటులనే గావింపగలవు. మహాత్ముని యుపదేశముల ననుసరించుటకు ఆంధ్రులు తమ నిశ్చయమును వెలిబుచ్చిరి. అఖిలభారతవర్ష మందుకు సంసిద్ధమగును గాత!

ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల

దీపావళి సమీపించుచున్నది. ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల దీపావళిభిక్షుల నడుగుచున్నది. చిరకాలమునుండి నేకదీక్షతో బనిచేయుచు, ఆంధ్రుల యశశ్చంద్రికల నలుదెసల వ్యాపింప జేయుచున్న జాతీయ కళాశాలనువెంచి పోషింపవలసిన బాధ్యత ఆంధ్రులపై నిలిచియున్నది. ఇది ఏకొందరిపనియోయని తలంపజనదు. ఇంతవరకును దీపావళి భిక్షులను విరివిగ నొసగి చెన్నపురి పౌరులు కళాశాలకు మిగుల తోడ్పడుచున్నారు. ఈమారు వెనుకటికన్న నెక్కు డాదార్యమును గలుగుటచి, చెన్నపురి లన ధర్మమును నెలవేర్చగోరెదము. ఆంధ్రులేభాగము వారయినను, తమ జాతీయ ప్రతిష్ఠాపనకు ధన సహాయము జేయుట ధర్మము. కీర్తి

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

22-10-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
చందాలు 49724-11-5
ఇదివరకు 24201-5-11
ఇదివరకు 24201-5-11
ఇదివరకు 24201-5-11

శేషులగు హనుమంతరావు చంతులుగారి లేనికొరతను దీర్చుట దుర్లభమయినను, కళాశాల నిర్వాహకులు శక్తి వంచనలేక కృషి నలుపుచున్నట్లు, కార్య నివేదికము విదితము జేయుచున్నది. హనుమంతరాయ నిధి త్వరలో పూర్తియగు నూచనలు గనుపించుచున్నవి. ఇంతవరకు 65 వేల రూపాయలు చందాలు వడినవి. హనుమంతరావుగారిపై ఆంధ్రులకు గల ప్రేమకీడి ప్రబలనిదర్శనము. చిత్రకళాశాల రానురాను ఆంధ్రదేశదృష్టి నధికముగ నాకర్షించుచున్నందుల కెంతయు సంతసించెదము. ప్రమోద కుమార ఛటర్జీగారి సామర్థ్యాతిశయము వారు రచించిన చిత్రపటములందు వెల్లడి యగుచున్నది. వారిశక్తి, ఆంధ్ర మహాజనసభాధ్యక్షులిజీవలనే కొనియాడియుండిరి. వీరు సుప్రసిద్ధులగు అవసంద్రటాగూరుగారి శిష్యులు. వీరిపటములు కేవల భావప్రకటనమునేగాక, రూపమునకూడ తగిన ప్రాముఖ్య మొసగుటచే ఆంధ్రులకు సమోదము గూర్చుచున్నవి. వీరివలన శిక్షబడసినవారు, తమ బుద్ధికుశలతను జూపుచు, మెప్పు వడయుచున్నారు. శిలలపై చిత్రపులనునిర్మించునట్లేశ్వముకళాశాల నిర్వాహకులకు గలదని వినుట కెంతయు సంతసించెదము. చారిత్రక ఆర్థికరాజకీయశాఖ, కోలవెన్ను రామకోటీశ్వరరావుగారి యాజమాన్యము క్రింద, జయప్రదముగ నిర్వహింపబడు చున్నది. ప్రకృతి శాస్త్రమును నేర్పుటకేర్పాటులు గలవు. ఇట్టిచూతన శాఖలతో విరాజిల్లెడి కళాశాల సత్వరాభివృద్ధి జూపుచున్నదనుట కేమాత్రము సందియములేదు. రాటమును అనదినమును ఒకగంటసేపు వడుకు నటుల, విద్యార్థులకు కళాశాలాధికారులు ప్రోత్సహపరుచుచున్నారు. ఇంతటితో సంతృప్తిజెందక, నూలు వడుకుట కింకను ఎక్కుడు కాలము ను వినియోగించు నటుల, విద్యార్థులను పురిగొల్పి గాంధీమహాత్ముని కోర్కెను నెఱవేర్చుట యావశ్యకము. జాతీయపాఠశాలలు తలపెట్టినచో, కడ్డకనిర్మాణమున కెంతయైననుసహాయముచేకూరగలదు. ఈవిషయమున ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల ఇతర జాతీయపాఠశాలలకు మార్గముజూపుట యావశ్యకము. ఆంధ్రజాతీయకళాశాల ఇంకను ఎక్కుడు త్వరితముగ నభివృద్ధి జెందుట కవకాశ మెంతయు నను గలదు. కాని ధనాభావప్రతిబంధకముచే కార్య నిర్వాహకుల యభీష్టముపూర్తిగ నెఱవేరుచున్నది. ఇంతవరకును ఋణములేకుండ జరిగినను, సక్రమ భావ్యభివృద్ధి ఆంధ్రుల యాదర్యముపై నాధారపడి యుండును. రాబడిలో సాలుకు ఏడువేల

రూపాయల తరుగు ఏర్పడుచున్నది. దీపావళి చందాలను ప్రజలు విరివిగ నిచ్చుకొలదియు కార్య నిర్వాహకుల మనోవ్యాకులము తగ్గిపోవును. చెన్నపురిలో దీపావళి చందాలను వసూలు జేయుటకు, రామకోటీశ్వర రావు కృష్ణ మూర్తి గార్లు విచ్చేసియున్నారు. వీరికి తగుసహాయ మొనర్చి, ఆంధ్రకళాశాల పోషణకు వెనుకటికన్న నధికముగ తోడ్పడ చెన్నపురి పౌరులు ప్రార్థితులు.

ఇరిగేషను చట్టము
ఇరిగేషను చట్టపు చర్చనుగూర్చి ప్రజలు తగినంత శ్రద్ధ వహింపకుండుట వింతగాదు. ప్రజలకు సవరణ గావింపబడిన చట్టపుసంగతి తెలియదు. ఇరిగేషను కాలువను స్వాధీనపరచి కొందుమని ప్రకటించి ప్రభుత్వమువారు రటుల జేయవచ్చునని 9 వ క్లాజు చెబుచున్నది. ఇందుకు వ్యతిరేకముగ శాసనసభవారు తీర్మానించుచో ప్రభుత్వము వారి యుల్లపు అమలులోనికి రాగూడవని సత్యమూర్తిగారు ప్రతిపాదించిన సవరణ నిరాకరింపబడెను. శాసనసభవారి యిష్టానుసారముగ ఇరిగేషను వ్యవహారములు నడుచుచో ప్రజలకు కొంత మేలుండును. సర్వాధికారమును ప్రభుత్వమువారిదే యగుచో ప్రజలకోర్కెలు నెగుట కేమాత్రము వీలుండదు. అట్టి ఇరిగేషను వర్కులను తప్పక పోషించు బాధ్యతయయినను ప్రభుత్వమువారికి గనుపించదు. అట్టిబాధ్యతను గలుగజేయవలయునని శాసనసభలో జరిగిన ప్రయత్నము విఫలమయ్యెను. ఇరిగేషను చట్టము ప్రభుత్వమునకు అసాధారణాధికార మొసగుచు ప్రజలహక్కులను తగ్గించి వారిపై బాధ్యతల నధికముగ మోపుచున్నది. ఇట్టిచట్టము ప్రజల నేమాత్రము తృప్తిపరుపజాలదు.

ఖద్దరునిబంధన

మహాత్మునకును స్వరాజ్యపక్షనాయకులకును సంభాషణ
నవంబరు నెల 13వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగును
భారతస్వరాజ్యపక్షమువారిసభ నవంబరు నెల 18వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగును. కాంగ్రెసుసంఘముల సభ్యులందరూ నెలవ 2000 గజముల నూలువడికి భారత ఖద్దరుసంఘమునకు పంపవలెనను తీర్మానము ఆహమదాబాదులో జరిగిన భారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో ఆమోదింపబడెను. దానిని రద్దుపరచవలెనని స్వరాజ్యపక్షమువారు కోరుచున్నారు. దానినిగూర్చి మందునెల 18వ తేదీని వారు మహాత్మునితో సంభాషించెదరుగాన అంతవరకును మహాత్ముడు కోపాటుట నెల్లడు. (అ.పె.)

విదేశ వార్తలు

బ్రిటిష్ ఎన్నికలు - కన్సర్వేటివ్ పరిస్థితులు

ఓటింగు ఏర్పాటులు - పక్షాభిమానము లేదు

లిబరల్స్ భయములు

లండన్, అక్టో 21:— ఉదయం 1/30. తమకు తేరు మున్న నివేదికములు కన్సర్వేటివులకు చాల సంతోషముగ నున్నవి. కాని ప్రమాదకరమున సంగతి నొకదానిని గ్రహించిరి. ఇటీవల ఎన్నికలయందు తాము కన్సర్వేటివులు అతిసమృద్ధిముతో నుండుటచే కార్మిక పక్షమువారి వందలవలె ఒక్కపెట్టిన ఓటుల నిచ్చిరి. పర్యవసాన మెట్లున్నను ఉత్సాహము విస్తారముగ నున్నది. అందరును ఓటింగును పవిత్రముగ నెంచిరి. కన్సర్వేటివులుగూడ తప్పక విజయముగాంచగల్గుదుమను నమ్మకమున్నచో వారుగూడ అదే ప్రకార ముత్సాహమును జూపవలెను.

ఓటింగు వ్యవహారము

లండన్, అక్టో 20:— కొన్ని ప్రదేశములందు లిబరల్స్ అభ్యర్థులు మానుకొనిరి. కొన్నిచోట్ల కన్సర్వేటివులు మానుకొనిరి. దీనిచేత పీరియరును ఇట్లు కూడబుల్లకొని రస గూడదు. కన్సర్వేటివులకు లిబరల్స్ ఓటు నీయవలెనను బాధ్యత లేదని లిబరల్స్ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు నిశ్చయించి తెలియజేసిరి. ఎవరిమట్టుకు వారే ప్రతిష్టా క్రియ మనస్సాక్షిగ స్వబుద్ధిని వినియోగించి ప్రవర్తించవలె ననిరి.

లాయ్డ్ జార్జి గారి యభిప్రాయములు

పోయిన ఎన్నికలందు కన్సర్వేటివుల సుంకముల విధాన మును ఆక్షేపించుటకు లిబరల్స్ కార్మికులు ఏకమైరి. మరల తమ విధానములనుగూర్చి ఒకరితో నొకరు పోరాడిరి. ఇపు డంతయు తాళమాలైనది. ఈ పర్యాయము కార్మిక పక్షము వారు కన్సర్వేటివు లిబరల్స్ తో రషియా ఒడంబడిక క్యాంపెన్ అభియోగమునుగూర్చి ఎదుర్కొనవలసి యున్నది. కన్సర్వేటివులకు ఎన్నికలలో ఆవకాశములేని ప్రదేశములందు వారు తొలగిపోవుచున్నారు. కార్మికులను ఓడించుటకు లిబరల్స్ తోడ్పడెదరు. అదే ప్రకారము లిబరల్స్ ఆవకాశములేనిచోట్ల మిన్నకుండి కన్సర్వేటివులకు తోడ్పడి కార్మికులకు ఓట్లు కావండ జేసెదరు.

లిబరల్స్ పత్రికల భయములు

డెయిలీ న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు వాకొనుచున్నది:— కన్సర్వేటివు కార్మికులకు పోటీపడినపుడు లిబరల్స్ కన్సర్వేటివుల తో తోడ్పడ వలెను. వెనుక ముందు లాలో చించకనే కన్సర్వేటివులకు ఓటునీయవలెను. కన్సర్వేటివులు అధిక సంఖ్యాకులుగ నెగ్గిన ప్రమాదము గలుగునని భయమగుచున్నది. కన్సర్వేటివుల ఇంపీయలు ప్రెస్ రెన్యునుగూర్చియు, పరిశ్రమలను గాపాడుటకు వేయ దిగువతి పన్నులను, స్వేచ్ఛావర్తకమునకు బెడరించుచు లిబరల్స్ కు ముఖ్యముగ సంబంధించిన విషయములనుగూర్చి కన్సర్వేటివులు చూపు సుదృశ్యములను గూర్చియు ఆలోచించుచున్నారు. కన్సర్వేటివులకు ఇట్టిభీతిలందు లిబరల్స్ ఓటులనిచ్చువిషయమై ప్రత్యేకముగ జెప్పవక్కరలేదు.

లిబరల్స్ పార్లమెంటుకు గూడ ఇదే యభిప్రాయమును తెలుపుచున్నది. కన్సర్వేటివులు లిబరల్స్ వదలుకొనుటచే ఎన్నికలు తిన్నగానే కష్టములేకుండ జరుగు ననుకొనుచున్నారు. ఎచ్చే ఎన్నికలను నిర్దేశించెయ్యవని ఇదే యనుచున్నారు. కాని లిబరల్స్ ఓటులన్నియు కన్సర్వేటివులకు రావని వారికి తెలియును. కాని 2/3 లిబరల్స్ ఓట్లు కార్మికులకుపోవునని కార్మిక నాయకులు ప్రకటించినందున కన్సర్వేటివులు నిరాకరించుచున్నారు. కన్సర్వేటివులు, తమ అభ్యర్థులు మానుకొన్నచో లిబరల్స్ కు ఓటుల నీయజాలమనిమాడ ఒప్పకొనుచున్నారు. ఎన్నికలలో బహుళ సంఖ్యాకులుగ నెగ్గవలెనని కన్సర్వేటివులు ప్రకటించుచున్నారు. 41 స్త్రీలు ఎన్నికలకు ప్రయత్నించుచున్నారు.

ఇందులో కార్మిక స్త్రీలెద్దొందు రెన్నులుగా రనునామె యున్నది. అల్పములో ప్రస్తుతము 7 గురు రిపబ్లికనులు ప్రయత్నించెదరు.

తమామా ఓటింగు

ప్రకారము కన్సర్వేటివులకు 59.28, కార్మికులకు 26.19, లిబరల్స్ కు 14.58 చొప్పున ఓట్లు వచ్చె ననుచున్నారు.

డివెలరాగారి ప్రచలనము

న్యూ రీ కే గు ట

లండన్, అక్టో 20 రాత్రి 11-15:— అల్పములోనికి రావడమని ఉత్తరదేశ వర్ణండు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించినను శుక్రవారమునాడు న్యూరీ కే గు టానిక రిపబ్లికను అభ్యర్థులకు తోడ్పడవలెనని యుపన్యసించెదరట. డివెలరాగారు అల్పములకు వచ్చినచో వారిపై అంత ఉత్తరువును అమలుజరిపెదమని అల్పముల దేశీయమంత్రి పోయినవారము ప్రకటించిరి. అతడు ఆ ఉత్తరువు నుల్లంబించెనేని అరెస్టుజేసెద మనిరట.

ప్రాంసు - బెల్జియం

వర్తకపురాయ బారములు

లండన్, అక్టో 20:— రాత్రి 11-15 ఈవారము జయ ప్రదముగ ప్రాంసు-బెల్జియం వర్తకపురాయ బారములు ముగియునని ట్రైముపత్రికానిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

1925 లో జరుగబోవు ప్రదర్శనములో న్యూజిలండు పాల్గొనదని హైకమిషనరు తెలుపుచున్నాడు.

క్యాంబెలు అభియోగము

అనత్య మాడుట

లండన్, అక్టోబరు 18:— సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ మాండుగా రిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

క్యాంబెలు అభియోగములో ఒకరినొకరు బహిరంగముగ నీవు అబద్ధమాడితినిని తిట్లు కొనుచున్నారు. మగ్డొనాల్లాగారు అదురుబెదురులేకుండ అబద్ధమాడిరి. మీకున్న అభిప్రాయములనే క్యాంబెలుగారు ప్రకటించినచో ఎటులు ఆతనిని ప్రాసిక్యూటు (శిక్షించెదరు) జేసెదరని 10 డొనింగువీధిలో దేశీయ కార్యదర్శి అట్టర్లీ జనరల్, మంత్రి పదవుగల అడుగ లేదని మగ్డొనాల్లాగారు నిరాకరించగలరా? ఆ ఉత్తరమునుం దే హేస్టింగ్సుగారు ఆనించ నంతను నేనే భరించెదననిరి.

మగ్డొనాల్లాగారి ఉత్తరువు ననుసరించి క్యాంబెలుపై రెచ్చిన యభియోగమును త్రోసివేసిరి సర్ డగ్లస్ హేగుగారు చెప్పిరి.

పికింగు యుద్ధనాయకుడు

సంసిద్ధుడగుట

లండన్, అక్టోబరు 17:— పూపీపుగారు ముందుకేగుచున్నారు. ఆవసరమునో వినియోగించుటకు 20000 హేనులను గొనిపోవుచున్నారు. నిన్నటిదినము 88 విమానములు చినాను తావులో నాకాడగమును ముట్టించెట. పూపీపుగారిని ఏయుద్ధవాకగొంపోయినో కనుగొనుట కిట్లుచేసిరట.

హెడ్జాబి పరిస్థితులు

వాహబీతో రాయబారములు

జెడ్డానాయకుల చర్య

జెడ్డా, అక్టోబరు 20:— ముసల్మాను ప్రపంచమేర్పరుచు సంఘమువారు తీర్మానముజేయుటకుతోపుగనే జెడ్డానాయకులు వాహబీతో రాయబారములను జరుపుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. అమీరాల్-గారి సమ్మతితో జెడ్డావాస్తవ్యులగు ప్రతినిధులను గలసికొనవలెనని వాహబీలకు లేఖ నంపిరి.

జర్మనుమంత్రివర్గము

రిచిస్టాగు నెత్తివేయుట

డిసెంబరులో ఎన్నికలు

లండన్, అక్టో 20:— రాత్రి 11/5 ట్రైముపత్రికానిలేఖరి బెర్లినునుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. ప్రాయశః క్రొత్త యెన్నికలు డిసెంబరు 7 తేదీని జరుగును.

అభ్యర్థునితీర్మానము

ప్రభుత్వమువారి సిఫార్సు ననుసరించి ఎబర్ట్ అభ్యర్థుడు రిచిస్టాగు నెత్తివేయుట కంగీకరించెను.

జాతీయవాదులు

మంత్రివర్గములో నున్నతాము పార్లమెంటుల మని ప్రజాస్వామ్యపక్షవాదులు నిరాకరించుటచే డిసెంబరులో ఎన్నికలను జరుపుటకునిశ్చయించిరట. ప్రస్తుత ప్రభుత్వమున అధిక సంఖ్యాకులను జేర్చుటకు చాన్సిలరు సాధించజాలనందున రిచిస్టాగు నెత్తివేయుటకు నిశ్చయించిరిని ప్రభుత్వ ప్రకటనము తెలుపుచున్నది.

సోవియటు ఒడంబడిక

చిచిర్కాగారి యభిప్రాయము

జాతీయమిలితో జేరుట కభ్యంతరము

సోవియటు పరిపాలనమును విమర్శించుచు మగ్డొనాల్లాగారి పతనము సోవియటులకు గొప్ప నష్టమని చిచిర్కాగారినిరి.

సోవియటుపాలనమును వారిరాష్ట్రము లన్నిటిని పరాక్రము ఎట్టివరతులచేతనే అంగీకరించవలెననిరి. మాస్కోవ్యా రిసులలో సోవియటురాజుబాదుల నియామకము సంగీకరించవలెననిరి. సోవియటులు జాతీయమిలితోజేరిన మిత్రమండలికి లొంగినవారగుదురను కారణముచే జాతీయమిలితో జేరనిరి. మగ్డొనాల్లాగారిలో రాయబారములను జరుపుటలో సోవియటులు ఒడంబడికకంటె ఎక్కువపనిని జేయుచున్నారు. రాచకీయస్నేహారంగమున ప్రవేశించుకొక మిది.

బ్రిటిషువారు ఋణమిచ్చినచో గ్రేటుబ్రిటనుతో సయోధ్యగలుగుటకువునాది ఏర్పడును. రషియాఒడంబడిక ఆర్థికరూపేణా చాలమందిరి. ఈఋణములో బ్రిటనుకే పక్షము రూపముగ చాలసామ్యు చేరును. రషియా ఆర్థికజీవము మరల ఏర్పడును. బ్రిటిషుమార్కెటులకు రషియానుండి వస్తువులనిచ్చుటకు అభయమిడును. బ్రిటనుగూడ అటులనే చేయును. ఉత్తరసముద్రపు దేశములందు రాష్ట్రీయసహాయు తగవు లంతరించును. అనేకమగు అంతర్జాతీయరాజకీయసమస్యలు పరిష్కారమగును.

మలయాళు వలసభోవుట

నాగపట్నం, అక్టోబరు 19:— మూడవతరగతి ప్రయాణికులను స్వేచ్ఛగాపోవు మాల్దీవును 800 మందిని ఎక్కించుకొని ఎక్స్ప్రెస్ మరు యన్. యస్. "డాల్ఫిన్" 17 తేదీని యిచ్చటికివచ్చి యిచ్చటినుండి 1000 మంది మూడవతరగతి ప్రయాణికులను 400 మంది స్వేచ్ఛగా పోవుమాల్దీవును ఎక్కించుకొనెను. మలయాళు నిర్బంధముగా పనిచేయుచుకొను పద్ధతి క్రొత్తవలస నిబంధనలప్రకారము తొలగింపబడినదని చాలమందికి తెలియదు. కావున మూడవతరగతి ప్రయాణికులలో చాలమంది మలయా ద్వీపకల్పములో పనిచూచుకొనుటకు పోవుచున్నారు. బహుళ పీరు ప్రయాణపు ఖర్చులనుగూడతామే యిచ్చుకొందురు. కాంగనీసుతో సంబంధము లేకుండా వలసదీపాలలో పనిచూచుకొన దలచినవారు చార్జి లేకుండా మలయాళు ఉచితముగా గొనిపోబడుచున్నారు. అచ్చటికి పోయినపిమ్మట వారెచ్చట కొరిన ఆరేవులోనే వారిని దింపుదురు. అప్పటినుండి ఎట్టినిర్బంధములును లేక వారికెచ్చటవచ్చిన అచ్చటనే పనిచూచుకొనవచ్చును. యన్. యస్. "డాల్ఫిన్" యారేవునుండి నిన్న బయలుదేరినది. (ఆ. ప్రె.)

బర్మారాజప్రోహపుకేసు

ఉన్నాను పత్రిక

ఈకేసు విచారణ 21 వ తేదీని జరిగినది. పోలీసుకమిషనరును సబ్జుయిన్ స్పెక్టరును విచారణచేసిన పిమ్మట 81 వ తేదీకి జిల్లామేజిస్ట్రేటు హాయిదా వేసెను. (ఆ. ప్రె.)

గాంధీగారి జైలునువయనము

ఇండియాలో బోల్షివికులు రాజ్యద్రోహమును ప్రోత్సహించుచున్నవనియు

లండన్, అక్టోబరు 18:—జైలునుండి వచ్చిన తండ్రి వారసు పత్రికలందు ప్రాముఖ్యమియ్యబడెను. ఆతండ్రియం దిట్లుచెప్పబడెను:—జైలును గాంధీగారు త్వరలో రానున్నారు. గాంధీగారి ఆగమమును అవకాశముగ గొని ఇండియాలో ధాన్యద్రోహమును ప్రోత్సహించుటకు బోల్షివికులు ఏర్పాటు చేసికొనిన రషియాపత్రక తెలుపుచున్నది. విప్లవప్రచారక విధానమునుగూర్చి పూర్తిగ నూచింపబడెను. గాంధీగారిపేరిట దీనిని బిలుచుచున్నారు. బోల్షివికులనముఖ్యో గాంధీగారి అనుచరులను విద్యార్థుల లాభమునిమిత్తము వేరేనముల నిచ్చెదరని తెలుపుచున్నారు.

ప్రాంసు - జర్మనీ

హేరియట్టుగారి భయములు

బొనోను, అక్టో 20:—జర్మనీలో రిపబ్లికను ఉద్దేశ్యములు, భావములు కొంతవరకు విజయముగాంచెను. ప్రాంసుకుకొక దైర్యముగలుగలేదు. జర్మనీ ఇంకను వెనుకాడుచున్నట్లున్నది. తుదకు ప్రజాస్వామ్యభావము నెగ్గుగాక! పరాసులు కాంతినిమిత్తము ప్రయత్నించిరి. శంఖమును పూరించిరి. రషియాలో మరల సంబంధములను ప్రారంభించుటకు పరాసులు సరిసిగ్గులేరి.

హేరియట్టుగారి దేశీయవిధానములో ఆర్థికసంస్కరణమును ముఖ్యంగాగ జేసిరని హేరియట్టుగారు తెలియజేసిరి.

యునైటెడ్ స్టేట్సు వలసశాసనము

యునైటెడ్ స్టేట్సుకు దొంగతనముగ వలసశాసనములకు విరుద్ధముగ వచ్చుచున్నారట. వీరిని బట్టుకొని, స్త్రీపురుషులను అనేకజాతులవారిని ఇట్లు వలసశాసనము నుల్లంఘించి వచ్చినవారిని చెలసాలయందు అధికారులు ఉంచుచున్నారు. వచ్చే జూలైవరకు మాంట్రీయలులో చాలమంది కనిపెట్టుకొనియున్నారు.

కరను ప్రభువుగారి ఉపవ్యాసము

ప్రస్తుతరాజకీయస్థితి క్లిష్టముగనున్నది

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 21:—లండన్ నగరమందు ఉపవ్యసించుచు ప్రస్తుతరాజకీయసమస్యలు బహుచిక్కులతో మాడియున్నవని లాన్సుడన్లగారు చెప్పిరి. ఈజిప్టుసమస్య పరిష్కరింపబడలేదు. టర్కీలో యుద్ధముచేయుటకు తీవ్రస్థితియందున్నది. అరబ్బీదేశములోని స్థితిగతులు దాతెన్న లేకనున్నవి. హిందూదేశములో అసంతృప్తి పెరుగుచున్నది. కొన్నిసమస్యలకు బరిష్కరించుటకు పరిష్కారమును రాలేదు. ఈజిప్టునూ దాను సమస్యల పరిష్కారమునకు మేల్కొనాల్సి వెనుకటి ప్రభుత్వములవలెనే బోయిరి. బ్రిటిషుసంస్థలు; బ్రిటిషు దొరతనమును బ్రిటిషు హక్కులను గాపాడుటకు హిందూదేశములోని ప్రజలు మరలను నిర్బంధించుకాలము రానున్నది.

ఇబిను సాదు మెక్కా నందొచ్చును.

మెక్కా కాంతియుత్తముగ నున్నది

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 21:—స్వల్పకాలములో యిబినుసాదుగారు మెక్కా ను సందర్శించుటకు వచ్చెదరు. అల్లిరిజునునూ చనలేమియు నీట్టూమున గల్పించుటలేదు. తనిఖీచేయుటకు యిబినుసాదుగారు వచ్చెదరని చెబుచున్నది.

దేశబంధు దాసుగారు

నంభావణ

మావిలేఖరి దేశబంధు దాసుగారిని సంబంధించి వివిధ విషయములను గూర్చి ప్రశ్నించెను.

స్వరాజ్యపక్షము-లంచములు

స్వరాజ్యపక్షము వారెవరికిని లంచముల నియ్యలేదు. ఆ విషయమున మోపజడిన నేరములను ప్రతిసేరములను గూర్చి నిష్పక్షికముగా విచారణచేయబోవనో నాకెట్టి ఆక్షేపణయును లేదు. స్వరాజ్య ప్రభుత్వము వచ్చినపిమ్మట సభ్యులకు లంచములను యిచ్చుట మహాపరాధమని విధింపవలెను. ఇప్పుడటుల విధించినచో యాదౌరతనము వారు సరిగా పనిచేయురు.

జూరీవిచారణ

వంగరాష్ట్ర జూరరులు రాజకీయ నేరములకు విచారణ చేయుటలో ఆక్రమమేమియును జరుగుటలేదు.

ఇప్పుడు వానినిగూర్చి క్రొత్తనిర్ణాయము చేసినచో ఆది విఫలమగును.

ద్యుంద్యపరిపాలనము

ద్యుంద్య పరిపాలనమును గూర్చి నేను కర్మిగుగారితో చర్చించినమాట నిజమేగాని ద్యుంద్యపరిపాలనము విఫలమగునని గ్రహించితినిగాన కర్మిగుగారి ప్రకటనమునందు సంతకము చేయలేదు.

తారకేశ్వరసత్యాగ్రహము

రీసీవరు అధికారమును నిలుపుటకు దొరతనమువారు నేనలను పంపినచో అందోళనము చాలప్రబలియుండును. అప్పుడింతకులుపుగా పరిష్కారము జరిగియుండును.

బ్రిటను మత్రివర్గము

బ్రిటనుదేశమున ఎన్నికలలో కార్మికపక్షమునా శోడిపోయి కన్సర్వేటివుపక్షమువారు నెగ్గినచో మనదేశమున కతిన పద్ధతులు చాల అధికమగును గాన దేశమున ఆరాజకము మరింత హెచ్చును. అప్పుడు కాంతిని నెలకొల్పుట మిక్కిలికష్టమగును. చాలమంది దేశీయులు ఆరాజకకుట్రలలో చేరిదరు.

వికమత్యసభ

థిల్లీలో జరిగిన వికమత్యసభవలన అత్యద్భుతఫలితము కలిగినది. స్వరాజ్య మేర్పడినపిమ్మట అనులు జరుపుపద్ధతిని యిప్పుడు ఒడంబడికను వ్రాసినచో సంతోషములు పూర్తిగా తొలగిపోవును. ఈజిప్టులు మూలకారణ మేదోరహస్యముగా నున్నదను అనుమానము కలదు గాన విచారణజరుపుట అవసరము.

పరిపాలనా విధానము

పరిపాలనా విధానమును వ్రాయుటకు జరుగసభలో నేనుగూడ పాటుగొనుట కెట్టి ఆక్షేపణయునులేదు గాని దానిని పార్లమెంటువారు ఆమోదించినచో మితవాదులవలె నేను మిన్నకుండక ఆజ్ఞోల్లంఘనమును ప్రారంభించెదను.

కాంగ్రెసువారిలో రెండుపక్షములవారును మరల కలయుటకును చాల అవకాశములు కలవని దాసుగారు నుడివిరి.

(ఆ. ప్రె.)

సిక్కు సుధారసంఘము

జయిట్లో జరిగినచర్య

“అఖండపాతము మూడుగోజులలో ముగియును. వెంటనే మేము సురుద్వారమునుండి వెళ్లిపోమము. మేము రాజకీయ ప్రచారము చేయుచు ఉపవ్యాసములనియుము. పూజ కాగానే సంస్థానపరిపాలన వదిలిపోయెదము” అని మీరు వ్రాసియుచ్చినచో 50 మంది అనుపరిని తీరకుండ మిమ్ములనందరినిగూడనరుద్వారమునకు పోనిచ్చెదమని ఉద్దేశ్యము ప్రకటించిరి

ఆరీతిగా సంఘనాయకులు వ్రాసియుచ్చిరి. పిమ్మట వారు సురుద్వారమున కేగి ప్రార్థనలు గావించిరి. పిమ్మట జేరాలలో విశ్రేమించిరి. ఘోష్ట్రుల సంస్థానమువారు వారికి భోజనాదులకు సమస్తసదుపాయములను గావించిరి. 20 వ తేదీ రాత్రి చతుర్థయామిను అనగా సుమారు 4 గంటలకు వారందరూ సురుద్వారమున కేగి మరల ప్రార్థనలుచేసిరి. 21 వ తేదీ పగలు 10 గంటలకు అఖండపాతము విధ్యుక్తముగా ప్రారంభమైనది. సంఘము జతేదారు సర్దారు జండాసంగ (లాడియా నావకీలు) గారు సురుగ్రంథసాహాయు పారాయణ చేయ వారంభించెను. మొత్తము 110 మంది యున్నారు. ఒకగోకరు ఒక గంటవేపు చదివెదరు. ఆహారాగ్రాహముల విధునకుండ గ్రంథమునుచదివి 48 గంటలలో ముగించెదరు. అనగా రోజు 28 వ తేదీ సురువారమునాడు ఉదయమునకు అఖండపాతము పూర్తయగును.

(ఆ. ప్రె.)

తంజావూరు జిల్లాబోర్డు

తంజావూరులో తెలిఫోను పెట్టుట

కుంభకోణము, అక్టోబరు 19:—కత్తెరు కోరినట్లు తంజావూరు పట్టామున తెలిఫోను ఏర్పాటుచేయుటకు తంజావూరు జిల్లాబోర్డువారు నిన్నటిసభలో అంగీకరించిరి:—ముఖ్యమైన ఆన్నిచోట్లకును ఈ యేర్పాటు చేయబడును. రాజాగారి సత్రములోనికొండ తెలిఫోను పెట్టబడును. కొద్దిదబ్బుతో అచ్చటికి వెళ్లి అందరను మాట్లాడవచ్చును.

చరకా

పాఠశాలలలో చరకా పెట్టి నూలుతీయుటయు నేతనే యుటయు బారలరకు పాఠశాలలలో నేర్పవలయునను తీర్మానము 5 ఓట్లకు భిన్నముగ 6 ఓట్లువచ్చుటచేత నిరాకరింపబడెను. కాని ఒక సవరణప్రకారము చరకాసంగతి వదిలివేసి తీర్మానములో మిగతాభాగము అంగీకరింపబడెను.

వైద్యసహాయము

అయుర్వేదపద్ధతి ప్రకారము ఔషధాలయములను పెట్టి వల్లెలలో విరివిగా వైద్యసహాయమునుచేయుటకై బడ్జెటునిధుల నుండి వికాలహృదయముతో విరాళముల నియమనిసదని జిల్లాబోర్డువారు ప్రభుత్వమువారిని వేడుకొనిరి. (ఆ. ప్రె.)

తంజావూరుజిల్లా కార్మికోద్యోగి కోరినట్లు అడిక్రావి డులయిండ్లనిమిత్తము స్థలములను కొనుటకు తామేమియు నీజుబాలమని కుంభకోణము పురపాలకసంఘమువారు తన అశక్తతను తెలిపిరి. (ఆ. ప్రె.)

గ్రేకుదేశీయులు ఆరెస్టు చేయబడిరి.

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, అక్టోబరు 21:—కాస్టానోటునోపిలు నగరములో 8500 మంది గ్రేకుదేశీయులను దేశమునుండి నిర్బంధముగా తరుమగొట్టుటకై ఆరెస్టుచేయబడి రని యిచ్చట గ్రీకు రాయబారి తెలుపుచున్నాడు.

జగ్గుల్ పాషాగారి ఆగమనము

మిక్కిలి బాహుళ్యంపబడిరి

“దేశస్వాతంత్ర్యము కొరకు బ్రాణ మర్పించ సంసిద్ధముగ నున్నాను.”

(ఆంధ్రప్రతిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

కొయ్కో, అక్టోబరు 21:—యూరపుదేశమునుండి జగ్గుల్ పాషాగారు దిరిగివచ్చిరి. గొప్పస్వాగతము వీరికియ్యబడినది. ఈజిప్టుదేశ స్వాతంత్ర్యయమునకువారు ప్రాణ మర్పించుటకు సంసిద్ధముగ నున్నారని జగ్గుల్ పాషాగారు ఆరెగ్గాం డ్రియా నగరములో వారిసంగమున చెప్పిరి. ఇతర విదేశ మంత్రులవలె యీ జిప్టు దేశములోని హైకమిషనరు గారు అధికారమును గలిగి యుండవలయునని జగ్గుల్ పాషాగారుగోరినట్లు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచే ప్రయోనింపబడిన పత్రికయందు డెల్చడలేదని జగ్గుల్ పాషాగారు చెప్పిరి. లండన్లో జరిగినప్రసంగములవలన యీజిప్టువాసులకు లాభమొదలవెను. వీలయిన ఈదేశములు తమహక్కులను రుజువు చేయుచు ఎదిరి వర్గమువారితో ప్రసంగించిరయి, బ్రిటిషు వారు న్యాయమునుగాని వారిహక్కుల దాఖలాలనుగాని జూపమనకోర్కెలను దిరస్కరించి రణయు జగ్గుల్ పాషాగారు చెప్పిరి. దేశీయులు ఇతరుల నమ్ముకొన గూడదనియు, వారు ద్వీప దీప్తి ప్రయత్నములను గావించవలయుననియు, వారిహక్కులను నిష్కర్షక దెప్పి వాటిని సంపాదించవలయుననియు వారు ఉద్దేశించిరి. ఈజిప్టు దేశమునకు నూదానుదేశమునకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము గావలయును. తచ్చిన్నమున పతాక మిదేశముమీద నెగురుండవలయును. (దిర్బహద్ధులు) సౌదాను యీజిప్టులో సంతర్పాగము. సౌదను యీజిప్టు దేశమునుండి విభజించుటకు కలలోనైన యీజిప్టు దేశీయులయ్యకొనరు. బహుండ మొన హద్ధులు) ఈజిప్టు రాజ్యభూమియందొక్క విదేశభుదైని కుడు నుండుటకు దేశీయు లొప్పురు.

ప్రధానరాష్ట్రములకు స్వాతంత్ర్యమిండు

ప్రజావిశ్వాసమును పునరుద్ధరింపుడు

సర్ చిమన్లాలు సెటల్వాడు బొంబాయిగవర్నరును బయల్పరుచుట

ద్వంద్వవిధానాపజయకారణములు

భారతసంస్కరణముల విచారణ

(అ. ప్రె. స్పెషలుసర్కిసు)

సింధు, అక్టోబరు 21:— నేడు సంస్కరణముల విచారణ సంఘసభవారు సర్ చిమన్లాలు సెటల్వాడుగారిని విచారించిరి. ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సభ్యులకు పనిజేసిన భారతీయులలో నీయనయే మొదటివారు విచారింపబడుటకు, ఈయన మేజరురాష్ట్రములందు ముందు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్య మొనగవలెననియు అందుకు కొన్ని మరతులుండవలెననియు తెల్పెను. ద్వంద్వవిధానము కెడదని గాని ఆచరణయోగ్యముగాదని గాని సర్ చిమన్లాలుతలంపరు. ఆయన తద్విమర్శకులకు, మాంటాగూగారు ఇండియాకు వచ్చినప్పుడు అసభికారులు కాంగ్రెసు సంఘముగూడ స్త్రీములు బంపుటయు అదిగూడ లోపభూయిష్టముగ నుండుటయు, అంజేమియు బాధ్యతను తేకపోవుటయు జ్ఞాపకముజేసెను. మాంటాగూగారు బాధ్యతయేమిటేనపుడు సంపూర్ణ బాధ్యత నొసంగుట యొక్కడితోతెలియని అగాధములోనికి దుసుకుటయగును గాన ముందు సంస్కరణములందు బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టగోరినటుల సర్ చిమన్లాలుగారికి తెప్పిరి. కావున కొంతవరకు బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టుటయే ప్రత్యామ్నాయముగ నుండెను. మాటుఫర్డు నివేదికమునందు రాష్ట్రములలో బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టుటవల దైర్ఘ్యముగరావనీతి జ్ఞతయు, విశాలదృష్టియు గాన్పించెను.

“ఈవిధానము వలన భారతజేతమనందు సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు ప్రథమాంతరముగ నుండునని నిర్ణయించినవా రభయపక్షములవారి మామకు పాత్రమును కర్మపాకమునలయును. వారు అరిక్లిష్టమును సమన్వయ పరిష్కరించుటలో చాలవరకు మంచివార్తమునే గావించిరిని చిత్రయే వ్రాయగలవని వాకు నమ్మకము గలదు.”

సర్ చిమన్లాలు చాలమారము సంస్కరణము లెట్టిపరిస్థితులలో ప్రారంభింపబడినదియు దెప్పి ఆచరణాద్యము ప్రారంభమును వివరించిరి. కానసభ్యులు బహిష్కరింపబడినను ప్రథమ కానసభలకు సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడినవారు ప్రభుత్వవిమర్శకులమని భావించుటయే గాక అట్లు రుజువుజేయుటకు చాలప్రయత్నించిరి. సాధ్యమైనంతవరకు ప్రభుత్వమును ప్రతిఘటింప సిద్ధముగనుండిరి. ఇకను దురదృష్టవశాత్తు అసభికారులు ప్రభుత్వమున విషయములలో ప్రభాభిప్రాయముసారము ప్రభుత్వమును నిర్వహించుటకు ముందు వారికి సాధనముగ నుండునను మాటను వదిలివేసిరి. బొంబాయిలో ప్రజానియోజిత సభ్యులు ఒక సంఘముగ నేర్పడతలంచి మంత్రులకు సభ్యత్వమును తిరస్కరించిరి. ఇందువలన మంత్రులకు పలుకుబడియు అధికారము నుపాయెను. లేకున్న కానసభలో మెజారిటీగలిగి అధికారము బొందియుండెడివారే. కాని బొంబాయి మంత్రులు అప్పటికిని వారితలెనైనంత పనిజేసి వారి స్వాతంత్ర్యమును రక్షించుకొనుచు చాల ఉపయోగకరమును పనులజేసిరి. ఈకష్టములకు దోడు అధికర్లిష్టము వచ్చెను. ఇంతేగాక బొంబాయి గవర్నరు సంస్కరణములకు బనిజేయుటలో సభ్యులైనను యితర మంత్రులకంటె యేమి జరుగుచున్నదియు తెలియకుండజేసెను. పిదప మంత్రులను ప్రభుత్వసభ్యుల సమావేశములకు రమ్మనిరి. కాని అవంతయు బూటకముగనుండెను. ఒకసారి మంత్రులు తమ యభిప్రాయములను భారత ప్రభుత్వమునకు బంపగోరిరి. కాని గవర్నరు సమాలోచకయుతుని అభిప్రాయములు తెలుపకొరబడెనని వారికి తెప్పబడెను. ఇంతేగాక ప్రభుత్వములమంతయును తలక్రిందుజేయబడెను. మంత్రులసభకు బాధ్యతని తలంపకుండ గవర్నరు యేదో ప్రత్యేకపరిస్థితులలో జోక్యముగ అంగజేసికొనవలెనని ఆలోచింపవలెనని బొంబాయిగవర్నరు భారత కానసభలోజేతులన్నిటిని తారుమారుజేసి కానసభకారము మంత్రులకును సభాసభ్యులయే ప్రయోజనమునయ, అప్పుడైనపు

క వర్నరు తగిన కారణము గాన్నించకున్న అంగీకరింపకపోవచ్చుననియు కొరెను. ఇంతేగాక సభ్యులపై అధికారము భారతజాతిమండట వలన మంత్రులకితి మరంత యధ్యాన్నమయ్యెను.

ప్రభుత్వ కార్య నిర్వాహకవ్యవస్థనందును, మంత్రులలోను వ్యవహారమును సుకువుగ జేసికొనుటకు తగిన నిబంధనలు జేయుటకు గల అధికారము, సాధ్యమైనంతవరకు గవర్నరుకే యుండునటుల యేర్పాటు జేయబడెనని సర్ చిమన్లాలు చూపించెను ఇందులకు తార్కాణముగ కొన్ని నిదర్శనముల తెల్పెను. ఇట్లు జూచినయెడల అనేకకారణములచేత ద్వంద్వవిధానము జయప్రదముగ యాదేశక పోయెను. ఏదిజూచినను మాత్రప్రభుత్వ విధానము సరీసుగ జయప్రదముగ జరుగుట కాటంకముగనే యుండెను. భారతకానసభలో భారతప్రభుత్వము వారు ఉపపన్ను సర్టిఫై జేయుటవలన ప్రభుత్వవిధానమును ధ్వంసముజేయగోరిన వారికి సులభము జేయబడెను. కావున ద్వంద్వవిధానము కెడదీ కాకపోయినను పనిజేయుటలో సద్భావముతోనని జరుగలేదు.

ఇప్పుడు ద్వంద్వవిధానమును పనిజేయుచుటకు సద్భావమును గలుగజేసి నిజమైన విశ్వాసము నుద్బోధించుటకు యిప్పుడేమియు సాధ్యముగాదని సర్ చిమన్లాలుగారు తలంపడుచున్నారు.

సద్భావము గలుగుటెట్లు?

ప్రభుత్వమునామ వైస్రము భారతీయపరము జేయుటకు తగిన ప్రయత్నముల జరుపనిజే ప్రభుత్వమునకు సదుద్దేశ్యములు గలనను విశ్వాసము పునర్ధరింపజాలదు. ప్రథమమున మేజరు రాష్ట్రములకు దైర్ఘ్యముగ రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్యము నొసంగవలెను. ఈస్వాతంత్ర్యము వలన కొంతకాలమువరకు సామర్థ్యప్రమాణము తగ్గియుండవచ్చును. కాని 1929 వరకును అభివృద్ధియే మియులేదని తిరస్కరించుటవలన మాత్రము విషమతర పరిస్థితులేర్పడును. ఇప్పుడున్న పరిస్థితులను పరిమితదృష్టిగల సమాయతో స్వాతంత్ర్యం తరమును గడయటచాల యుక్తముగ నుండును. కొన్నిమరతులను మాత్ర మేర్పాటు జేయవచ్చును. గవర్నరు అత్యవసరమైనయెడల కాంతిని పోషించు సభికారమును గర్హియుండవచ్చును. సభ్యులలో యూరోపియనులను భారతీయులను తగినటుల దీసికొని వారి ఉత్సాహకాలమును జీతమును పెన్ననలను మున్నగువానిని భద్రము జేయవలెను. మూడవదిపట్టి సభ్యులకు ఏమన స్థాపించుటయు, సహకారు బాళేజీ స్త్రీము, బొంబాయి డెమలపుమెంటు స్త్రీము మున్నగునవి ఆచరణలో పెట్టుటయు, కాష్టములలో రెండవసభను నిర్మించుటయు విచారింపదగినవై యున్నవి. ఇకను భారత ప్రభుత్వము నందు మంత్రులకు అన్నికాఖిలను, విదేశీయ, దేశరక్షక, వ్యాయక్రకాఖిలదప్ప మార్చిజేయవలెనని ఆయన అభిప్రాయము.

బొంబాయిలో ద్వంద్వవిధానము

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమను ప్రశ్నింపగా సాక్షి, వ్యాయ ప్రకారము గవర్నరుకు తనమంత్రునిమించి పనిజేయుట కధికారముగలదనియు, బొంబాయిలో మాత్రము సంస్కరణములను నిర్మించినవారు తలంచినటుల గవర్నరు ప్రత్యేకపరిస్థితులలో గాక యిప్పుడును జోక్యముగఅంగజేసి కొనుమండెననియు, నిజముగా బొంబాయిలో సంస్కరణముల విధానము భగ్నమయ్యెననియు, రెండుభాగములను వేసివి యుండుటయేగాక మంత్రులను గవర్నరుకే లిసి యిప్పుడును ఒకసాధనక గవాలానన జేరదనియు తెల్పెను.

ఇట్లును మహారాజా:— కానసముల జేయుటలో నైను నందుకై సమావేశము లుండెదా?

సాక్షి:— కానసములు జేయునపుడుమాత్రము సంయుక్తసమావేశము లుండెను. ఆ విధముగ వాస్తేటుమెంటును సవరించుకొందును. పరిపాతన విషయములందు సమావేశములు కలసి జరుగలేదు. మంత్రులను ప్రభుత్వసభ్యుల సమావేశములకు రానియను మాత్రము రానిచ్చిరి. కానివారి కే కాగితములను యిచ్చుటలేదు. వారి కా విషయము లేవియు సంబంధించినవి గావని తెల్పబడెను. వారియిష్టమువచ్చిన అభిప్రాయముల తెలుపవచ్చునని జేపెను. (ఃపున్య)

అగ్గటుడు సోదాహరణముగ జ్యోతునికొరగా సాక్షి:— ఒడనలు ప్రకటనముగూర్చి జెప్పి ఆనంగతి మంత్రులకు తెలియదనియు, దానినిగూర్చి ప్రభుత్వ నిర్వాహక సంఘము చచ్చింపబోవునపుడు వారికి తెలిసెననియు జేపెను. మంత్రులట్టిపరిస్థితులలో ముందు తెలిసికొని ఆలోచించి డెప్పుఅభిప్రాయమును తెలుపజాలరు. ఇంతేగాక మంత్రులు యీ ప్రకటనపై అభిప్రాయములను డెప్పుట కవకాశమియక పోయిరి.

సర్ మహమ్మదు సాఫీ:— మంత్రులభిప్రాయము తెలుసుకొనిన ఉపయోగకరముగ నుండునని ప్రభుత్వనిర్వాహక సభ్యులు మంత్రులను కొన్నివిషయములందు రమ్మని ఆవ్యానించిరా?

సాక్షి ప్రభుత్వత్తమిచ్చును యిట్టి నూచనలు జేయబడెనుగాని గవర్నరుగా రిష్టపడలేననియు, మంత్రులను రానిచ్చుట యా లేదా యను విషయము తనదేయనియు తలంచినటుల జేపెను. తుదకు ఒక సభ్యుని సలహా గవర్నరుయెడలు నుంచుటకై ప్రైవేటు సెక్రటరీకి వ్రాయు సాచారము విధింపబడెను.

సాక్షి బహిరంగముగ నొసంగిన మెమోరాండములో కొన్ని లేఖలను ప్రకటించుట ఆయుక్తమని చెప్పెను, బొంబాయిలో సంస్కరణములు పనిజేసినదానికి ఫలితము, గవర్నరుల కిచ్చిన సలహా లుల్లంఘింపబడెనా యని అగ్గటు దడిసెను.

సాక్షి:— గవర్నరుగారికి ఆ సలహాల నుల్లంఘింప నుద్దేశ్యము లేదుగాని వాని నావిశయగనే జరుపును.

అగ్గటుడు:— కాని దాని ఫలితము బొంబాయిప్రభుత్వమువారు భారతప్రభుత్వకానసమును నిబంధనలను తిడునసారము ఆనరింపలేదనియేనా?

సాక్షి:— అవును. అయితే వానిని బుద్ధిపూర్వకముగ ఒక ఉద్దేశముతో నుల్లంఘించిరిని నేను జేప్పెను.

అగ్గటుడు:— మీరు తీసిన విధేయము బాగు గనేయున్నది. కాని ఫలితముకట్టియే. కావున మీరు తీర్పుజేసికొన్న ప్రకారము బొంబాయిలో ద్వంద్వవిధానము చట్టముప్రకారము పరిక్షింపబడలే దనియేనా?

సాక్షి:— అంతే.

అగ్గటుడు:— కావున ద్వంద్వవిధాన పరిక్షగనడి నిద్రుయోజనమున్నను మాట నిజమేనా?

సాక్షి అంతేగావచ్చును.

జిన్నాగారు:— మరియొక గవర్నరుతో దానిని పరిక్షింప గోరరా?

సాక్షి:— వరేమీ అక్కరలేదు.

అగ్గటుడు:— మీరు మీ మెమోరాండములో మంత్రులపట్టికిని తనపంతము కెగ్గించు కొనరని డెప్పిరే.

సాక్షి:— చాలవరకు.

అగ్గటుడు:— సభ్యులపై అధికారము భారతమంత్రులతో నుండుటవలన మంత్రుల దిక్కుదోషముండెనని చెప్పుటలో అగ్గ మేమి? సిద్ధాంతమునం నట్లుండెనను కారణమే నా ఆశ్చర్యించుటకు కారణము?

సాక్షి:— నేను ప్రభుత్వసభ్యుడ నగుటచేత సభ్యుల బలముండెను. మంత్రులకుగూడ నుండెను. కాని ఆచరణలో కష్టములువచ్చెను. ఒకటి జూడుదు. ఎత్తైనామంత్రుల ఒక ఆఫీసరు ఉద్యోగమును తెలుపుకొనండగా యెల్లివేయగోరెను. ఆ ఆఫీసరు భారతమంత్రులవద్దకు పోయెను. తత్ఫలితముగ ఆయంద్యోగము నుంచవలసినది లండనునుండి తిరిగివచ్చెను. కాని మంత్రులట్టుదలతో నుండెను. దానిపై గవర్నరు మంత్రుల నాయన యిష్టమని వదిలివేసి తననిర్ణయమును లండనుకు దెలియజేయుచు ఆయంద్యోగమును యెల్లివేయుటతో నేకీభవింపలేదని జెప్పెను. అయినను, మంత్రుల కొరిక ప్రకారమే ఆయన పనిజేసెను. దీనిని చూచిన కష్టమున్నటుల తెలియగలదు.

సర్ మహమ్మదు సాఫీ:— ప్రభుత్వ సభ్యుడును సర్వజే అను భారతమంత్రు యధీనమున నుండుటయు మంత్రులస

సభకు బాధ్యుడైయుండుటయు అయిన క్రింద సభ్యులు భారత మంత్రి క్రింద నుండుటయు మంత్రిలకు దమ్ముదోవక పోవుటకు కారణము గావచ్చును.

సాక్షి అంగీకరించెను.

అధ్యక్షుడంతట సాక్షి కాసనసభలోని అసభికారసభ్యులు గూడ ప్రభుత్వనిర్మాణ పథకాన్ని పూర్తిగ నెరుగకుండ నున్నారని అంగీకరించుచు యందుకు కారణమువారు మంత్రిలను వారి సంఘమునుండి నిష్కరించుటయేనని తెల్పినట్లు నూచించెను.

సర్ చిమన్లాలుగారు గవర్నరుకు లావణ్యముయే యేల ప్రత్యేకాధికారముండనీయ గోరొ దెలుపవలసినదిగ సర్ ఆర్థులగారు ముడిమను గారడిగిరి.

సాక్షి:— కాసనసభ ఒత్తిడి కేయనెడల మంత్రి తగిన పని జరుపక తుడు గాకపోవచ్చును. ఏదైన విపరీతస్థితి లేదనియే నెడల గవర్నరుకు ఆసాధారణాధికార ముండవలయును. ఇట్టి పరతులుండుట యెప్పుడును భద్రమైనదే.

అధ్యక్షుడు:— రాష్ట్రములందభివృద్ధి కేయనెడల కేంద్ర ప్రభుత్వమును గూడ ఒలపద పవలసి యుండునోమో!

సాక్షి:— అవును. అప్పుడు ఖేదరలు ప్రభుత్వముపని కేయనలసి యుండును.

అధ్యక్షుడు:— బాధ్యతాయత ప్రభుత్వము నోసంగుటలో రాష్ట్రముల ప్రమాణము అటంకముగ నుండునని మీకు గోచరించెనా, ఉపరాష్ట్రములను జేసి డిప్యూటీగవర్నరుల నియమించు నిబంధనగలదే తెలియునా?

సాక్షి:— రాష్ట్రముల పునర్నిర్మాణ ముండవచ్చును. నేను స్వయముగ మాట ధోరణిని నాసహాధ్యోగులతో ఉప రాష్ట్రముల నిర్మాణమును గూర్చి జెప్పితిని.

అధ్యక్షుడు:— జాతీయము లుండుటవలన రాష్ట్రముల మార్పుకేయటలో సాధ్యమైనచోట్ల అధిక సంఖ్యాకులను ఒక పాలనము క్రిందకు తెచ్చుటనుగూర్చి ఆలోచించిరా?

సాక్షి:— ఇది సాధ్యమని తలంపను.

ఎన్నికదారులను గూర్చి ప్రశ్నింపగా, బొంబాయి ఎన్నికదారులు తెలిగిగలవారనియు సత్వరపాలనకు గ్రహింప గలవారనియు జెప్పెను. ఆయన ఎన్నికదారుల నెక్కువ కేయలు యిష్టములేదని చెప్పెను.

సర్ ఆర్థులగారు:— సంకుచితముకేయ గోరెదరా?

సాక్షి:— అట్లుకేయకాలము మీరిపోయినది.

సర్ మహమ్మదు హఫీజుగారు కన్వెన్షనుల స్థాపించవచ్చుననియు దాని ప్రకారము భారత ప్రభుత్వము కాసనసభలోనే కీర్తించినపుడును, భారత ప్రభుత్వమే విషయమువైగాని యేక గ్రీవముగ నిర్ణయము బడసినపుడును భారతమంత్రి భారత ప్రభుత్వముతో జోక్యము కలుగజేసి కొనవచ్చుననియు నూచించెను.

జిన్నాగారు, 19-ఎ, 181 సెక్షనులకు కలిపి చదివిన యెడల యింతే యగుటలేదా, 181 సెక్షనున్నంత కాలమును భారతమంత్రి భారతదేశముపై అధికారము పోబాలదనియు చెప్పిరి.

సర్ చిమన్లాలు అంగీకరించిరి.

జిన్నాగారి విచారణ

ప్రస్తుతముగ గవర్నరు నిరంకుశముగ ప్రవర్తించి ప్రభుత్వ విధానమును పాడుకేయగలనని జిన్నాగారు నూచించి అట్టి విధానము నడుచుచుండవలసినదేనా యని యడిగెను.

సాక్షి వద్దని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. గవర్నరుకు ప్రభుత్వ నిర్మాణము ప్రకారము గల హోదానుగలించి యెట్టి సంకేయమునుబొంద నవకాశమును ఆయన గలుగజేయగోరడు.

జిన్నాగారు:— ద్వంద్వవిధానమునందు చాలవరకు అభివృద్ధిని కేయవచ్చునని నూచింపబడెనే.

సాక్షి:— లేదు. అది పనికిరాదు. నేను జెప్పినకారణములచేత ద్వంద్వవిధానము అపజయము గాంచెను.

జిన్నాగారు:— కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు లా, ఆర్డరులు ప్రభుత్వకాళులకు నుండవలెనని యేల కోరిరి? అది రాష్ట్రములలో ప్రజాయత్రముగ నుండి కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు ప్రభుత్వాయత్రముగ నుండుట అసంభవముగాదా? అందువలన భారత ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యముతో జోక్యము గలుగజేసికొనదా?

జిన్నాగారు రాజప్రతినిధికి అసాధారణాధికారము నోసంగి లా, ఆర్డరులను ప్రజాయత్రము కేయరాదాయని నూచించిరి.

సాక్షి తాను జెప్పినదాని నేమియు సంస్కరింపకొనలేదు కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు ద్వంద్వవిధాన ముండవలెనని

యు, లా, ఆర్డరులను ప్రభుత్వాయత్రము కేయనలెననియు, కారణము, రాష్ట్రీయప్రభుత్వమునకు భారతదేశ మంతటిమీదను అధికారముండునెడల కొన్నికష్టములుగల్గిననీయు అంతకు భావించెను.

జిన్నాగారు రంతట సాక్షిని ఆయనస్థితిమెట్లుపై విచారించిరి. అందు ఆయనవైస్యమును భారతీయులవరము చేయనెడలనే విశ్వాసమును గలుగజేయునని చెప్పెను. సాక్షి యేదైన స్పీచు వాలోచించెనా?

సర్ చిమన్లాలుగారు యదమిత్రముని ఆలోచింపలేదని చెప్పెను. కాని వైస్యమును భారతీయులవరము కేయటకు 200 సం॥ ములు అగియుండవలదని ఆయన తలంచెను. వైస్యమును భారతీయపరము కేయనిదే సంస్కరణములవలన యేమియు ప్రయోజనముండదు.

జిన్నాగారిట్లు ప్రశ్నించుచుండగా అధ్యక్షు డత్తుపడి కమిటీవైస్యసంస్కరణములనుగూర్చి విచారించుట లేదనియు, భారత ప్రభుత్వకాసనము పనిజేసిన విధమునుగూర్చి ఆలోచించుచుండిరనియు నూచించిరి.

జిన్నాగారు అదంతయును భారత ప్రభుత్వమును సంస్కరింపకపోవుటపై ఆధారపడియుండు నని తెల్పిరి.

సర్ హెన్రీమన్స్ఫీల్డుగారు, భారతదేశ మంతటను అవకాశము లొక్కవిధముగ నీయరాదని సాక్షి యేల నూచించెనని అడిగెను.

సర్ చిమన్లాలు వివరించుచు అంతటను పరిస్థితులు ఒకటిగ లేవని చెప్పిరి.

సర్ మహమ్మదు హఫీజుగారు దానిపై యందువలన వదలిజేసిన రాష్ట్రములలో ససంత్కృతి యేర్పడవచ్చునని యనిరి.

సాక్షి తత్వభేదము కేయనలెనని చెప్పెను. ఆయన యేరాష్ట్రములను వదలిజేయవలెనో వేనిని వదలిజేయరాదో ఆలోచింపలేదు.

రాష్ట్రములలో రెండవద యుండుట వాంఛనీయమా? స్థితికాన్పిలనందువలె అధికారు లెక్కువమందియుండి అసభికారకభ్యులమెవారిటీ యుండియుండవలెనని సర్ చిమన్లాలు గారు తలంచితా యని సర్ హెన్రీ యడిగెను.

సాక్షి యిట్లువిచారించదగినవే యని చెప్పెను.

సర్ లేజు బహదూరు సప్రూ:— బొంబాయిలో మీ యనుభవముమీద ద్వంద్వవిధానమును మరల పనిజేసియూట దుస్సాధ్యమని లేలదా?

జి:— నే నావయమై స్పష్టముగనే తెల్పితిని.

డాక్టరు సప్రూ:— సరియైన గవర్నరు నున్నయెడల?

జి:— ప్రభుత్వమునకు సద్భావ మున్నదనువిశ్వాసమును ప్రజలు గోల్పోయిరి. నేను తెల్పినవిధముగ నభివృద్ధిజేసిననే అది పునరుద్ధరింపబడవచ్చును.

ద్వంద్వవిధానము - కేంద్ర ప్రభుత్వము

ప్ర:— ద్వంద్వవిధానము రాష్ట్రములలో పని జేయ నపుడు కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు ఉండవలెనని యేల ప్రాప్తిహించెదమ?

జి:— ద్వంద్వవిధానము చెడ్డదిగాదు. అది మార్పులో నవగరమైన యంతరము. అయ్యో కేంద్ర ప్రభుత్వమున నుండి తీరవలెను. సద్భావము పునరుద్ధరింపబడినయెడల అది పనిజేయ గలదు.

ప్ర:— ఒకవేళ సద్భావము పునరుద్ధరింపబడిన యెడల ద్వంద్వవిధానము రాష్ట్రములలో పనిజేసదరా?

జి:— దానిని కేయటకు ఆకాలముపోయినది.

సర్ కిస్సామి:— కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతను ప్రవేశపెట్టవలెనని ప్రోత్సహించిన రాజకీయసంఘములు కొన్ని కాళులను మినహాయించి కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు ఒకవిధమైన ద్వంద్వవిధానమును పనిజేయవలెనని ప్రోత్సహించినమాట నిజమేనా?

సాక్షి:— అవును.

బొంబాయికాసనసభలో అసభికారసభ్యులు మంత్రిలను నమ్మకపోవుటకు కారణము మంత్రిలు ఒకపక్షమున ప్రజలకును ఒకపక్షమున కాసనసభకును బాధ్యతగల్గియుండుటయేనా కారణముని సర్ కిస్సామి గారడిగిరి. సాక్షి అవునంటేయని ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

సర్ ఆర్థులగారు:— సంస్కరణములను దుష్కావముతో పనిజేయకుండనయెడల పడియెంట్లు నాగియుండురా? సంస్కరణములను చక్కగ పనిజేయుచున్న పంజాబునంటి రాష్ట్రములను మార్చిప్రవేశపెట్టుటకుముందు పడెంట్లును అట్లుండగోరదరా?

సర్ చిమన్లాలు:— మొదటిప్రశ్న సందేహముతో గూడుకొనియున్నది. ద్వంద్వవిధానమే సరిగాపనిచేయుమండిన యెడల ప్రజలంత సహనము వీడియుండనివారే. ఇకనురెండవ ప్రశ్నవిషయమున, వెంటనే ప్రధానరాష్ట్ర ములందు స్వాతంత్ర్యమును ప్రవేశపెట్టవలయును.

ఇప్పుడును కిషీతులగు సివిలు ఉద్యోగులున్నారగదా! ముందుమాత్రము యంతసవర్యతో నుండరాయని యడుగగా సాక్షి కొంతకాలమువరకు సామర్థ్యము తగ్గియుండునని చెప్పిరి.

సర్ ఆర్థులగారు:— మంత్రిలును గవర్నరును సంయుక్త సమావేశముల జరిపి రాయని యడుగగా, డాక్టరు శరంజిత్ ఒక ప్రశ్న కాసనసభలో నడుగబడెననియు, లా ఆఫీసరులు గవర్నరు ఆర్థమునకే అనుసూయగ అభిప్రాయమును తెల్పిరనియు నూచించిరి.

మంత్రిలక్కరలేదన్న రెహమాలులను కొందరు మంత్రిలుపై భారతమంత్రి అంటగట్టిన సం॥ సాక్షికి జ్ఞాపకముండెనాయని డాక్టరు శరంజిత్ యడిగెను.

అవునని చిమన్లాలుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

డాక్టరు శరంజిత్ వైసుధాన్యులను నియమించుటను గూర్చిగూడ యిట్లుండిగల్గెనని చెప్పెను. యూనివర్సిటీచట్టము ప్రకారము యూనియనుకమును గవర్నరు సమాలోచనయుతుడై చేయవలసియుండెను. కాని సంస్కరణములు ప్రవేశపెట్టుటవలన గవర్నరు సమాలోచనయుతుడు యీవిషయమున మంత్రిలతో సమాలోచన కేయవలసినవచ్చెను.

డాక్టరు సప్రూ:— (సాక్షిని జూచి) కొన్ని రాష్ట్రములలోనే స్వాతంత్ర్యమును ప్రోత్సహించుట వలన కేంద్ర ప్రభుత్వమును ద్వంద్వస్థితిలో నుండుటలేదా? కాసనసభలో ప్రతిష్టంభమును స్వంతకాలమును అభివృద్ధియేమియును సాధ్యముగాదుగదా!

సర్ చిమన్లాలు:— ఇదంతయును పరిస్థితులను సరిగ్రహింపకపోవుటవలన గల్గినది సంస్కరణములను సరిగపనిజేయక పోవుటవలన ప్రతిష్టంభము ఆచరణలోనికైనచ్చెను. ప్రస్తుతవిధానమునే యుండునెడల యెక్కువప్రతిష్టంభమును సృష్టించుటయును. అభివృద్ధిచేయుటవలన ప్రతిష్టంభము లేకుండపోవును.

నేటివిచారణ

కబీరదీను అనామ్యుడుగారి సాక్ష్యము

సిద్ధా, ఆక్టోబరు 22:— నేడుసంస్కరణముల విచారణ సంఘము నెడుట కబీరదీను అనామ్యుడు గారు హాజరై ఆ సెంట్రి లోని పార్లమెంటు రీమిస్సిం పార్టీలో 18సభ్యుల మెమెరాండమును బలపరుపవలెనని కోరెను. కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు మార్పుగాని, ప్రస్తుతము రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమిచ్చుటగాని ఆయన కిష్టములేదు. నెమ్మదికెమ్మదిగ ఆంతరముల వెంటజురగవలెను. పద్మిసభ్యులందు జాతిప్రాతినిధ్యముండవలెనని ఆయన ప్రత్యేకముగ గోరెను. (ఆ. ప్రె.)

కార్పొరేషన్ గెజెటు

ఛాయాపటప్రచురణకు బాసర్జీగారు అంగీకరింపకుండుట

కలకత్తా ఆక్టోబరు 21:— కార్పొరేషను గెజెటు మొదటి సంచిలో తమ ఛాయాపటమును ప్రచురించుటకు సర్ సురేంద్ర నాథ బెనర్జీగారి య్యోగించెరి. కార్పొరేషను చర్యలు తమ కిష్టము లేకపోవుటచేత తమపటమును ప్రచురించినట్లయిన తామును అంగీకరించినట్లుగా ప్రజలు భావించురని వీరి యభిప్రాయము. (ఆ. ప్రె.)

రాల్ బ్రదర్సు కంపెనీ

రు 1,50,000 సాము తగులుబోపొవుట

చామ్పూరు, ఆక్టోబరు 19:— రాల్ బ్రదర్సు కంపెనీ జనపవార నిడ్డంగులలో నిన్నరాత్రి నిప్పులు కొని రు 1,50,000 సాము తగులుబడిపోయెను. (ఆ. ప్రె.)

నరిహద్దు సమాచారము

సిద్ధా, ఆక్టోబరు 21:— పొలిందాలు (అఫ్ఘనిస్తాన్) మునుండి బయలుదేరి ప్రయాణము చేయుచు సరకుల నమ్మకొనుచు హిందూదేశమునచ్చెడివారు క్రమక్రమముగావచ్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. నులేమాన్ ఖేల్డ్రట్ట కాంచేసిన వారిలో చాలమంది డేరా యస్సాయిర్ ఖాన్ వైపు వచ్చుచున్నారు. ఖిల్డీలు ఖోలు ప్రవేశించినారు. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరుగారు ప్రత్యేకరైళ్లు

శాసనసభలో ప్రశ్నోత్తరములు

(ప్ర:—సి. వి. వెంకటరమణయ్యంగారు— (1) గవర్నరుగారు ప్రత్యేకరైళ్లు తమ ఉపయోగములు యిట్లుములేదని ఎన్నడైన దలిపియుండిరా?

ఉ:—లేదు.

2. (ప్ర:—ఎన్నిసార్లు గవర్నరుగారు ప్రత్యేకరైళ్లును విడిచిపెట్టి మామూలురైలుపై ప్రయాణములు చేసిరి. ఈమధ్య అతితరువాత ప్రత్యేకరైళ్లపైనే యేల ప్రయాణములజేయుచున్నార?

ఉ:—ఎన్నిసార్లు ప్రభుత్వమువారికి దలియదు. ఈమధ్య ఆయన ప్రత్యేకరైళ్లపై మాత్రమే ప్రయాణము జేయుచుండుటలేదు. దీనిపై సప్లిమెంటరీ ప్రశ్న లిట్లు జరిగెను:—

సభ్యురాలు:— గవర్నరుగారు ప్రత్యేకరైళ్లను విసర్జింపన ద్వారానియు, రైల్వే కంపెనీవారు ఆయన అట్లానర్చినచో తమకుమామూలైళ్లను నెలనాడుగట్టి ప్రత్యేకక్రమతాము పడనలసినవ్యవస్థ ఆధ్వర్యముపై పెట్టిరనియు, అందుచే గవర్నరుగారు విడిచే ప్రత్యేకరైళ్లను పయోగించుట తప్పనిసరియైనదనియు పత్రికలలో గల ప్రకటనను మీరు యెరుంగరా?

సర్ న్యాయాధ్యక్షులు:—ఎరుంగదుమా?

ప్ర:—రైలువారి కిష్టములేనందున గవర్నరుగారు తమ అభిప్రాయమును మార్చుకొనిరని మీరు విచారణపై తెలిసికొంటిరా?

ఉ:—గవర్నరుగారు తమ అభిప్రాయమును యీకారణముచేత మార్చుకొనిరని నేడలంపను. పత్రికలవ్రాతలయందు నాకు (న్యాయాధ్యక్షులు) మీకున్నంత సమ్యక్ము లేదు.

ప్ర:—ప్రభుత్వమువారు యొక్కవశ్రద్ధవహించిన బాగుండెడిది. ఇది ప్రజలపన్నులననుకు సంబంధించినది. ఇది అన్యాయాక్రమ, మోసములనుసంబంధించినదిగాదు. రైల్వే కంపెనీవారు ప్రత్యేకరైళ్లను విడిచివలసినవనియున్నారు.

ఉ:—ప్రభుత్వము స్పష్టముగ నేయున్నది. గవర్నరుగారు ఎన్నడును తన కిష్టములేనట్లు చెబువ లేదు. గా|| సభ్యుడు ప్రతికలకేల సమ్యక్ములేనో తెలియకున్నది. గవర్నరుగారి పత్రికల ప్రకటనలను ఖండించుటనవసరమని దలచియున్నాము.

గ ను లు

అబ్దుల్ హై సాహెబ్ గారు

(ప్ర) (1) గనులనిబంధనల ప్రకారం కరఖాస్తుల పెట్టుకొన్న వారికి ఒప్పదలకట్టికేలు నివృత్తతలియేమి?

(2) ఈ రాష్ట్రములో గవచ్చిన 6 నెలలలో ఎంతమంది దట్టి కట్టికేట్లు పొందినారు?

(3) ఈ సర్టిఫికేట్లు కలెక్టర్ల సలహాలపై నీయబడునా?

(4) రివిన్యూ బోర్డువారు కలెక్టరుల సలహాల గమనింపని నిదర్శనము లేమైనకలవా?

జ (1) ఈ సర్టిఫికేట్లు పొందగినవారు బ్రిటిషు జాతీయులై కాల్ ఫిక్సులు మించిగలవారై ధనవంతులైగాని గనుల అనుభవముకలిగిగాని యుండి సత్వనర్తనము కలవారై యుండవలెను.

(2) 22 నుండి

(3) పూర్తిగా కాదు.

(4) కలవు.

చింతలచెరువు దెబ్బలాట కేసు

మునిస్సామినాయుడుగారు:

(ప్ర:— (1) చింతలచెరువు కేసులో గవర్నరు మెంటు న్యాయవాదిగా హెచ్. హనుమంతరావుగారు వాదించుట నిజమా? అతడు 40 రోజులనుంచి కేసునడుపుచున్నాడా?

(2) ప్రభుత్వన్యాయవాదిగా మేజిస్ట్రేటు నియమించెనా? అయితే యేలేదని?

(3) మామూలుగా పోలీసు ప్రాసిక్యూషన్ ప్లాఫ్తో జరుపకుండావీని ప్రాసిక్యూషన్ తరపున పెట్టుటలే?

(4) నారాయణరావుగారి కింతవరకు ఫీజుక్రింద ముట్టినదెంత?

జ. (1) అవును. 27 రోజులు పనిచేసిరి. (2) అవును. తేదీగూర్చి నాకు గవర్నరు మెంటుకు తెలియదు. (3) మేజిస్ట్రేటు అధికారమునుబట్టి చేసినాడు. (4) 945 రూపాయలు.

అలహాబాదు మ్యునిసిపలుపాఠశాలలు

నూలు వడుకుట

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రాసుగారి వ్యాసము

“ఈమ్యునిసిపాలిటీవారి రిపోర్టును చదువగా నాకు చాల ఉత్సాహము కలిగినది. వారు తమలోపముల నన్నిటిని పూర్తిగా చెల్లించేసిరి. ఈరీతిగా అన్ని మ్యునిసిపలుపాఠశాలలను పనిచేసిన దేశమున అద్భుతముగ పనిజరుగును. నేను వీరిని మహాపూర్వకముగా అభినందించుచున్నాను. రిపోర్టు నీక్రింద పొందుపరచితిని” అని ఆంధ్రాసుగారు వ్రాసిరి.

రిపోర్టు

“1924 జనవరిలో మా (మ్యునిసిపలు) విద్యాసంఘము వారు నూలువడుకువిషయమున విధానమును సిద్ధపరచిరి. సబర్బన్ అక్రమములో అభ్యసించి నూలువడుకుటలోను కేయలలోను నిపుణులైనవారి నిర్దేశాని మేము నెలకు 50 రూపాయల జీతము మీద నియమించితిమి.

సబర్బన్ అక్రమములోని రాట్టుమలరకము 167 టీని ఉత్తరహిందూస్థానములోని రాట్టుమలరకము 167 టీని మొత్తము 334 రాట్టుమలను చేయించుటకును 200 రూపాయల చెలగల ప్రతిని కొనుటకును నిశ్చయింపబడినది. కాని కంట్లాక్టు రులవలన చాల అలస్యము జరుగుటచే ఏప్రిలునెల 15 వ తేదీవరకును పని ప్రారంభము గాలేదు.

మొత్తము 37 పాఠశాల లున్నవి. బాలురును బాలికలును 3756 మంది చదువుచున్నారు. దామాషాను 100 మంది విద్యార్థులు గల పాఠశాలకు 9 రాట్టుమల వంతున నియ్యబడినది. పాఠశాలలు చాల దూరదూరముగా నుండుటవలన కొంత యిబ్బంది కలిగినది.

ఏమటు చేయుటకుగాడ ఏర్పాటు జరిగినది బాలురును బాలికలును ఏమటు చేయుటలో చాల శ్రద్ధహాసిరి. బాల్డోఏ ఏమటు బద్దలనే ఉపయోగించిరి. ప్రతిని ఏకే ఏమటు చేయుపని యంతయు విద్యార్థులవలననే జరిగినది.

అంతలో వేసవి సెలవులు వచ్చినవి. ఆలోగా పరీక్షలు వచ్చినవి గాన జూలై నెలలో మరల పాఠశాలలను తెరుచువరకును పనివీయును జరుగలేదనియే చెప్పవలసియున్నది. కాని అప్పటినుండియు పనిచాల మరుకుగా జరుగుచున్నది 159 మంది ఉపాధ్యాయులలోను 130 మంది యిప్పుడు బాగుగా నూలువడుకగలుగుచున్నారు. 20 వ నంబరునూలువరకు వడుకుచున్నారు. ఉపాధ్యాయులు ఉపాధ్యాయులకంటెను బాగుగావడుకుచున్నారు. వీరందరును ప్రతిదినమును నూలువడి కడరు. పిల్లలకివిషయమును నేర్పుటలో పరిశీలనలో చాల శ్రద్ధహాసింది లెక్కలను సరిగా నుంచుచున్నారు. 2890 మంది బాలులోను 100 కి 70 మంది బాగుగా నూలువడుకుచున్నారు. తక్కినవారు చాల పనివారు. ఇంకను అభ్యాసమందున్నారు. బాలురలో చాల మంది 10 వ నంబరునూలు వడుకుచున్నారు. కొందరు 16 వ నంబరుగూడ వడుకుచున్నారు.

876 మంది బాలికలలోను 100 కి 50 వంతున మాత్రమే నూలు వడుకు గలుగుచున్నారు. వారిలో 100 కి 20 వంతున 16 వ నంబరును తక్కినవారు 6 మొదలు 10 వ నంబరువరకును వడుకుచున్నారు. పాఠశాలలకు వచ్చుబాలికలు మిక్కిలి లేకయమునారు. 4, 5 ఏండ్ల బాలికలుగూడ కలరు. ఏమనగా 11 ఏండ్లు చాటిన బాలికలను పాఠశాలకు పంపరు. కాన వారిని పనితనముననే పంపెదరు. బాలురలో 6, 7 ఏండ్లలోపువారిని పాఠశాలకు పంపరు. బాలికలలో తక్కువమంది నూలువడుకు కిదియే కారణము. అదిగాక పాఠశాలలో ఘోషపద్ధతి హెచ్చుగాన పురుషులకు నూపర్టులు పరిశీలించుటకు వీలులేదు. నిపుణులగు స్త్రీలు లభించవలెను, లేదా అట్టివారిని తయారుచేయవలెను. అంతవరకును యీలోపము తీరదు ఐనను మేము శక్తివంచనలేకుండ పనిచేయుచున్నాము.

రెండుమాసముల తరువాతమాడగా చాలప్రతివృధాగా పోవుచున్నదనియు నూలులో చాల పనికరాకుండ పోవుచున్నదనియు తేలినది. జూలై నెలారంభమునుండి ఆగష్టునెల 15 వ తేదీవరకు 37 పాఠశాలలలోను మొత్తము 22 కేరుల ప్రతిని మాత్రమే వడుకుగలిగిరి. 9 కేర్లు 11 చటాకుల ప్రతి వృధాగా పోయినది. అంతట తగినజాగరూకత పుచ్చుకొనవలసి వచ్చినది.

అసిస్టెంటు నూపర్టుంటును పరిశీలనకు నియమించినవిమర్శలు వ్యవహారము చాల వధకు దారికివచ్చినది. నెప్టెంబరు నెలలో 16 పాఠశాలలవారు మాత్రమే మొత్తము 15 కేరుల 6 చటాకుల మంచి నూలు వడుకు గలిగిరి. 4 కేరుల 11 చటాకుల ప్రతిమాత్రమే పాడైనది. పనివిధులగుటచే నీమాత్రము పాడుగాక మానదు. త్వరలోనే ఈలోపముగూడతొలగగలదు. ఆ ప్రతిని పారవేయలేదు. దానిలో పనికెయ్యు దానినంతన తీసి మరల ఏమటు చేయించితిమి. దానితోమరల ముతక నూలు వడికించుతిమి. క్రమముగా రోజుకు 250 రాట్టుములు పనిచేయును. రోజుకు 5 కేర్లు నూలు మంచిది తయారు కాగలదు.

నూలు వడుకుటవలన అధికముగాను జాతీయముగాను కలుగు లాభములటుండగా చేతిపనుల అభ్యాసమున కిది మిక్కిలి ఉపయోగకరమని మేము బాగుగా గ్రహింప గలిగితిమి. మంచి వివేచనాశక్తియ నాణ్యము కట్టుసామగ్గ్యమును దీనివలన కలుగును. ధారమునంబు, పాడుగు, తూనిక, మున్నగువానిని పిల్లలేసరిగా నిర్ణయింపగలుగుచున్నారు. ధారము పాడుగును (గజములు) తూనికను (తులములు) వలన భాగించగా తేలికలబ్బమును 21 చే మరల భాగించినచో నంబరు (కాంటు) తేలును. ఆరీతిగా పిల్లలు తేల్చుగలిగిరి.

నూలువడుకుటను సరిగా నేర్చుచున్నచో యిక కిండరు గార్డెనును బోధించుటనవసరము. రాట్టుమును మరొకరైలు చేయుటకు వడంగముగూడ నేర్పవలసియుండును. అని మ్యునిసిపలు వారు రిపోర్టు పంపిరి. (ఎంకయిండియా)

మోహన్ దాస్ ఖద్దర్ గజరీశ్రమాలయము యేలూర-

ఇదివరలో నున్న స్థలమునుండి అనగా పవరుపేటలో, నూరి సుందరరామశాస్త్రిగారి మేడపద్ద గృహమునుండి యప్పుడు ఈపరీశ్రమాలయమును యేలూరు పెద్దబారులోనికి (జుదాలనూతినద్దకు) మార్చబడినది. ఇచ్చట అన్నిరకముల ఖద్దర వస్త్రములు దొరకును నూలువడుకుటకు వలయుపరికరములన్నియు యిచ్చట విక్రయించబడును.

1 సాదాకదురు 1కి చెల	0 0 6
2 సన్నని నూలుతీయుటకు ఉపయోగకరమగు సన్నని ఉక్కుకదురు	0 1 8
3 లాటిపిట్ట చర్మపు చెవులు జత 1కి	0 1 8
4 కదుళ్లకు తగిలించుకొను కొమ్ముచక్రము 1కి	0 0 9
5 తీగతో చేయబడిన ఆకుచక్రము— ఇది మామూలు రాట్టుముకు అమర్చుకొనివచ్చును. నూలును చిలపలుగాను, పిళ్ళగాను పోయటకు మిక్కిలియోపయోగకరముగా నుండును. ఇది నాల్గడుగులు కైవారముకలిగియుండును. ఆసు 1కి	0 7 0

6 నీళ్లుచిమ్మి గొట్టుము ఆసుమీడినన్న నూలును పురిగట్టివడుకుటగాను దీనితో నీటితుపారముతో తడుపుట చాలా అనవసరము. మహాత్ముడు యంగుయిండియాలో ఈపరికరమును తప్పక యుపయోగించవలెనని లెక్కలేని పర్యాయములు వ్రాసెను. ఇదియెన్నటికి తుప్పపట్టనండా నుండుటకున కళాయి రేకుతో చేయబడి ఇత్తడిగొట్టుమున అమర్చబడియున్నది.

చెల 1కి	0 5 6
డజను 1కి	3 12 0
7 యేకులు యేకుకొనే పెద్దమాను	5 6 0
2వ రకము	2 1 0
3వ రకము	1 8 0
4వ రకము చేతితోపట్టుకొని సునాయాసముగా కొద్ది కొద్ది దూదని ఏమటుకు వీలుగా నుండును.	0 4 0
డిటా నారితో హితముగా	0 10 0
8 నారి లావురకము చుట్ట 1కి	1 6 0
సన్నరకము	0 12 0
9 సజర్మతి అక్రమము రాట్టుము 1కి	9 0 0

మహాత్ముని యాదేశానుసారము దేశమాతకు నూలు కానుకలు అర్పించు దేశభక్తులకు యేకులు ధర భరింపనకేకుల యినవారికి యిచ్చటయేకులు పులితముగా నియ్యబడును.

దండు నారాయణరాజు

ధర్మకర్త కార్యదర్శి

సర్ శివస్వామిగారు ఇరిగేషను శాఖను విభజించి కొంత ప్రభుత్వము తమను, కొంత ప్రభుత్వము తమను జేయవచ్చునని గావించిన సూచనను సాక్షి అంగీకరింపలేదు.

పంజాబు ప్రభుత్వ నితి.

డాక్టరు సప్తా ప్రశ్నింపగా సాక్షి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పంజాబులో యూనిటరీ ప్రభుత్వమే పరిశీలన జరగనియు, అది విజయము గాంచినదియు చెప్పి, ద్వంద్వవిధానమును బాగుగ నాచరణలో పెట్టినయెడల పంజాబులో నాయంత్రమంతయును భిన్నమైయుండెడిదని ఆయన డాక్టరు సప్తాతో నేకీభవించెను. గురుద్యార సమస్య ప్రజాతంత్రమైయుండెను. కాని అది లా, ఆర్డరులతో సంబంధించియుండెను. అట్టితరీఖుంట్రి ఒక దారిని బోయి, లా, ఆర్డరులనభ్యుదయి కొక దారినిబోయిన గల్గు కష్టము నూహింపవచ్చును.

డాక్టరు సప్తా:—ప్రభుత్వము చేయు నిర్ణయములందు లా, ఆర్డరులలో గూడ వంత్రులకు సమాన బాధ్యతయుండును. పుడు వారు వారు చేయుపనికి నైతిక బాధ్యతవైన నంగీకరించెదరా?

సాక్షి:—అవును. అంతే. పంజాబులో రాజకీయపరిస్థితుల అభివృద్ధినిగూర్చి ప్రశ్నింపగా సర్ జానుమేనట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు అభివృద్ధి గ్రామపట్టణములపట్టి యుండెనుగాని జాతిమతములపట్టి యుండలేదని చెప్పెను. భవిష్యత్తునుబట్టి జేయవచ్చునట్లు ఇట్టివిభాగమే శాశ్వతముగ నుండవచ్చును కారణము అది ఆర్థిక లాభములపై ఆధారపడియుండెను. అది స్వభావ సిద్ధ మైనట్టియు, పవిత్రమైనట్టియు విభాగము. కారణము వారి వారిలాభములు బాగుగ విభజింపబడెను.

జాతి ప్రాతినిధ్యము.

పంజాబులో మహమ్మదీయులు జాతి ప్రాతినిధ్యముపై నెట్టిభావముల గల్గియుండిరిని డాక్టరు సప్తా ప్రశ్నింపగా, సర్ జాను ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు పంజాబులో కార్యసాధకులందఱును లక్ష్యబడంబడిక నంగీకరించినచెప్పిరి. ఆడవందకును తలక్రిందు జేయవలెనను నూచన యీ కమిటీ యెదుట మొనరిసారయే చేయబడినటుల ఆయన గనుగొనెను.

సర్ మహమ్మదు సాఫీ:—అట్లయెడల ఈమధ్య లాహోరులో జరిగిన అఖిలభారత మహమ్మదీయ మహాసభయందు గావించిన తీర్మానముల నెరుగుదురా?

సాక్షి:—అది క్రొత్త విషయము అయ్యది యీ కమిటీ విచారణకు వచ్చునని తలంచుటకును జరిగియుండలేదు. (నవ్వు)

సర్ మహమ్మదు సాఫీకి పంజాబు మల్లిఖేను లక్ష్యబడంబడిక నాక్షేపించినట్లును అసంతృప్తితో నున్నట్లు నుదేశించెను.

పంజాబులో దీనామి నేడనలు విద్యాలయములు లండన్ లె నను భావమున్నటుల డాక్టరు సప్తా నూచించెను.

సాక్షి అది కొంతవరకు నిజమేయని చెప్పెను. ఇంతే గాక పంజాబులో జాతివిద్వేషమునకు కారణము ఉద్యోగము ముక్కులనియు దేశభాషాపత్రికల ప్రచార మనియు డాక్టరు సప్తాతో నేకీభవించి, కారణమింకను గాధమైనదనియు హిందువులు బాకీదారులను, మహమ్మదీయులు అప్పుదారులు నగుట కారణమనియు జెప్పెను.

డాక్టరు సప్తాయొంకను ప్రశ్నింపగా, సాక్షి మొదటి శాసనసభలో ఎక్కువ తెలివగు గౌరవనీయులు గలరనియు రెండవ శాసనసభలో ఎక్కువ విమర్శకజ్ఞానముగలవారనియు అంగీకరించెను. (నవ్వు)

నిమ్న జాతుల నితి

అంతట డాక్టరు సప్తా పంజాబులో నిమ్న జాతుల నితిని గూర్చి విడిగెను.

ఈసమస్య పంజాబులో నేషియు పెద్దది గాదని సాక్షి చెప్పెను.

డాక్టరు సప్తా:—రెప్రెజెంటేషనులో సామాన్యముగ నందఱును శాంతిక్షీయులును, శాంతిక్రమములు గావలెనని కొర వారేనా?

సాక్షి:—అవును. అంతే.

అధ్యక్షుడు:—నాను చెప్పిన రాష్ట్రము లన్నిటిలోను పంజాబులోనే యొక్కవ నేరములు జరిగినట్లున్నదే ఈమధ్య పంజాబులో ఘోరపాతకము జరిగినటుల చెప్పినదే.

సాక్షి:—ఈమధ్య పాతకము జరుగుటకు కారణము ముఖ్యముగ నైన్యమునుండి విడదీయబడిన సిపాయిలు తిరిగి ఇచ్చుటయై యుండెను.

అధ్యక్షుడు:—మామూలుగనుండు సరి ముల్లో గూడ పంజాబునందు ఇతర రాష్ట్రములందుకన్న ఎక్కువగ నేరము జరిగినట్లున్నది. పాతకము, మానభంగములు, దొంగతనములు జరిగెనుగాదా!

సాక్షి:—అవును అంతే. కారణములా, ఆర్డరులు బాగుగ నుండవలెనని ఆశురముగల చోట్లయందే ఘోర నేరములు జరుగుచుండును.

ఇరిగేషను శాఖావిభజనము

సర్ శివస్వామిగారు ఇరిగేషను శాఖను విభజించి ఇంజనీరింగు భాగమును ప్రజాతంత్రముజేసి రెవిన్యూ భాగమును ప్రభుత్వాయత్తము జేయుటనుగూర్చి సాక్షిని చాలనేపు ప్రశ్నించిరి. కానిసాక్షి అందువలన పరిపాలనమునందు క్లిష్టస్థితి యేర్పడునని తనయభిప్రాయముల చెప్పెను. రాష్ట్రీయశాసనములందు భారత ప్రభుత్వము జోక్యము గలుగజేసికొనుట కొన్నికొన్ని విషయములందు ఎక్కువగ నుండెననియు, అది తగ్గించుట యిష్టమనియు, కాని దానిని కన్వేన్షనల అభివృద్ధికి వదిలివేయవలెగాని చట్టమును నిబంధనలను మార్చుజేయరాదని తనయభిప్రాయమును చెప్పెను.

ద్వంద్వవిధానము పోనక్కరలేదు

సాక్షి శివస్వామిగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ద్వంద్వ విధానమునందు అనేక అసంవిధములు గలవనియు, ఇంగ్లాండు నుండి రాజకీయముగ నేది వచ్చినను అట్లేయుండుననియు, ఆకారముచేత ద్వంద్వవిధానమున నెట్టివ్యవహార లేదనియు, అది ధానము ఎట్లు పనిజేసెనో మాత్రము విచారించితినియు జెప్పెను. ఆచరణయందు ద్వంద్వము లేకపోవుటవలన అది సలీనుగనే పనిజేసెను కాని ఆయన ద్వంద్వవిధానము నైతికతయవలెనని కోరెను. మంత్రులతో సంప్రతింపకుండ కార్యదర్శులు గవర్నరు వద్దకు ఫిర్యాదులు దీసికొనిపోవుట న్యాయమని ఆయన తలంపలేదు. ఐనను అట్లు జరిగినది యెక్కువసార్లు లేదు.

సాక్షి ఆర్థికవిషయమై చెప్పవచ్చు ఇప్పటివిధానముక్రింద ఆర్థికసభ్యుడు తనక్రిందనున్న శాఖలయెడ సకరుణముగ నుండవచ్చునని చెప్పెను. రాష్ట్రీయార్థికాధికారిని ప్రభుత్వమునందు భయపక్షములకు సంబంధములేకుండ నియమించుటనుగూర్చి తానువిచారించలేదని సాక్షిగారికి ఆయనచెప్పెను. కాని అట్టి యేర్పాటువలన ఆర్థికశాఖ ప్రభుత్వనిర్వాహక భాగము గాక పోవుటవలన వారియభిప్రాయములకు తగినంతవిలువయుండదని ఆయన తలంచెను.

హరికిషకాలుగారు జేబులో రాజీనామాకాగితము నుంచుకొనవలసియుండెనని ఆయన అంగీకరింపలేదు. ఆయన అర్జును లేట్లుబిల్లులో అవజయము గాంచినపిదప మాత్రము ఈవిషయము చర్చింపబడెను. ఆయనను గవర్నరుగారు రాజీనామా అవసరమనితలంపలేదు. ఇతరవిషయములలో హరికిషకాలు మనస్సులో గట్టిభావ మేర్పడినయెడల రాజీనామా నంగీకరింపవలెనని పట్టుబట్టి యుండవలసినదే.

సాక్షి పూర్తిగానికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ద్వంద్వవిధానము బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కొక వంతెనపట్టి దని చెప్పెను.

కమిటీయెదుట హరికిషనులూలు ప్లేటుమెంటులో తాను తనఉద్యోగమునందు ఆశాభంగము నొందినటుల జెప్పినమాటల నుగూర్చి యడుగగా సాక్షి, ఆయన చాలమంచియితి యనియు, తానుజేయవలసిన పనుల నెక్కువగ నూహించి యుండవచ్చుననియు, ఆయనమంత్రీత్వమును రెండు సం॥ ములు రిమాసములు వహించియుండెననియు, ఏదైన యీడేరుటకు దిగ్గ సంభంధము జేయవలెనని తెలిసికొనలేదనియు జెప్పెను.

బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమునకు జాతివిభేదములు పెద్ద యాటంకమని ఆయన ప్రాంగణంలో పాటు గుర్తించెను.

మార్చేమియునక్కరలేదు, మధ్యమార్గములేదు

సాక్షి జిన్నాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు, ప్రస్తుతము ప్రభుత్వనిర్వాహకము మార్చవలెనని చెప్పట లేదనియు, ఇప్పుడున్న జాతివిభేదములను, ప్రతిష్టంభ పక్షమునుండుట జూడ అట్టిది కోరుటలేదనియు, కొద్దిమార్పులకైనను సరియైనసూచన లేమి గావించలేదనియు జెప్పెను.

జిన్నాగారు చెప్పినటుల ప్రతిష్టంభపక్షము పూర్తిగ నభివృద్ధి నిచ్చుటవలన దుర్బలముగననియు, సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మిచ్చుటతో అంతరించుననియు, సాక్షి యేకీభవింపలేదు. ఇంకను జాతివిభేదము లుండుననియే ఆయనతలంపు. రెండినికిలిపించుటవలన నే క్లిష్టము లేవ్వదును. ఉంచే ప్రస్తుతవిధాన ముండ వియును లేదా సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య ముండవలెనని ఆయన

వాతావరణ నిస్థితి

1924 సం॥ అక్టోబరు నెల 22 వ తేదీ బుధవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ముఖ్యజిల్లాలు అక్టోబరులో గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలు అక్టోబరులో గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలు అక్టోబరులో గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలు అక్టోబరులో గత 24 గంటలలో	ముఖ్యజిల్లాలు అక్టోబరులో గత 24 గంటలలో
గోపాలపురం	90.7	74.6	...	8.78	44.96
విశాఖపట్టణము	89.2	77.1	...	2.29	87.09
కాకినాడ	87.6	75.7	...	5.83	39.09
మచిలీపట్టణము	90.4	76.5	...	1.98	41.59
కర్నూలు	90.2	72.6	...	1.99	26.81
బళ్లారి	87.5	69.7	...	1.95	20.51
కడప	93.6	75.8	0.02	1.05	81.28
నెల్లూరు	91.1	77.1	...	0.71	87.98
మద్రాసు	91.8	76.3	0.22	8.51	50.74
కడపూరు	89.0	76.2	0.18	2.81	52.94
నీలము	92.4	72.0	..	1.86	39.30
కోయంబతూరు	90.7	73.1	...	0.99	22.29
తిరుమనాపల్లి	94.3	77.2	...	1.60	33.18
నాగపట్టణము	88.1	77.2	0.52	0.81	54.98
మధుర	93.0	77.	...	0.46	33.58
పాంబన్	90.1	78.9	0.32	0.43	87.00
తిరునల్వేలి	0.18	3.89	28.34
తిరువేండ్రము	84.2	76.1	0.01	0.66	64.51
కొచ్చిన్	86.6	75.7	0.03	1.06	114.51
కాలికట్టు	88.8	75.3	0.13	1.07	117.16
మంగళూరు	88.9	74.7	...	8.07	125.68
జెంగుళూరు	85.5	66.0	...	1.61	35.37
మేరకూరు	75.6	62.9	...	3.56	125.46
కొడైకనాల్	63.4	50.3	...	2.21	62.18

సర్కారులలో మేఘ మట్టేలేదు. పగటి వేడిమి గోపాలపురములో 4. గోపాలపురములో 3. ఎచ్చుగానున్నది. కడపలో చిన్నవర్షము పడినది. రాత్రివేడిమి 4. మోపుగానున్నది. మద్రాసులో 0.22" వర్షము, పడినది. దక్షిణమున, తూర్పుభాగమున యింకను వర్షము పడవచ్చును.

సి. ఆర్. సామ్రాధు.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

మనుబోంబోర్డు పాతకాలయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము 24.10.24 తేదీ సాయంత్రము 2 గంటలకు సదరు పాతకాలాభివనమున జరుపబడును.

నెల్లూరుతాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు కాకుటూరు లింగారెడ్డిగారు సభాధ్యక్షులుగా నుండురు.

గుడూరు రేంజిపాతకాల డిప్యూటీ ఇన్స్పెక్టరుగారు శ్రీమతుల వీ. పద్మనాభరెడ్డి బి. వీ. యల్. టి. గారు, ఉపాధ్యాయులకున్న గ్రామస్థులకున్న సంబంధించిన విద్యావిషయము గురించి యుపన్యసించెదరు.

(ఒకవిలేఖరి)

సప్తాతో నేకీభవించెను. ఇంకొకవిషయ మేమనగా, విధ్వంసము జేసినపుడు లొంగినయెడల ప్రతిష్టంభ సాధనము పటుతరమైనదని నేర్పుటకుగననియు, భారతదేశము స్వపరిపాలనము వచ్చినపుడుగూడ దాని నుపయోగింపవచ్చుననియు, సాక్షి ప్రాంగణంలో నేకీభవించెను.

ప్రస్తుతమున్న స్థితివలన భారతదేశ మంతయును ప్రతిష్టంభము లేకుండాగావా యని జిన్నాగారు ప్రశ్నింపగా, అట్లుజరుగదని ఆయన ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

తుదకు సాక్షిగారు సాక్షిని పంజాబు ప్రభుత్వము, ప్రభుత్వసంయుక్త సమాలోచనల విషయమై బాయింటు సెలెక్టు కమిటీనూచనల నాచరణలో పెట్టలేదాయని యడుగగా, సాక్షి అట్లేచేసెననిచెప్పి, సంయుక్త సమాలోచన యనగా, నైతిక ప్రభుత్వ నిర్వాహవిషయములు సంయుక్త బాధ్యతగూడ జేరియుండవలెనని తన యభిప్రాయమును చెప్పెను.

సమద్ర నావలను భగ్నముజేయు హిమప్రవాహములు

(మైమెగజీనునుండి)

సమద్రముందలి హిమసంహతుల కేవల వికారము పుట్టి యుండును. లేనిచో మనకు గత గ్రీష్మర్తువున ఆత్మధికవృత్తులు కురియ నేరవు. ఈ త్రవ అట్లాంటికు మహాసముద్రముందలి హిమపర్వతములు ఇంకాండునందలి కంటుజేతమునందలి భర్తములకు కారణ మత్వాశ్చర్యముగ నగుచున్నవి. ఈ మంచుకొండలు సముద్రములో ప్రవేశించి ప్రయాణములు చేయుట మిక్కిలి యదుర్భుతమైన పృథ్వియంతము. వీటి సమగ్రచరిత్రను మించిన యానందవాయకమగు నితరచరిత్ర యెద్దియు లేదు. కొండలలో రాళ్ల సమంప సేరు నీటిచి యది మంచుగడ్డ యగును. అగడ్డపై నింకొకగడ్డ యదేతరున మరసటివర్తకాలమున నిర్మాణ మొందును. ఈ ప్రకారము పోకగా పోయిందిని యీ మంచు పలకలు క్రమాభివృద్ధి నొంది యంతకాలమున మహాంతము లగు హిమపర్వతము లగుచున్నవి. ఈ విధమున సర్వకాలముందును రాశీకృతమగుచు నీ హిమసంహతులు భూభాగమునుండి మెల్ల మెల్లగ జరుగుచు తమకు ప్రథమమున నాధారభూతములైన పర్వతపాదముల నుడవెడి తమతో గొంపోయి సాగరమును ప్రవేశించును. సముద్రసమీపమునకు చేరువడికి వీటిగమనము చాల మందము గనుక, నిది మిగల పెద్దవిగ పెరుగుచుండును. మొదట చిన్నపప్పుగానూడేది మంచు క్రమముగా పెద్దకుప్పయగును. అది మరింత పెద్ద మేటు అగుచు చిన్నతీవ్వలై ననును. పిమ్మట చిన్నకొండలై అయి తర్వాత పెద్ద పర్వతమంత పెద్దదిగ నీపోక పెరుగును. అమిత సామగ్రియు అనంత కాలమును తనకు విశ్రేణులుగనుక ప్రకృతి తొందరపడక తన కార్యములను నింపాదిగా జేయుచుండును. ప్రకృతి యొకార్థమును రథసక్రమముగ జేయుదు. బెక్కిన ఆల్పలను పర్వతములందలి యొక హిమరాశి యనగళిభరమనుండి పాదతలమును చేరుటకు 180 సంవత్సరముల దీర్ఘ కాలమున ప్రయాణ మొనర్చెను. ఆమారము 10 మైళ్లుమాత్రమే అయియుండెను. అట్లాంటికు మహాసముద్రమునందలి హిమపర్వతములు అప్రమేయములై యున్నవి. ఇవి కొన్ని వేలకొంతవరకు గాని సంపూర్ణదశ నొంది పక్కముకావు మహాదధియందు కొన్ని మంచుకొండలు నీటిమట్టునుకను 150 అడుగులకుపైగా నొన్నత్యముకలవి కనుగొనబడినవి. పైకి గాలిలో నున్న భాగమునకు సుమారు 7, 8 రెట్లకుపై పొడవైనభాగము నీటిలో మునిగియుండును. కనుక నీ కొండలు ఎంత ఎత్తైనవో చూడుడు. కొన్ని కొన్ని బొన్నత్యమున బ్రిటనునందలి మహాపర్వతపర్వతములకు తీసిపోవు. ఇంత పెద్దకొండలు భూమినుండి సముద్రములో ప్రవేశించుట మిక్కిలి యదుర్భుతముగ నుండును. ప్రకృతిచేయు పనుల ముందట మనుజుడు జేయుపనులు పిల్లలటవలె నున్నవి. మానవ నిర్మితమగు మహానావలు సముద్రమును ప్రవేశించుటగూడ దీని ముందర నతిస్వల్పకార్యముగ కనుపించుచున్నది. ఇట్టి మంచు కొండలు మొదట సముద్రమున బొన్నపప్పుకు ఎంతధ్వని పుట్టును? ఎంతలేని తరంగము లుద్భవ మొందును? ఘన మెంత యిది కేగయును? నీటిలో జేరియున్న చిన్నదీప్తమును పోలి యుండును. విధివశమున దీనిని తొరగివేయడంబట్టి ఎటునంటి ప్రీతులైనను ముక్కుముక్కులగును. మంచుకొండలు నీటిలో తేలి సంచరించుటనుజూచి నావలను ఏదో దివ్యమహిమలన తేలివని భవదువున్నవని యూహించిరి. తెల్లని యీ మంచుతీవ్వలు యమరాజధానిని బోలి అప్రతిహతమార్గము కలవియై, మహావాల ప్రవాహములనుగాని, జలధులందలి మహాజలప్రవాహములనుగాని లక్ష్యపెట్టక వాటి కెదురుగకూడ పోగలుగుచున్నవి. ఈమహా శక్తి వీటి కెట్లు కలిగినది? సముద్రమున ఉపరిభాగమునందుండే ప్రవాహములు, కుల్లులు మొదలగు వాటికంటె నత్యధిక శక్తి విస్తీర్ణములు గల ప్రవాహములు సముద్రాధోభాగమునందు అంతర్వాహినీరూపమున నున్నవి. ఈమహాప్రవాహము గ్రువమండలమునుండి భూమధ్యరేఖాసమీపప్రదేశములవరకును సదా వ్యాపించియుండును. ఇది చల్లనినీరు గనుక బూచైనది. జేడినీరు తేలికగాకండును. మంచుకొండలు చాల భాగములకు హిమప్రవాహముగనులై యుండును గనుక తేల్వగలము చేత నివి మహావాయుప్రాతిహత్యమును గాని, జల పరి ప్రవాహసంఘర్షణనుగాని తృణీకరింప సమర్థము లగుచున్నవి. టైటానిక్ అనుమహానావ ఇటీవల భగ్నమైనవృత్తు జను లేమనుకొనిరి? మానవుడు ప్రకృతిరూపమున సముద్రమును జయించు

వృత్తాంతలేఖలు

సాలూరు (విశాఖపట్నము జిల్లా)

(ఒక విలేఖరి)

అక్టోబరు 18:— సాలూరు యేజీసీహుటీలకు సామీ ప్యముగా నుండుటచే యేజీసీహుటీలకు ఒకద్వారముగా మన్నది. ఏజీసీపంటను దిగుమతిచేసి పరస్థలములకు తంపునట్టి వర్తకవ్యాపారము హెచ్చుగా జరుగుచున్నది. క్రిందటి సంవత్సరము తర్వాతేమిచే పంటలుపోయి యేజీసీపంట బీదలగుటయు, నాగరికతావాసనచే పల్లపుప్రదేశములందలి ప్రజలు కూలీలుగాపోక, అస్సాము తేయాకుతోటల యధికారులు విద్యాగంధములేని కొండకొడుల కరజాపి, కూలీలుగా తీసికొని పోవునట్టియవస్థ వాటిల్లినది. సాలూరునందు రెక్కకులేని ఇమిగ్రేషన్ డిపార్టుమెంటు స్థాపించి వేలకొలది కొడుకాతులకు కూలీలుగా నస్సాముకు తీసికొనిపోవుట జరుగుచున్నది. రెండుమాసములక్రితము గావిబుంగలవలె నీ డిపార్టుమెంటు నెగిరి ప్రస్తుతము టి. జి. యల్. ఆసాపియేషన్ వారిడిపో మాత్రమే పని చేయుచున్నది.

దక్షిణాఫ్రికా దేశముందు శ్రీ గాంధీమహాత్ము డొసరించిన సాత్విక నిగోధ సంరంభమునందు వారికి సహాయులై పని చేసి ప్రస్తుత మాండ్రదేశముందు సంచారముచేయుచు జలసలందు భారతీయులు పడుబాములను వర్ధించి ఇమిగ్రేషన్ శాస్త్రుల చేయు నిమిత్తము ప్రచారము జేయుచున్న శ్రీయుత సి. ఆర్. నాయుడుగారు మాగ్రామము దనుచేసినారు. బ్రహ్మపురము, విజయనగరమున సభలుచేసి యీనెల 16 తారీఖున శ్రీ నాయుడుగారు మాగ్రామము రాగా పోరులును కాంగ్రెసువారును వారి నెదుర్కొని అహింసించి కుక్రవారము సాయంత్రము నాల్గవంటకు జనాభా సయ్యన్ ఇమాము సాహెబుగారి అధ్యక్షత క్రింద మాల్కెట్టు స్థలమున సభజరిపిరి. సభను సకల వాతులవారు చేరి శ్రీ నాయుడుగారు అంగమున నుపన్యసించుచు శ్రీయుత మల్ వెం రామమూర్తిగారు తెనుగు తన్వమాచేయ విశ్వలహరయములై సభాంతమునరకును మైదురచి నిలచియుండిరి. శ్రీ మహాత్మాగాంధీ గారి సత్కృత హా సరంభ విశేషములును, దక్షిణాఫ్రికానుండలి భారతీయుల దీక్షావ్రతాని కయు, అచ్చటి కాశ్యికసభ్యుల దుమ్మచీరసయు, కలసరాజ్యాధికారుల యుక్తయు, సామ్రాజ్యాధికారుల నిరసనభావమును ప్రస్తుతము, అస్సాము, మలేయా, తోటలయందు జరుగుచున్న ఘోరకృత్యములగుర్చియు స్వరాజ్యవశ్యకతయు, బోధించి శ్రీ నాయుడుగారు మాగ్రామమున గొప్పప్రభోధము గావించిరి. పదదేశములకు భారతీయులను కూలీలుగా పంపునట్టి ఇమిగ్రేషన్ పద్ధతులను తక్షణమే ఆపుదల చేయవలయునని ఇండియా ప్రభుత్వమును కోరునట్టి తీర్మాన ముపహింపజడగా సభ్యులేకగ్రీషముగ నామోదించిరి: సభాధ్యక్షులకును, ఉపన్యాసకులకును నందనములతో సభముగి నెను. శ్రీయుత సి. ఆర్. నాయుడుగారు 18 తారీఖున ఉపయమున బయలుతేరి పార్వతీపురము వెళ్లినారు.

టకు టైటానిక్ అను నావను నిర్మించెను. మానవప్రయత్నమును విఫలముజేయుటకు ప్రకృతి యొక హిమపర్వతమును సృజించెను. గాని ఆహిమత్వైల మెన్నియో యుగసహస్రములనుండి రాశీకృత మగుచునందు. బహుళ దానిజన్మకాలమున మానవులకు నాకానిర్మాణమే తెలియకపోయి యుండెదమను. భగవంతు డీహిమపర్వతములు సముద్రములో ప్రవేశించునప్పుడు నాటి యందు వాటివృత్తులీజములను పెట్టి యుంచుచున్నాడు. హిమమందు త్రోవములలేవు. గనుక సముద్రముందలి లవణమయ జలముకన్న నిది చులకగానుండును. ఆకారముచేత నిది తేలియుండును. కదలికలన సంఘర్షణగ్ని జనించును. అవేడికిది కొండయు కరగి ద్రవరూపమును పొందును. ఆ ద్రవమంతయు యీకొండమట్టును సముద్రముమీద తేలియుండును. ఈద్రవము వాయువునుండి, సూర్యకిరణములనుండి ఉష్ణమును స్వీకరించి దానిని ఆదాయము జేయుచుండును. కనుక హిమ పర్వతము అగ్నిపరివేష్టిత మగును. ఆకారమున నది మరింత హెచ్చుగ కరగును. ఇది కరగుట అధికమగు కొలదిని దీనిమట్టు నుండే వేడినీటికడియము మరింత పెడల్పు కలది యగును కాని కరగుటకు మొదలిడినను హిమపర్వత మంతరించులోపున నెన్నియో పడవలను భగ్నముజేయుటకు సమర్థముగ నుండును.

మహాభావ్యం సుబ్బారాయుడు.
(అనువాదకుడు.)

వెంటపాడు

(ఒక విలేఖరి)

శ్రీమదుభయ వేదాంత ప్రచారకసభలు, శ్రీ వేంకటేశ్వరగానసభలు ఈ సం ఆశ్చర్యమునకు 10 రోజులు యీ సభలు శ్రీమాన్ శ్రీ మత్తురుమల వెంకట స్వర్ణిం హాచార్యులు అయ్యవార్లగారి శ్రీమాన్ వింజయూరి కేసవతారంగారి అధ్యక్షతతో అతిజయప్రదముగా జరిగినవి. ఈ సభలు చూచుటకై ఈ వైపులవారేగాక నైజాం దేశమునుంచికూడా కొందరు దయా చేసియున్నారు. శ్రీ మదుభయ వేదాంత ప్రచారకసభలో తత్కృష్ణపాడు కాపురస్థులు శ్రీమాన్ టి. వ. చ. శ్రీనివాస రంగాచార్యులువారును, శ్రీ విజయనగరం మహాబావారి కళాశాల సంస్కృత పండితులు శ్రీమాన్ మేడే పల్లి వెంకట రమణాచార్యులువారును, శ్రీమతిరాజావారి అచార్యులగు శ్రీమాన్ టి. వ. రంగాచార్యులువారును, విద్వదగు శరణాగతి, బ్రహ్మసూత్రములకును ఉపనిషత్తులకునుగల సంబంధము, చరమశ్లోకవివరము, గ్రావిడవేదములోని విశేష విషయములు మొదలగునవి బహువిపులముగా నుపన్యసించి సభవారికి అపరిమితానందమును కలుగజేసిరి. శ్రీ వేంకటేశ్వరగాన సభలు 5 రోజులు జరిగినవి.

నందివాడ

(ఒక విలేఖరినుండి)

ఈసంవత్సర ఆశ్చర్యమునకు 10 సామ్యవాసరంబున మా గ్రామములో శ్రీ మహాత్మాగాంధీగారి చిత్రపటమును చలనచక్రముందు లెట్టి యుద్దయమున పడిగంటలకు మేళములతోను భజనలతోను గ్రామమంతయు యూరేగింపుజరిగెను. ప్రతియింటను హారతులు నారికేళఫలములు మహాత్ములారికి సమర్పించబడెను. ఆనాడు గ్రామములో చాలమంది యువవాసములు పలిపిరి. మహాత్మాజీ వాహనమును గ్రామములోని బ్రాహ్మణులు కమ్మవారు, రెడ్డివారు వైశ్యులును మోసిరి. ఆనాటి సాయంత్రము 8 గంటలకు శ్రీకొండరామస్వామివారి, దేవళమునందు బహిరంగసభ జరిగెను. ఆసభకు శ్రీయుత అద్వైతి తిరుపతి రాయుడుగారిని అధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనిరి.

సంస్కృతాంధ్ర పాఠశాలావిశ్వాధ్యులు వైస్ప్రార్థనావింపి గాంధీగీతములు బాడిరి.

వీరమాచనేని అమృత్యుగారు హిందీభాషనునుటించి హిందీలో మాట్లాడిరి. పాట్లూరి సీతారామయ్యగారు రాట్నమునునుటించి విద్యాన్ మోరంపుడి వేంకటరాజుగారు దార్శవ్యరహిత ఆసహాయోద్యమము, అస్పృశ్యతనుగురించి నందివాడ లక్ష్మీనారాయణగారు మనకర్తవ్యము, ఘంటసాల పాపయ్యకాస్త్రిగారు వికమత్యము, అహమ్మిల్లి తిరుపతిరాయుడుగారు త్రాగుడునుటించి ఉపన్యసించిరి. రాత్రి 10 గంటలకు మహాత్మాజీ కాయారాశోగ్యులు నొసంగుమని వైస్ప్రార్థనలతో సభ ముగిసెను.

సభానంతర మీడింగువ పేర్కొనబడినవారలు నెల 1 కి 2000 గజములమాలను మహాత్మాజీ యనుజ్ఞప్రకారము ఇక ముందునుండియు పంపెదమని ప్రతిజ్ఞల జేసిరి:—

అహమ్మిల్లి తిరుపతిరాయుడుగారు, దాసరి వెంకట్రామయ్యగారు, యాడుగంటి కేవయ్యగారు, పూసూరు చిన వెంకటరెడ్డిగారు, పాట్లూరి వేంకటకృష్ణయ్యగారు, మలిరెడ్డి సీతారామరెడ్డిగారు, పూసూరు కృష్ణమూర్తిగారు, అహమ్మిల్లి వేంకటరమణయ్యగారు, వీరవనేని వేంకటరత్నంగారు, ఘంటసాల పాపయ్యకాస్త్రిగారు, పూసూరు చిగుండరమ్మగారు, కొత్తూరి నుబ్బయ్యగారు, దాసరి బాపయ్యగారు.

ఇదివఱకే గ్రామములో 8 మంది ప్రతినెల వడికి పంపుచున్నారు.

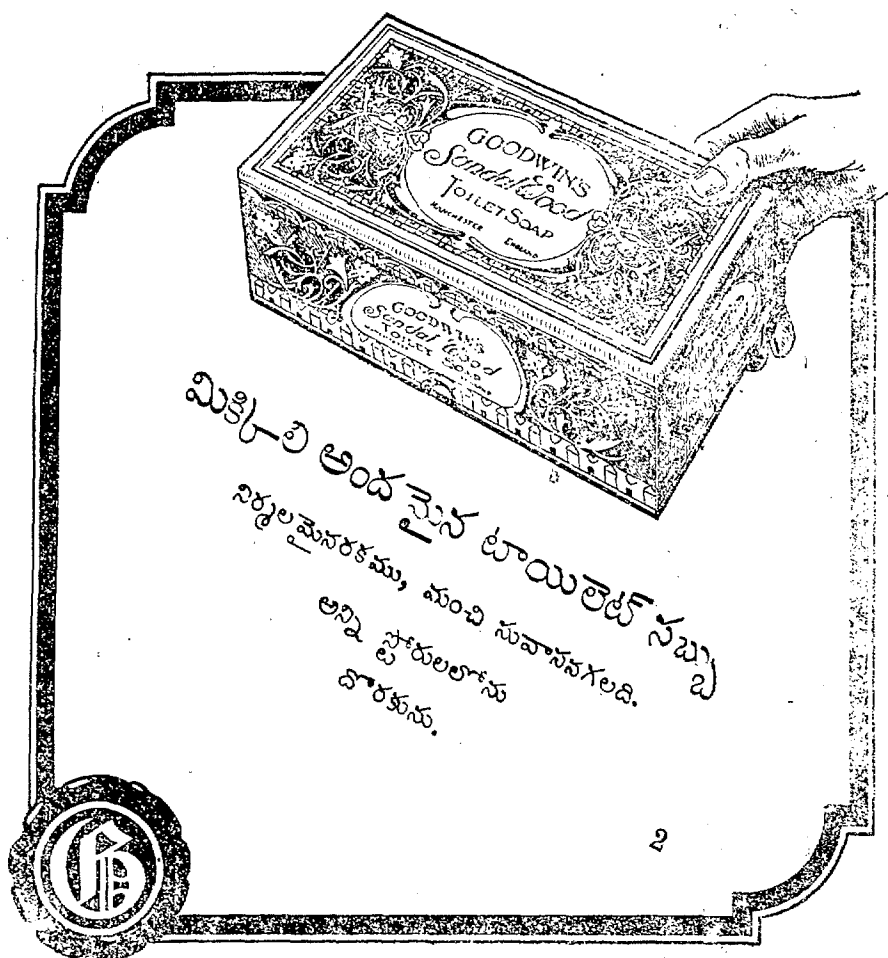
కాకినాడ తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘము

ది 25.10.24 లేదీ కనివారం మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు కాకినాడలో యీ సంఘకార్యాలయము నందు (నెయిన్ రోడ్డు) కాకినాడ కాలూకాకాంగ్రెసు సంఘసాధారణ సభాసమావేశము జరుపబడును.

విషయములు:—(1) ఇదివరలో కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు గావించిన తీర్మానముల సంగీకరించుట 2. యీసంఘమునకును స్త్రీలకాంగ్రెసు సంఘమునకు ఖర్చులకు కావలసిన పొమ్ములను గూర్చి 3. ప్రచారకుల రిపోర్టులు వగైరాలను గూర్చి 4. ఆంధ్ర రాష్ట్ర మహాసభా తీర్మానములను గూర్చి 5. ఇతర విషయములు.

చె. వెంకటరామా రావు.

శక్తిబరీక గారు

అన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు, వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుమమ్, నెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL
Branches: Esplanade,
Phone 37

Phone: 225
Vepery
102

P. B. No. 314
Ootacamund

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని, లిమిటెడ్

హౌస్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

"యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెని" చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని అభిప్రాయములు.

"ఈ హిందూదేశీయ కీమా కంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చవచ్చును." "ఇన్సూరన్సు ఆజ్ఞాపక" లండను.

"స్వదేశీ భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివిగల శోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిభాగాల కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి" "ఇన్సూరన్సు అండు పై నాన్ షియల్ రికార్డు" లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనస్సులు వ్యవహరించినది. ఏజెంట్లు వలెను:—కమిషను, జీతము భారాశముగాయివ్వబడును. ఆంగ్లజాతీయ సామగ్రి విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజాతీయ ఛీఫ్ ఏజెంట్, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

ఉక్కు-రక్షణము

టారిఫుబోర్డు విచారణ

తాతాగారిని విచారించుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 20:—మారకము యొక్క ఆదేశములను గురించి దిగుమతి చేయుటకు ఉక్కుపై రక్షణపన్ను పెట్టువిధింపవలయునను ప్రశ్నపై తాతాయినము ఉక్కుకంపెనీ చేర్చెను ఆర్. డి. తాతాగారు టారిఫుబోర్డుయందుకు నివరముగా పరిశీలించబడిరి. మారకముపై ముందేముగనో తెలుపబాలకపోయెను. కాని యిప్పుడుచేయుచున్నట్లుగానే ప్రభుత్వమువారు నవరములను కొనుచున్న యెడల మారకము పెరుగవచ్చునని సాక్షిచెప్పెను. ఇండియాలో ఉక్కుపరిశ్రమ టన్ను 180 రూపాయలచొప్పున సగటున అమ్ముడు పోవలెనని నొక్కిచెప్పెను. ఆధర నిలచియున్నట్లుయితే చెప్పవలసిన పనిలేదు.

మారకములోని మార్పుల నెదుర్కొనుట

మారకములో గలుగు భేదములను సరిజేయుట కెదిర్చిన యేర్పాటుండవలెనా యని యడుగ మారకములో $\frac{1}{4}$ పె న్ని పెరిగినట్లుయిన కట్టమ్ము అధికారులు తమంతట తామేమన్నను టన్నుకు 4 రూ చొప్పున హెచ్చింపవలెనని తాతాగారునూచించిరి. అదియే సులభమైన మార్గము. టన్ను రు.120 అమ్ముచున్నంతకాలము మారక పెట్టున్నను ఫరవాలేదు. మారకములో మార్పులు కలిగినయెడల పన్నులను గూడ వాటియంతట యజేమార్పులుగలుగు పద్ధతిని ప్రభుత్వమువారు నిష్పక్ష కనుగొనవలెను. ప్రస్తుతపద్ధతివలన చాలయాలస్యమగును. మారకములోని మార్పులను గమనించి పన్నులలో గూడ ప్రభుత్వమువారు మార్పులు చేయుదురని లేదో నాకు తెలియకున్నది. సమయమునకు తగినట్లు వర్తించుటయే ముఖ్యముగా కావలసినది. ప్రభుత్వమువారే పనిచేయవలచుకొన్నను దానిని వెంటనే అమలులో పెట్టవలెను. అని తాతాగారు చెప్పిరి.

అట్లయిన అనగరమైన సమాచారమును కంపెనీవారు ప్రతి నెలయు ప్రభుత్వమువారికి పంపుచుండవలెననియు అట్లయినచో విశేషకాలము వృథాగాదనియు అభ్యర్థించు నూచించెను.

అదియే చేయవలసిన పనియేనని తాతాగారు రంగీకరించిరి. సుక్రవారమునాడు సాదేగారడిగిన విషయములనుగూర్చి ఆయనను తిరిగి యీసాయంకాలమున పరిశీలించిరి. మంగళవారము నాటికి సభ నిలిపివేయబడెను. (ఆ. ప్రె)

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని గౌరవమును గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమయిన్ననందైనను శ్రీ పురుషులు కాలవ్యత్యాసములేక తీసుకొనుటకు తగినదని వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని నిజమును తెలుసుకొనుడు.

82 మాత్రలుగల డబ్బా 1-కిర రూ 1-0-0
ఉత్తరము వ్రాసిన క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219 26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

మహాభుగంసుహితా

ఇది గొప్పనాడీ గ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము పూర్తిగా సంస్కృత శ్లోకపూర్వముగా వ్రాయబడి యున్నది. జాతకచక్రమున నకులుగాని, పుట్టిన తేదీ గడియూగుంటలుగాని మాకు పంపిన యెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదుము.

జాతకము వెదకుటకు రు 1-0-0
శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0
అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0
పోస్టేజి రు 0-4-0
మొత్తం రు 2-4-0 అగును.

అంగం అనగరము లేనివానికి రు 2-4-0 లు మాత్రం అగును. కావలసిన వారికి డి. పి. గా పంపుదుము.

(930) ఆకెళ్ల శంకర శాస్త్రి,

గోపాలపురం, కొత్తపేటపోస్టు (గోదావరిజిల్లా)

చెన్నై బజారుధరలు

అక్టోబరు 22-వ తేదీ బుధవారము

(1) ఖాన్దములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30.0-0 మొదలు 42.0-0	వరి
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0	14-8-0
నెల్లూరి ,, డిటా ,, 15.8-0	16-0-0
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16.8-0	17-0-0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8.12-0	9-0-0
నవ్వులు ,, ,, 20.0-0	24-0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 12.8-0	18-0-0
పెసలు ,, డిటా ,, 11.8-0	12.4-0
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0	18-0-0
ఉలులు ర 164 ,, ,, 9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి రు 170.0-0	175.0-0
సెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి ,, 65.0-0	68.0-0
ఇతర ప్రదేశము ,, ,, 60.0	62.0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155 మి.కా.నూ. 150	
అముదమునూనె బా 1-కి రు 190.0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి రు 200.0-0	205.0-0
కూరపసుపు ,, రు 125.0-0	180.0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి రు 120.0-0	133.0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 50, 55	
కాళహస్తపాయకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి రు 85.0-0	80.0-0
చింతిపండు బా 1-కి రు 80.0-0	49.0-0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ రు 82.0-0	88.0-0
చదరం ,, 82.0-0	88.0-0
రవుండు ,, 82.0 0	86.0 0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు రు 78.0-0	80.8-0
బంగారము, తులము 1-కి రు 22.8-0	28.0-0
పవరస 1-కి	15.0-0
ఇత్తడి బా 1-కి రు 265.0-0	272.0-0
రాగి డిటా రు 80.0-0	805.0-0
అస్కాచక్కర బా 1-కి రు 88.4-0	88.12-0

(7) రంగులు అలిజరైను

అవుకల్లుడు 20 డిగ్రీలు రు 75.0-0	
లోట్టికల్లుడు డిటా ,,	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) దూడి

బొండా నెయ్యి బారువ 1-కి రు 820.0-0	
------------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.10.0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.8.0	
పుల్లూరు తేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి రు 9.3.0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 10.2.0	
నూకయ్యేనుగ నెం 20 రు 11.18.0	
జపాన్ నెం 20 రు 11.12.0	
,, ,, 40 ఏ తేలిలు అయినను రు 14.10.0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$ రు 9.15.0	
నాన్యాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$ రు 12.0.0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విల కాపత్ రు 9.12.0	

ఏల ఎక్కువఖర్చు చేసేదరు

కుప్పము క్విల్లులు ధర రు 5-8-0 నుండి రు 4.2-0 తగ్గించబడినది. సవరించేయబడిన క్యాటలాగునకు వ్రాసిన పంపబడును. కంగుంది ఇండస్ట్రీయల్ వర్క్సు, 1734 "తెక్కు" ట్రేడ్ డిపార్టుమెంటు" పోస్టు కుప్పం.

లోకమయహార కస్తూరిమాత్రలు

ఈ ఆమాల్యమైన మాత్రలు మొదటిరకం కస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అతిగుణకావలగు కరకాండలు చేర్చి రియాయతయబడినది. ఆత్మేశ్వరమగు ఏకమృతాని యందులో చేరుటలేదు. కసిబిడ్డలు, బాలుకు, బాలికలు, యశ్వసులు తరుణులు, ముగలివారు ప్రతియుక్తుర కీనిని సాధారణరంగము లన్నిటికిని అనునాభేదముతో వాడతగినది. బిడ్డలకు, బాలికలకు ఇది నుడేవివండిది. వేరువేరు బుడ్డు ఖర్చు అగుచున్నది 250-800 మాత్రలు గలబుడ్డి 1 కి 0.4-0, 6 బుడ్డురు 1.4-0 పొమ్మఖర్చువేరు. ఈ దిగుత తెలుపబడిన కౌషధములు అది ఏ యే వ్యాధికి గుణమిచ్చునట్లు తెలుపబడినదో అందుకు యోలాటి నువేసామేలేదు. తప్పక వాడి చూడుడు.

పారస్వతానవం:—రక్తస్పృధిని, బుద్ధిశూన్యత, జ్ఞాపకశక్తిని హెచ్చించును. బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0.

బాలనుభోదయ:—శిశు పిల్లలకు బలమిచ్చు దివ్యమము. తిథుగానుండును. గుణ మత్యద్భుతము 0.12-0

భావనబీరక రసాయనం:—పిత్రినంబంధమైన వ్యాధులు, వాంతులు, అజీర్తి కటావంతలైపోవును. రు 1.0-0.

వారగజకేసరిలేహ్యము:—సర్వవారులకు అతి మందగించుట మలబద్ధము మొదలగువా: పిట్టినది విడుదురు 2.

మా బొవధముల గుణము ఒకసారి కొనినవారికి తెలియును. ఒకదా హుద్ద కొనిన వీడక ఎన్నడును మావద్దనే కొనివరిసి మావద్దనుకము. పాశ్చిమోంకటాచలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధాన వైద్యులు,

శ్రీ సీతారామకృష్ణాల, మొదల.

మోటారు బండి స్వంతదారులు

దక్షిణ యిండియాలోనున్న మోటారుకంపెనీ లన్నిటికంటెను ఇక్కడ ధర మిక్కిలి సరసమని తెలిసికొనవలెను. మోటారు వరికరములు, పోర్టు, ఓవర్లాండు విడిభాగములు, అన్నిరకముల మోటారులైరులు, పెట్రోలు లూబ్రికేటింగు చమురులు, మొదలగునవి మావద్దగలవు. ధరలు మిక్కిలి న్యాయముగా నుండును. ఒకదా మావద్ద బేరముచేసిన తప్పక మీకు తృప్తి కలుగును.

THE MOTOR TRADING & Co. 1721

24 Errabalu Chetty Street Madras.

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద ఫార్మసీ, (లిమిటెడ్)

185, మాంట్యూరోడ్డు-మదరాసు, 66. చిక్ వేటు, బెంగళూర్ సిటీ.

డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.

నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయపాద్యములకు పుట్టినిల్లు.

సిద్ధ మకరధ్వజ

(బై వ జ్య ర త్నా వ లి 920 ఫుట)

ఇది ఆయుర్వేదాపధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది.

ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చకర్పూరము మొదలగు విలువగల ద్రవ్యములు చేరియున్నవి. పై గ్రంథములోని యోగముప్రకారము నిర్దుష్టముగ మాచే తయారుచేయబడి యున్నది.

శ్లో|| స్వేచ్ఛాహరవిహారో: నకవాచిద్విషద్యతే|| మేధాయ: కాంతిజనన: కామోద్దీపన కృత్సహా|| బుద్ధిని, ఆయురాయమును వృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంతినిచ్చును. హెచ్చుగ ధాతుపుష్టిజేసి కామోద్దీపనము గలిగించును. అలిమూత్రిము, క్షయ, సుఖరోగములు మొదలగు ధాతుక్షయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగ నుపయోగకరము ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. వెల 25 మాత్రము రూ 5—0—0

వసూలైన మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

మోసపు మందులవలనను, ఇతరులకూడ ఇదేమోస్తరుగా చేయుచుండుటవలనను మోసపోకుడు.

“ఆంధ్ర” అను పదమును చక్కగ గమనింపుడు.

మ లే రి యా, ఇ త ర జ్య ర ము ల.కు

1591

వై రె క్కు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచుగుణమును, అరోగ్యమునుపొందిన లెక్కలేనివారితే ఈ యోగ్యతాపత్ర నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే వై రె క్కు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన బొవధములుకాదు. ఫారమూలవ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.18-0 వి. పి. చార్జీతోపాటు రు 1.2-0.

Bengal Chemical & Pharmaceutical Works Ltd. CALCUTTA

ఆంధ్రతాంజనము

ఆంధ్రతాంజనము డిపో, పొంపాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టిరీది మదరాసు.

మంచి తరుణము!

చాలా లాభము

త్వరపడుడు!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుచూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మిల్లియొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు పువయోగపర్చుచు వాటియొక్క నాణ్యమును గురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మామిల్లుపైను లీప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీనులున్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డెన్జు ఒకే తూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్సున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

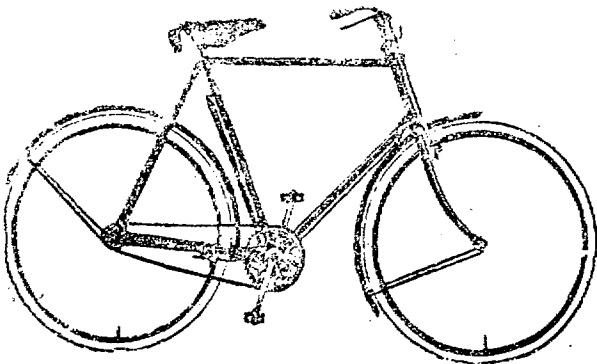
1458

తాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంపిలొనము:

బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:— ఆంధ్రమౌజీరీమిల్సు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

అన్ని బైసికిళ్లు
కంటేను
ముందుగా
వచ్చినది.

40 సెం. ముల
నుండి
వాషకలో
నున్నది.
భద్రమైన
బైసికిలు

అమోఘమైన బైకు డన్ లప్ పైరులతో సహా ధర 1-కి రూ 109—12—0.

శ్రేష్ఠమైనది.

తక్కువధరలో కావలసినవారు హ్యూల్సు పాపులరు హైకిల్ నే తప్పక కొనుట శ్రేయస్కరము.

మిక్కిలి సరసమైన ధర ప్రకారము దొరకును.

మా ప్రస్తుతము రైట్టులో నున్నవాటితో దీనిని సరిహద్దుకు వీలులేదు.

ఇది బ్రిటిషువారిచే మిక్కిలి మేలైన సామానులతో చాలకాలమువరకు మన్ననట్లు అభివృద్ధిచేయబడిన పద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయబడినది.

ప్రతి సంవత్సరమును వేనకువేలు విక్రయము.

ప్రేముకు ఎనామెలు వేయుటకు మునుపు తుక్కుపట్టకుండుటకై కాస్టిలైజుడుచే యబజుట చాల ముఖ్యవిషయము.

611

దీనిని గుఱించి యిదివరలో వాడుచున్న లెక్కలేనవారిని అడిగి వారి అభిప్రాయమును తెలుసుకొనుడు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ది ఇంగ్లీషు సైకిల్ అండ్ మోటారు ఇంజనీరింగు కంపెనీ,

తంపిలొనము:

“సైకిల్సు” మద్రాసు

నెం 9, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

భార్య భర్త

గమనించవలసిన విషయము

అనేక కుటుంబములలో సంసారదుఃఖము

లను మాన్చి ఆరోగ్యభాగ్యమును సంతానసం

పదనుయిచ్చి భార్య భర్తల అనురాగమును

వృద్ధిచేసినది ‘లోధ’ ఔషధము. ఇది శ్రీల

పాలిటి వర్ణప్రసాదిని యని వాడినవారు జెప్పు

చున్నారు. గర్భాశయ రోగము లన్నిటిని

బాపి ప్రహర సుఖములను అనుభవించునట్లు

చేయును. అనారోగ్యతగల అబలలకు అమృ

తమువంటిది. అకాలమృత్యువునుండి దప్పించు

కొనిన అబలారత్నములు ‘లోధ’ ఔషధ

మును నదా స్మరించుచున్నారు. ఈ నిజమును

తెలుసుకొనుటకు మద్రాసున యుండు కేసరి

కుటీరం, ఆయుర్వేద ఓషధి ఔషధశాల, ఎగ్నా

రుకు, వ్రాసిన దెలిపెదరు.

ఈ ‘లోధ’ మందు

అన్ని షాపులలోను

విక్రయించబడును.

166